

ANKARA İLİ GIDA FESTİVALLERİNİN KÜLTÜR BİLİMİ AÇISINDAN
İNCELENMESİ

144360

Asuman Reyhan ÖZDEMİR

Hacettepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

144360

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Türk Dili ve Edebiyatı
Anabilim Dalı, Türk Halkbilimi(Folklor) Bilim Dalı için öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

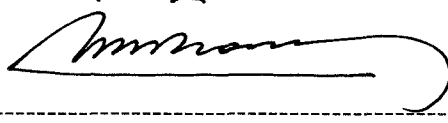
olarak hazırlanmıştır.

Ankara

Eylül, 2004

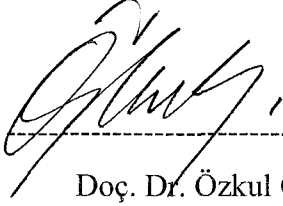
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Türk Halkbilimi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

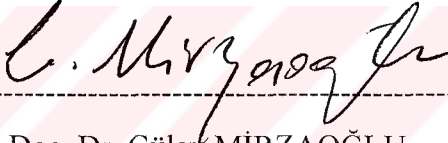

Başkan -----

Prof. Dr. İsa ÖZKAN

Üye -----

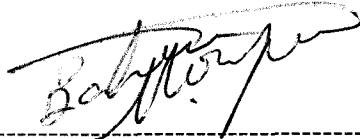
Doç. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU

Üye -----

Doç. Dr. Gülay MİRZAOĞLU

Üye -----

Dr. Şirin YILMAZ -ÖZKARSLI

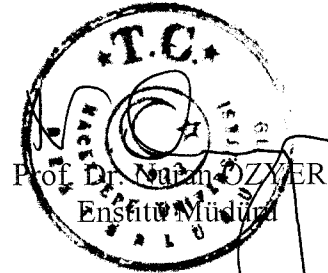
Üye -----

Dr. R. Bahar AKARPINAR (Danışman)

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

6./11./2004

ÖZET

“ Ankara İli Gıda Festivallerinin Kültür Bilimi Açısından İncelenmesi” adlı çalışma; giriş, yapı ve işlev olmak üzere üç ana bölümden oluşmuştur. Giriş bölümünde; araştırmanın konusu, amacı, kapsamı ve yöntemleri belirtilmiştir. Folklorun temel amaçlarından birinin de “hoş vakit geçirme eğlenme, eğlendirme” olması, çalışmanın ana amacını oluşturmuştur.

Festivaller gibi halk eğlencelerinin geçmişten günümüze kadar kutlanan bir eğlence türü olduğu, eğlencelerin geçmişten günümüze aldığı adlardan görülebilir.“Bayram” kelimesiyle bir başlangıç yapan bu tür eğlenceler, dini geleneğin etkisinde kalmış olacak ki dini bayramların yanı sıra diğer eğlencelere de ad olarak kullanılmıştır. “Şenlik” kelimesinin de aynı tür eğlenceler, yani hasat sonu hayatın sıkıcı telaşından bir an için kaçıp kurtulma amacıyla yapılan festivaller için kullanılır.Turizmin de etkisiyle “Festival” kelimesi bu tür eğlenceler için kullanılan son adlandırma olmuştur. Ancak günümüzde pek çok festivalin değişik bölgelerde değişik isimlerle kutlandığı ve bu kutlanan festivallerin farklı amaçlarda (müzik, tiyatro, film) olduğu görülür.

Türklerin sosyo-kültürel hayatı içinde eğlenceler, önemli yer tutar. Nevruz Bayramı, insan müdahalesinin olmadığı en önemli bayramlardandır. Nevruz, baharın gelişiyile kutlanır. Yaşam felsefesini ve beraberinde eğlence anlayışını da değiştiren Türkler, hasat sonrası (Çeçkar Bayramı) ekonomiye dayalı yani insan müdahalesinin var olduğu mevsimlik bayramların da tıpkı Nevruz Bayramı gibi hayatın döngülerinden etkilenererek kutlamıştır.

Festivallerin yapısının incelendiği ikinci ana bölümde, festival öncesinde gerçekleştirilen ön hazırlıkların neler olduğu, kimler tarafından ve ne şekilde yürütüldüğüne dair bilgiler verilmiştir. Ayrıca örnek olması açısından bir festivalin hazırlanışı ve program haline getirilişi festivalin hazırlık aşamasından kapanış bölümüne kadar örneklendirilmiştir. Böylece program halinde sunulan festivalin yapısı; açılış, gösteri, ikram, yarışma ve ödül, kapanış gibi başlıklarda incelenmiştir. Açılış bölümündeki bazı kalıpların diğer festivallerle ortak olduğu görülmüştür. Gösteri, bütün festivaller için en fazla etkinliğin sergilendiği ve eğlencenin kültürel

boyutunu içermesi açısından en canlı bölümü oluşturduğu bölümdür. Yapının diğer önemli kültürel ögesini ise ikram oluşturur. İkram, aynı zamanda yöre halkının yemek yeme kültürünü yani sofrada adabını, tercih edilen yemek türlerini ve sunuş biçimlerini ortaya koyar. Bunlar aynı zamanda geleneksel öğelerin birer göstergeleridir. Yarışma ve ödül, festivallerin gerçekleştirilmesindeki asıl amacın, yapı olarak ortaya çıktığı bir bölümdür. Burada, hasat sonrası yöre halkı, ürününü yarışmalar aracılığıyla tanıtma fırsatını bulur. Yöre halkının ürününü görücüye çıkardığı yarışmalar, yöresel özellikleri dikkate alınmadan hazırlanan günümüzün “paket festivalleri”ne karşı, alınmış doğal bir engeldir belki de. Çünkü, gıda festivallerinin yöresel özellikleri yani diğer halk eğlencelerinden ayrılan özelliklerini sadece “yarışma ve ödül” gibi etkinliklerde görebiliriz. Kapanış, her festivalde olduğu gibi biraz sönük, çoğu zaman belirgin bile olmayan bir törenle gerçekleşir.

Son bölümde ise, festivallerin işlevleri incelenmiştir. Festivallerin açık işlevi, hiç kuşkusuz halkı eğlendirmektir. Ancak bunun yanı sıra görünmeyen kapalı işlevleri de mevcuttur. Festivaller ekonomik, siyasi, sosyal ve psikolojik, kültürel gibi kapalı işlevlere sahiptir. Ekonomik işlevlerde festivalin düzenlendiği yörenin kalkınmasında ve ekonomik açıdan sorunların giderilmesinde bu tür eğlencelerin can simidi olarak görülmesinden bahsedilmiştir. Festivallerin siyasi işlevlerinde de bu tür eğlencelerin ekonomik işleve bağlı olarak dönemin siyasetçilerinden yöre halkının ekonomik sorunlarına çareler arama maksadıyla taleplerini bildirdiği bir mekan olarak verilmiştir. Buna karşılık siyasi bir kimliğe sahip olanlar da temsil ettikleri bölgenin yöre halkını memnun etmeye çalışırlar.

Sosyal ve psikolojik işlevlerde, yöre halkının neden bu tür eğlencelere ilgi gösterdiklerine dair sosyal ve psikolojik açıklamalar yapılmıştır. Ayrıca, bireylerin bu tür eğlencelerle bulunduğu yöre içinde haber alma, topluma uyum sağlamayı öğrenme, yörenin dil söyleyiş, cümle yapısı, vücut hareketleri, giyim-kuşam gibi sosyal-kültürel yapısını tanıma açısından da festivallerin eğitime işlevlerinden bahsedilmiştir. Bunun yanı sıra bu tür festivallerin gerçekleştirilmesindeki diğer faktörlerden biri de halkın toplumsal ve kişisel baskılardan kaçıp kurtulduğu bir mekanizma olmasına da dikkat çekilmiştir.

Kültürel işlevlerde ise bireyin kendi kültürünü öğrendiği, öğrettiği ve kültürel değişimlerden bahsedilir. Geçmişin geleceği yaratmasıyla festivallerdeki geleneksel unsurlar (dans, müzik, yemek vb.) da kültürün yaşatılması ve aktarılması açısından oluşan kültürel işlevler üzerinde durulmuştur.

SUMMARY

This study ,named “Investigation of Food Festivals in the City of Ankara in Terms of Folklore”, has been formed up as three main parts: introduction, structure, and functions. In the introduction part the subject, aim, scope and methods of the study have been stated. The main aim of the study was the fact that one of the basic aims of folklore is to have a good time, to enjoy and entertain people.

Names that have been given to entertainments from past to present show that public entertainments like festivals are entertainments held from past to present. This type of entertainment that started with the word “bayram” must have been affected by religion tradition as the the word has been used to refer to other entertainments besides religious bayrams. The word “şenlik” has also been used for the same kind of entertainments , that is for festivals that are held after harvest to get rid of the flurry of life for a moment. The word ”festival” has been the last one to refer to this type of entertainment. However, today it is seen that many festivals at different regions are held under different names and for different purposes (music,theatre, film).

Entertainment has a special place in socio-cultural life of Turkish people. “Nevruz Bayramı” is one of the most important bayrams that have no human interference. Nevruz is held when spring comes. Just like they celebrate Nevruz Bayramı, Turkish people, who changed their view of entertainment together with their life philosophy , have celebrated seasonal bayrams that are based on economy after harvest, that is bayrams with human interference (Çeçkar Bayramı), being affected by the circles of life.

The second chapter, in which the structure of festivals are studied, conveys information on what preparations are made before the festival, who makes these preparations and how. Also, to provide an example, how a festival is planned and turned into a program has been illustrated from the preperation stage to the closing stage. So the structure of the festival presented as a program has been studied under the headings “ opening, show, servings, competitions and prizes, and closing. Some of the forms in the opening stage share common charecteristics with other festivals.Show stage is the the most lively stage where most activities are performed as it includes the culture side of entertainment. Another important cultural element

of the structure is servings. At the same time servings stage show the eating culture of the local people, their eating customs, preferred meals and serving style. These are also indicators of traditional elements.. Competition and prize is the stage where the real aim of festivals occur. Here, after the harvest, local people get the chance to introduce their product via competitions. As we can see the features distinguishing food festivals from other public entertainments at the “competition and prize” activities, perhaps, competitions at which local people introduce their product is a natural precaution against the “packet festivals” which disregard the local features.As in other festivals, closing stage is a little bit extinguished , sometimes even without a clear ceremony.

The last chapter focuses on the functions of the festivals. The obvious function of festivals is to entertain people. However, they have also some other covered functions like economic. political. social, psychological and cultural. For the economic function it has been mentioned that these festivals serve as a “life jacket” for the solution of the economic problems of the region where the festival is held as well as for its development. For their political function, based on the economic function of these entertainments, these festivals are mentioned as places where local people state their demands from the politicians with the hope to find solutions. As an answer to these demands, politicians try to satisfy the local people of the region that they represent.

For social and psychological functions, explanations about why local people show interest to these kinds of entertainments have been made. Furthermore, for educating functions of festivals in terms of learning about the socio-cultural structure, getting local news, learning how to adapt oneself to the society, learning local language and sentence structure, learning body movements and clothing have been stated. Besides this, as another factor to organize such kind of festivals, it has been pointed out that they are mechanisms through which people get away from social and personal pressures.

As the cultural functions cultural change and learning and teaching ones own culture have been mentioned. It has been emphasized that since the past creates the future, traditional elements in festivals (dans, music, meals an the like) play an important role in continuing and transferring the culture.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
KISALTMALAR	viii
ÖNSÖZ	ix

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu, Amacı, kapsamı ve Yöntemleri	1
2. Festival, Bayram, Şenlik Kavramı	4
3. Türk Kültüründe Bayramlara, Şenliklere, Festivallere Bir Bakış.....	9
4. Günümüzün Bayram, Şenlik ve Festivallerine Bir Bakış	14

I. BÖLÜM

ANKARA İLİ GIDA FESTİVALLERİNİN YAPISI

1. Hazırlık.....	28
1.1. Resmi Yazışmalar	30
1.2. Alanın Seçimi ve Hazırlanması.....	31
1.3. Festivalin Gelir ve Giderleri.....	32
1.4. Festival Programının Belirlenmesi.....	33
1.5. Festivalin Duyurulması ve Halkın Davet Edilmesi.....	34
1.6. Festival Alanının Hazırlanması	35
2. Açılış	38
3. Gösteri.....	40
3.1. Müzik	41
3.2. Halk Oyunları.....	44
3.3. Halk Ozanlarının Gösterisi.....	46
3.4. Şiir Dinletisi	46
3.5. Tiyatro	47
3.6. Havai Fişek – Sesle Işık Gösterisi.....	48
3.7. Sportif Oyunlar	48
4. İkram	50
5. Yarışma ve Ödül	53
6. Kapanış.....	54

II. BÖLÜM

ANKARA İLİ GIDA FESTİVALLERİNİN İŞLEVLERİ

1. Ekonomik İşlev	57
2. Siyasal İşlev	62
3. Sosyal ve Psikolojik İşlev	66
4. Kültürel İşlev.....	72
SONUÇ	76
KAYNAKÇA.....	79
EKLER.....	84

KISALTMALAR

AKM : Atatürk Kùltür Merkezi

bkz. : Bakınız

Çev. : Çevirmen

İ.Ü. : İstanbul Üniversitesi

s. : sayfa

TDK : Türk Dil Kurumu

vb. : ve benzeri

vs. : ve saire

Yay. : Yayınları

ÖNSÖZ

Festival, şenlik vb. eğlenceler, ana sosyal dokunun içinde farklılığı kabul edilen her türlü grubun kendi kültürünü gösterme imkânı bulduğu sosyo-kültürel olaylardır. Bu çalışmada da amaç birleştirici, uzlaştırıcı ve bütünleştirici işleve sahip olan bu tür eğlencelerin yapısını; ekonomik, siyasi, toplumsal ve kültürel işlevlerini kültür bilimi metod ve teknikleriyle ortaya koymaktır.

Çalışma, Türkiye'deki bütün illeri kapsayacak bir konu özelliğine sahip olmasına rağmen, çalışmayı Ankara iliyle sınırlamanın en büyük nedeni Ankara ile ilgili böyle bir çalışmanın olmamasıdır. Ayrıca nüfusunun çoğunluğunu kırsal kesimde yaşayan halkın oluşturması ve ekonomisini tarım ve hayvancılıkla belirleyen Ankara'nın, kent olgusunu da içinde barındırması onu, diğer illerden farklı kılmıştır. Kent kültürü eğlencelerin yanı sıra geleneksel kültüre bağlı eğlencelerin de geleneksel özelliklerinden vazgeçmeyerek bunları devam ettirmesi, böyle bir kültürel yapıya sahip olan Ankara'daki halk eğlencelerinden tarıma dayalı gıda festivallerini, incelemeyi gerektirmiştir.

Konu başlığından da anlaşılacağı gibi Ankara'daki halk eğlenceleri için "festival" kelimesi kullanılmıştır. Çünkü bu tür eğlencelerin büyük bir bölümü turizmin de etkisiyle "festival" adı altında kutlanmaktadır. Gıda festivallerinde yörenin sosyo-kültürel yapısını örneklendiren etkinlikler, yöre halkının kimliğini de ortaya koymuştur. Halkın yöreye ait tarım ürünlerini gösterme imkânı bulduğu; bundan siyasi, ekonomik ve kültürel çıkar sağladığı bir gerçektir. Gıda festivallerinde geçmiş hatırlanıp; yaşatılmaya çalışılmaktadır. Bununla birlikte faaliyetler, günün sosyal, siyasi ve ekonomik şartlarına uygun olarak ve yeniden yapılanarak sürdürülmektedir. Çalışmanın "giriş" bölümünde, Türkiye'deki festival kavramının oluşumu, Ankara ve ilçelerinin kültürel yapısı, Türk dünyasındaki festival ve şenlikler konusuna değinilmiştir.

Birinci bölümde ise; festivalin yapısı, kültür bilimi metodlarına göre çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu bölümde festivallerin ortak yapısal bazı unsurları, gıda ile ilgili olmayan diğer festivallerin yapısıyla karşılaştırılmıştır. Son bölümde ise festivallerin işlevleri; işlevsel ve performans teoriler yardımıyla ekonomik, siyasal

sosyal, psikolojik ve kültürel açıdan işlevleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Sonuç bölümünde, çalışmanın ne kadarına cevap bulunabildiği; sorularına açıklık getirilmiştir; elde edilen bilgilerin Türk kültüründeki yerinden bahsedilmiştir. Kaynakçada, yerli ve yabancı kaynak eserlerin künyesi, yazar soyadına göre alfabetik sıra ile verilmiştir. Ekler bölümünde ise saha çalışmalarında derlenen festival broşürleri, davetiyeler, festivallerle ilgili resmi yazışmalar, afişler yer almaktadır.

Çalışma sırasında konunun incelenmesi, gerekli ve yeterli verilerin elde edilebilmesi amacıyla öncelikle, “ritüel, festival, şenlik, Ankara” konularında kütüphane çalışması yapılmış; ardından festivallerin tanıtılması, yapılarının ve işlevlerinin ortaya konulabilmesi ve anlaşılması için alan araştırması metotları uygulanmıştır. Alan araştırmasına yardımcı olarak; sesli kayıt cihazı, fotoğraf makinesi gibi bilgi toplamayı kolaylaştıran teknik malzeme materyaller olarak kullanılmıştır.

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu, Amacı, Kapsamı ve Yöntemleri:

Milletleri meydana getiren temel unsurlardan birisi de kültür denilen maddi ve manevi değerlerdir. Dil, örf ve âdetler, inançlar, sanat ve edebiyat bir toplumun geçmiş yüzyıllardan akıp gelen sosyal değerleridir. Bundan dolayı kültür, kimliğini temsil ettiği bir topluluğun yaşadığı şartlar içerisinde yapısını ve muhtevasını oluşturur. Böylece milletleri birbirinden ayıran ve birbiriyle olan ilişkileri düzenleyen kültür, “millilik” özelliği taşır. Milli kimliğin taşıyıcıları sözlü veya yazılı kültürdür. Sözlü ve yazılı kültür birbirini etkileyerek gelişir.

Yazılı gelenekten farklı olarak sözlü kültür, yaşayan kültür unsurlarının değişim ve gelişim sebebiyle yapı, biçim, muhteva ve işlev bakımından değişikliğe uğrar. Bu sebeple sözlü gelenekte yer alan kültür unsurlarını, kendi özel durumlarını dikkate alarak incelemek ve değerlendirmek gerekir.

Sözlü kültürü oluşturan unsurlar millet hayatında daha geniş bir katılımcı ve kabule sahip olduklarından insanların faaliyetleri üzerinde daha etkilidir. Milli kimliği oluşturan ortak kabuller, geniş ölçüde sözlü kültür içinde yer alır. Her ortak kabul ise bir milletin hayatında geleneği meydana getirir. Gelenek, ortak kültürü paylaşan milletin ihtiyaç duyduğu sürece yaşatılır. İşlevini yitiren gelenek, zamanla yok olur; onun bıraktığı boşluğa yeni ihtiyaçlar ve yeni ortak kabuller yerleşir (Yıldırım 1998:36-37).

Bu çalışmada, yukarıda da ifade edilen; eğlence sistemi (Özdemir 2001:25); içinde yer alan sözlü gelenek kültürünü oluşturan “sözlü olma, geleneğe bağlılık, çeşitlenme, anonimlik ve kalıplaşma” (Yıldırım 1998:68-69) gibi ortak özellikleri bünyesinde bulunduran; sosyal dokunun içinde yapı ve işlev açısından farklılığı kabul edilen her türlü grubun kendi kültürünü gösterme imkânını bulduğu gıda festivallerini, incelemektir.

Türkiye'nin toplumbilimciler tarafından “yaşayan bir laboratuvar” olduğu; toplumsal, ekonomik, siyasal ve kültürel değişmelerin ülkemizde çok hızlı yaşanmış

olmasına bağlanmaktadır(Kongar 1989: 119). Bu hızlı gidiş sırasında pek çok kural, değer ve inanç yeni olaylar, olgular, beğeniler ortaya çıkmıştır. Bu sebeple incelemede festivallerin yapısını, ekonomik, siyasal, toplumsal ve kültürel işlevlerini gelenek içinde ortaya koyabilmek için kültür bilimi metodları kullanılmıştır..

Folklorun işlevleri arasında Başgöz'ün belirttiği gibi “hoş vakit geçirme, eğlenme ve eğlendirme” ilk sırada yer almaktadır (Başgöz 1996:1). Halk eğlencelerinin kültürün korunmasında ve aktarılmasında; toplumsal düzenin devam ettirilmesinde; bireylerin eğitilmesinde; sosyal öz denetimin sağlanmasında önemli katkıları bulunmaktadır.

Eğlenceye katılan bireyler, bir grubun üyesi olma mutluluğunu yaşarlar. Bu eğlence ortamları kimliğin değişik cephelerinin ifade edildiği, ortaya konulduğu icra ortamlarıdır. Folklorun temel amacı “insan davranışlarını ve geleneklerini çalışarak, objesi olan insanı daha iyi anlamak ve onun hakkında daha derin bir bilgiye kavuşmak” (Çobanoğlu 1999:5) tir. Folklorun bu temel amacı göz önünde bulundurulduğunda festivaller adı altında incelenen “Üretim işleri ve Mevsimleri ile İlgili Bayramlar” (Boratav 1973:49); “Meyve ve Yemişle İlgili Şenlik, Bayram ve Özel Günler” (Örnek 1995:49); “Ziraatla İlgili Bitkisel Şenlikler” (Özdemir 2001:32), genel bir ifadeyle “Toplumsal Şenlikler” denilebilen faaliyetler eğlence anlayışının incelenmesinde ve özelliklerinin ortaya konulmasında gözardı edilemeyecek bir çalışmayı gerektirir.

Festival gibi kültürel olaylarda, yörenin sosyo-kültürel yapısını örneklendiren etkinlikler, geleneksel kültürün ortaya konulmasını da sağlar. Halkın yöreye ait tarım ürünlerini pazarlayarak turizm yolu ile, bundan siyasi, ekonomik ve kültürel çıkar sağladığı bir gerçektir. Festivallerde geçmiş hatırlanıp; yaşatılmaya çalışılmaktadır. Bununla birlikte faaliyetler, günün sosyal, siyasi ve ekonomik şartlarına uygun olarak yeniden yapılanarak sürdürülmektedir.

Her türlü grubun kendini gösterme imkânı bulduğu sosyo-kültürel bir olay olan festivallerin en önemli işlevi, halk eğlencelerinden biri olmasıdır. Panayırılar, bu

noktada festivallerden ayrılır. Başlangıçta, Türklerin hasat dönemlerinde düzenlenen şenlikler için pazar kelimesi kullanılmış olsa da zamanla ticaret yollarında, dini bayramlarda Batılı ve Doğulu tüccarların ticaret yaptığı pazarların ve mekânın, sosyal olayın adı olarak panayır olarak ifade edilmiştir. Çünkü panayırlar, öncelikle ülke ekonomisine olan katkılarından dolayı oluşmuştur. Bunlar gezici alışveriş merkezleridir. Panayırların ticaret cazibesini artırmak amacıyla eğlenceler düzenlendiği bilinmektedir; ancak burada eğlence amaç değil araç olarak kullanılmıştır. Panayırlara ait vergi defterlerinde rakkas, sazende ve çalgıcı takımlarından alınan vergilerin kayıtları vardır (Şen 1996:10). Eğlence amacı gütmeyen sadece ticari amaçlarla ortaya konulan panayırlar, bu sebepten dolayı konunun inceleme alanına girmemektedir.

Türkiye’de halk eğlenceleri içerisinde gıda festivallerinin hemen hemen bütün il ve ilçelerde gerçekleştirildiği bilinmektedir. Kültür Bakanlığı’nın Türkiye’deki il ve ilçeleri kapsayan “Özel Günler Albümü”(2001) festivallerin içeriği, zamanı ve mekânı üzerine bilgiler vermektedir. Araştırmanın sadece Ankara ili ve ilçeleri ile sınırlı olmasının öncelikle sebebi çalışma alanının genişliği, Ankara folkloruna duyulan merak ve Ankara folkloru üzerine böyle bir çalışmanın yapılmamış olmasıdır. Ankara’daki özellikle tarıma dayalı gıda festivallerinin araştırılması diğer festivallerin (Cirit Festivali, Kaplıca Festivali, Lale Festivali) konu dışında bırakılmasının tek sebebi bu konuya duyulan özel ilgidir. Çalışma, Ankara il ve ilçelerinde gerçekleşen “günümüz” gıda festivalleri ile sınırlandırılmıştır. Bununla birlikte ilgili bölüm veya unsurların açıklanması ve yorumlanmasında daha önceki dönemler ile ilgili verilerden de yararlanılacaktır. Böylece festivallerde gerçekleşen geleneksel öğelerdeki değişmelerin ve yeniden yapılanmaların açık bir şekilde izlenmesi ve ortaya konulması mümkün olacaktır.

Bu araştırmanın kaynaklarını, Türk halkbilimi konulu dergilerde yayımlanan ilgili makaleler, üniversitelerde yaptırılan tezler ile çoğunluğu monografi türündeki kaynaklardan da elde edilen bilgiler ve Ankara ilçe, köy ve kasabalarında yapılan derleme çalışmaları oluşturmaktadır. Halk eğlenceleri içerisinde yer alan “tarıma

dayalı gıda festivalleri” konusunda müstakil ve bilimsel bir çalışmaya rastlanmaması da böyle bir araştırmanın yapılmasının nedenlerinden birini oluşturur.

Festival konusu tabiatı gereği metin merkezli yöntem ve yaklaşımlarıyla açıklanamayacak kadar çok yönlü bir araştırma alanını oluşturmaktadır. Festival içinde dans, müzik, yemek, giyim ve süslenme, sözel edebiyat gibi pek çok geleneksel unsur ve uygulama yer almaktadır. Çok yönlü bir özellik taşıyan bu araştırma konusunun incelenmesinde bağlam merkezli işlevsel halkbilimi kuramı ile gösterimci teoriden ve iletişim bilimi verilerinden de yararlanılacaktır.

2. Festival, Bayram, Şenlik Kavramı:

Latince “Festivus” kelimesinden türemiş olan festival, Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü’nde “dilimize Fransızcadan giren oyuncu ve şarkıcı grupların katılımıyla birkaç gün süren şenlik” (TDK 1990:497); sanat terimlerini içeren sözlüklerde festival, “mızıkalı büyük cümbüş ve şenlik” (Arseven 1950:584) olarak ifade edilir.

Avrupa halk kültüründe festival kelimesi başlangıçta dini niteliği olan yortular için kullanılmıştır. Kutsal yerlerin ziyaret edilmesiyle zamanla özel bir gün olma niteliğinde olan festivaller; Yeniçağ başlarında “yeniden doğma”yı temsil etmiş, aynı zamanda insanlar için bereket ve doğurganlığı da ifade etmiştir. Burke, bu dönemdeki festivalleri değerlendirmenin dinsel törenleri değerlendirmeye eş değer olduğunu ifade ederek; festivallerin çıkış noktasının her ne kadar dini nitelik taşıdığı bilinse de zamanla yapısında ve işlevlerinde artmalar, çeşitlenmeler olduğunu da belirtir (Burke 1996:210). Ona göre ilkel dinlerde yazılı kaynaklar olmadığı için her yıl yapılan festivaller, o toplumun dinsel değerlerinin yinelenmesine ve inançların gelenekselleşmesine hizmet etmiştir.

Festival kelimesi özellikle geçimlerini tarımla sağlayan halkın Avrupa’da hasadın verimli olduğu yıllarda “cezaların kalktığı büyük imtiyazlı günler” olarak algılanan özel günlerde özgürce eğlendiği zaman dilimini oluşturur. Kışı kovmak,

Tanrıları sakinleştirmek en önemlisi de verimin yükselmesini sağlamak için festivaller gerçekleştirilmiştir (Stoeltje 1992 : 160). Açık eğlence işlevinin yanı sıra, yaşamını kazanma çabasından kaçış, iyi bir gösteri sergileme gibi gizli işlevleri de üstlenen festivaller; sosyal statü ayırımını ortadan kaldıran “emniyet sübabı” görevini de görür.

Avrupa’da eğlence kavramıyla zamanla ayrılmaz bir ikili oluşturan festival kavramı; tiyatro, film, caz, müzik, folk müzik vb. her türlü sanat dalının ortaya koyduğu eğlencenin yanında anılmaya başlanır. Bu kavramın Türkiye’ye 1980’li yıllardan sonra, iç ve dış turizm, ticaret, tarım ve hayvancılık, teknoloji, ulaşım, ekonomik gelişmeler ve değişmeler ile yerel yönetim anlayışındaki gelişmelerin etkisiyle daha çok kullanılmaya başlandığı ifade edilir. Çünkü bu kavramın daha önce yöresel halk eğlencelerinin adlandırılmasında kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Türk halkı Avrupa kültüründeki festivallerle 1980’li yıllardan önce Osmanlı döneminde karşılaşır. İstanbul, İzmir gibi merkezlerde konsolosluklarda düzenlenen, küçük çaptaki gösteriler, Türklerin festival kültürüne yabancı olmadıklarını kanıtlar. 1657 yılının karnaval döneminde İzmir’deki Fransız kolonisi, Corneille’in “Ni comede” adlı eserini konsolosluğun büyük salonunda oynamış, Türkler de bu gösterileri görmek istemişlerdir(Nutku 1972:20).

Azınlıkların yoğun olarak yaşadıkları İstanbul’da Beyoğlu merkez olmak üzere, Rumların “Apokria” adını verdikleri ve her yıl şubat ayından mart başına üç hafta süren karnaval eğlencelerinin Beyoğlu sokaklarında gerçekleştirildiği bilinir. Birinci Dünya Savaşı’na kadar bütün hızıyla süren bu tür eğlencelere Türklerin de kayıtsız kalmadığı; en az bir defa karnavala katıldıklarını İstanbul’un gündelik hayatını kayıtlara geçiren Sermet Muhtar Alus, Resimli Tarih Mecmuası’nda yer verir(Çakır 2003:32-36).

Türkiye’de festival kelimesinin kullanımı, 1931 yılında II. Balkan Konferansı sonrası gerçekleştirilen Balkan Oyunları Festivali’nde olmuştur. Bunu 1948-1951 yılları arasında Ankara’daki Türk-İngiliz Müzik Festivali takip eder. Festival 1953 ve 1959’da Film Festivalleri gibi kent merkezlerindeki eğlencelerin toplu adı olarak

tercih edilir (Kongar 1989: 120). Ancak kelimenin zamanla sadece tiyatro, film, sinema gibi sanat gösterilerinin sergilendiği özel günler için kullanılmadığı görülür. Tıpkı Yeniçağ Avrupa'sındaki halkın hasat mevsiminde birlikte olmak ve bu özel günleri kutlamak amacıyla gerçekleştirdiği kökeni dini nitelik taşıyan etkinliklerde olduğu gibi, benzer sebeplerle Türkiye'deki takvime dayalı mevsimlik bayramlar için de Festival kelimesinin kullanıldığı görülür.

Türkiye'de Festival; pazarlama, turizm ve sanat gibi farklı amaçlarla düzenlenen her türlü eğlencenin ortak adı olmuştur. Kültürel bir olay olarak değerlendirildiğinde, Batı uygarlığı ürünlerinin Türk-İslam kültürü üzerindeki yamama etkisi festivallerde görülebilir. Bir başka açıdan, Tania Modleski, bu durumu kitle iletişim araçlarının ortaya çıkmasıyla endüstri haline gelen popüler kültürün benzer; çok az farklı ürünlerin yaratılmasına sebep olduğunu ifade ederek açıklar (Modleski 1995:15-16).

Bu durumda sorgulamamız gereken öncelikle “bayram” ve “festival” kelimelerinin kullanımı olacaktır. Festival, Avrupa kültüründe dini nitelik taşıyan törenlerden yola çıkarak her türlü eğlence için anlam kazanmış bir kelimedir. Türk kültüründe dini niteliği olan özel günler için “bayram” kelimesi tercih edilir. Bayram, Arapça sözlüklerde “âdet halini alan sevinç ve keder, neşeyle konuşup eğlenme, yiyip içme meclisi” anlamında kullanılmıştır. Aynı zamanda kelimenin “ıyd” aslında “ıvd” olduğu bilinen “tekrar dönmek” anlamı taşıması mevsimlerin dönmesine bağlanmaktadır (TDV İslam Ans. 1992:257). Kaşgarlı Mahmut'a göre Türkler bu kelimeyi M.II. asırdan beri kullanmaktadır (Atalay 1985:263).

Boratav, bayramın başlıca özelliğinin “kutlanmasına bir ferdin değil halkın vesile olmasıyla ortaya çıkan” bu düşüncesinde bayramları şöyle kümelemiştir: Dini, resmi, etnik nitelik taşıyan; kadın ve erkek gruplarına göre benimsenen; yaş gruplarına göre benimsenen; ekolojik öğelerin şartlarına göre, köy bayramları (Boratav 1973:257). Mevsimlik Bayramlar başlığı altında törenlik niteliği taşıyan bayramlarda; tabiat, hava, iklim ve ekoloji şartlarının etkili olduğunu belirten Boratav, takvime bağlı olan ve olmayan şeklinde iki grupta incelediği bayramlar arasında “ekinci, meyveci, bağcı bayramları” için şunları belirtir:

“Çift sürme, tarlaya tohum atma, ekin biçme, harman kaldırma gibi işler sırasında ikinci toplulukların düzenledikleri bazı küçük törenler, gözettikleri bir çok töreler var; ama bunlar, “bayram” diye nitelenmek için gerekli öğelerden yoksun bulunuyorlar. Bu töreler ve törenler, belki, çok eski bayramların son izleridir, tam kesin bir yargıya varamıyoruz” (Boratav 1973:264)

Boratav, “bayram” adı altında kutlanan bazı özel günlerin, eğlencelerin adlandırılmasında, yöre halkının yüzyıllardan beri kent merkezlerinden uzak olmasına ve zamanla her türlü eğlence için kelimenin yaygın kullanımından kaynaklı olmasına bağlar. Ankara’nın Ayaş ilçesinde 1965’ten beri düzenlenen “Geleneksel Dut Bayramı”; Giresun “Fındık Bayramı”, Mut “Kayısı Bayramı” eğlenceler için tercih edilen adlandırmadır.

Sedat Veyis Örnek, Pertev Naili Boratav’ın mevsimlik eğlenceler için kullandığı “bayram” kelimesi yerine “şenlik” kelimesini tercih eder.Çünkü “şenlik” kelimesi de bayram kelimesinde olduğu gibi ikinci, meyveci, bağcı bayramları için kullanılan, diğer adlandırmalardan biri olmuştur. Şenlik, şen kelimesinden türemiş “şen olma durumu” olarak tanımlanan Türkçe bir kelimedir (TDK 1988:1379).

Şen (s): Neşe veren neşelendiren, eğlenceli

Şenlendirmek (i): Şenlenmesini sağlamak

Şenleş (i): Şenlenmek işi veya biçimi

Şenlenmek (m): Şen duruma gelmek, neşelenmek, gönlü açılmak

Şenlik (i): 1-Belli günlerde yapılan coşku veren eğlendirici gösterilerin tümü, bayram, 2- Belli bir sanat veya sanatçıya ayrılmış gösteri dizisi, festival, 3- Sevinç, neşe (TDK 1988:1379).

Örnek; “Şenlik, Bayram, Yerel Günler” başlığı altında tarıma dayalı gıda festivallerini şu şekilde açıklar:

“Ülkemizde, ulusal belirli günlerin dışında bir yöreye, bir il’e, bir ilçeye ya da bir köye özgü; oranın yerel bir özelliğiyle, bir ürünüyle bir geleneğiyle ilgili olarak kutlanan, kutsanan, canlandırılan günler, haftalar vardır. Bu türden günler haftalar

kutlanırken “şenlik”ler düzenlenmekte, yerel oyunlar oynanmakta, gelenekler canlandırılmaktadır.” (Örnek 1995:47).

Yukarıda Örnek de yöresel eğlenceler için “şenlik” kelimesinin tercih edildiğini ifade etmiştir. Dini içerikli özel günler için kullanılan bayram kelimesinin yanı sıra Türk kültüründe şenlik kelimesi, Orta Asya’dan Anadolu’ya taşınan bir kültür ögesi olmakla birlikte özellikle Osmanlı Devleti’nde, pek çok önemli günlere (saray düğünleri, sultan doğumu, sünnet töreni...) (Nutku 1972:21) ad olarak kullanılmıştır.

Kent kültüründe sıkça kullanılan “şenlik” kelimesi kültürel katmanlaşmanın fazla olduğu büyük metropollerde farklı geleneklerden, törelerden, dinlerden gelen insanların bir arada yaşamaları sonucu, tıpkı “bayram” kelimesi gibi çok boyutlu kültürün sonucu olarak yerini “festival” kelimesine bırakmıştır. Tarıma dayalı eğlenceler, belirli bir süre sonra tarımsal sanayileşmenin ve turizmin etkisiyle gündeme gelmiş, zamanla dile yerleşmiş ve kullanılmıştır. Örneğin, Ayaş’ın “Geleneksel Dut Bayramı”, 1995’ten bu yana “Geleneksel Dut Festivali” adı altında kutlanmaktadır.

Günümüzde yöresel eğlenceler için kullanılan “festival” olsa da Anadolu’nun pek çok yerinde bu tür eğlenceler için şenlik, bayram, şölen, kutlama gibi adlandırmalara da rastlamak mümkündür. Ancak yukarıda da belirtildiği gibi kültürün bir endüstri haline dönüşmesi, beraberinde standartlaşmayı, yani aynı türden ya da çok az farklı ürünlerin yaratılmasını sağlamıştır. Bu durum özellikle eğlence alanında kendini göstermiştir. Bunun sonucu olarak da eğlence; yöreselliğini, öznelliğini ve farklılığını yitirmemeye başlamış ve tek türden faaliyetler bütünü haline gelmiştir.

3. Türk Kültüründe Bayramlara, Şenliklere, Festivallere Bir Bakış:

Anadolu'da bin yıllık bir geçmişe, zengin tarihi ve zengin sosyo-kültürel hayata sahip olan Türkler için eğlenceler önemli yer tutar. Bu eğlencelerin büyük bir kısmını, Atayurt'tan "Eski Yurt"tan gelenler oluşturur.

Türk duyuş, düşünüş, kabulleniş ve davranış dünyasının ortak paydasında yer alan eğlenceler, ciddi çalışmaya az rastlanır bir konu olmuştur. Her medeniyette olduğu gibi Türk kültür ve medeniyetinde de bayramların yaşanamayacak bir öneme sahip olduğu kaynaklardan öğrenilmektedir. Örneğin Divan-ü Lügat-it Türk'te Kaşgarlı Mahmut, Türklerin İslamiyet öncesi birçok bayramlarının mevcut olduğunu belirterek bunlara dair çeşitli bilgiler vermiş; ayrıca Asya Hunlarının yılın birinci, beşinci ve dokuzuncu ayında olmak üzere yılda üç defa bayram yaparak göğ kurbanlar sunduklarını da belirtmiştir. Başka bir kaynakta, yılın ilk ayında yapılan törenin sarayda yer-su ve gök tanrılarına kurbanlar sunulduğu ve törenlerin yapılırken at yarışı yapılmasının adet olduğu belirtilir (Eberhard 1942:776).

Göktürklerin de Asya Hunlarında olduğu gibi biri ilkbaharda olmak üzere yılda üç defa tekrarladıkları törenleri vardır. Büyük bayram, Ötüken bölgesinde yapılır. Asya Hunlarının ilkbaharda taze çayırın yetiştiği zamanda, yaptıkları bayrama dikkat çeken Eberhard, bayramın ziraat kültüründe görülen "bereket" bayramı mahiyetinde olmadığını bir "yer kültü" olduğunu özellikle belirtir (Eberhard 1942:94).

Dünya medeniyetlerindeki bayram ve törenleri anlam bakımından ikiye ayırdığımızda birincisinin; çıkış bakımından üretimle yakından ilgili olan bayram ve törenler, diğerinin; ortaya çıkış bakımından belirli dini inançla ilgili olan dini bayram ve törenler olduğu ortaya çıkar. Türk kültüründe her iki sebeple ortaya çıkan bayramların bulunduğu örneklerle görülecektir (Rahman 1996:120).

Uygurlarda ise eski çağlardan beri gelişen üretim faaliyetleri, tören ve bayramların ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Bunlardan ilki "Avcılık Töreni"dir. Bu tören ava gitmeden önce ve avdan döndükten sonra yapılır. Avda elde edilenlerden tüm toplum fayda gördüğü için tüm toplum avın verimli olmasını

dilemek amacıyla özel tören yapmaktadır. Avcılık töreni faaliyetleri Divan-ü Lugat-it Türk'te ananevi bayram olarak aşağıdaki dörtlükte anlatılır:

*Yiğitlerig işletu
Yiğaç yemiş ir gatu
Kulan kayik avlatu
Bayram kilip avnalim*

(Yiğitleri çalıştırıp, meyve ağaçlarını sallatıp, kulan ve geyik avlatıp, bayram yaparak eğlenelim.) (Rahman 1996: 129)

Uygurlardaki bu inanışlar, Orta Çağ Avrupa halk kültüründe de mevcuttur. Avrupa'da, halkın hasat sonrası verimin o yıl yüksek olmasını sağlamak için Ermiş Yahya adına dua ederek tören yaptıkları bilinmektedir. Burada farklı kültürlerin din ve din dışı faaliyetlerin eğlence içinde eritilip birlikte yeni bir yapı oluşturduğu görülmektedir.

Çinli gezgin Zhang Çian, uygurlar döneminde tarım ve meyveciliğin oldukça gelişmiş olduğu, özellikle bağıcılığın önemli olduğu konusunu M.Ö. 11. yüzyılda Orta Asya'da; bu sektörün oldukça gelişmiş olduğunu yazmaktadır. Yapılan araştırmalarda üzümün, kavunun ve karpuzun ilk kez Orta Asya'dan dünyaya buradan yayıldığı çalışmalardan (Ögel 1988: 203) bilinmektedir. O dönemde tarım ve özellikle üzüm tarımı ile uğraşan bölgelerde kutlanan bayramlarda doğanın ölmesi ve tekrar canlanması gibi ilkel düşünceler ifade edilmiştir (Rahman 1996:125). Kaşgarlı Mahmut'un Divan-ü Lugat-it Türk'teki koşmaların bazıları böyle bir bayram olduğunu bize kanıtlamaktadır;

*Kökler kamug tuzıldı,
İvrik idoış tizildi.
Sansız üzüm üzüldi,
Kalgil amul oyudim.
İvrik başı kazlayu,
Sagrak tolu közleyü,
Saking kozi kızlayü
Tün kün bile savnalim (Rahman 1996:129)*

Uygurlar dönemindeki bu bayramların, hayatın döngüsü olarak değerlendirildiğini ve mitselleştirildiğini söylemek mümkündür.

Orta Asya topraklarındaki tarım bölgelerinde ürünler toplandıktan sonra, kutlanan bayramlardan biri de “Milis Bayramı”dır. Bu bayram, Kumul bölgesinde “Kök Meşripi” diye adlandırılır. Bayram, hasat toplanıp üretimin yoğun dönemi sona erdikten sonra kutlanır. Eski bayramlardan biri de gül ve çiçeğin açıldığı dönemlerde her yıl sürekli olarak kutlanan “Gül Suruh Bayramı”dır. Uygurlar buna benzer her yıl üç defa çiçek bayramı kutlamaktadır. “Kırmızı Gül Bayramı” mayıs ayında kutlanır. “Bahçe Bayramı”, meyvelerin toplanmasına az kaldığı dönemde yapılır.

Halk arasındaki “Ücme Saylisi” (Dut Bayramı), “Örük Saylisi” (Erik Bayramı), “Bağçe Saylisi” gibi meyve tarımına bağlı çeşitli bayramlar da vardır. “Kavun Bayramı”, kavunun olduğu dönemde, yani sonbaharda kutlanır. Uygurların bu bayramları çok eskilere dayanmaktadır (Rahman 1996:128).

Ziraatçiliği benimseyen Türk soylu milletlerden Kırgızların, çiftçilerin piri olarak benimsedikleri, “Baba Dıyan”ın hatırası için kutladıkları “Çeçkar Bayramı”; ekinlerin ekilmesi, biçilmesi, saplarla tanelerin ayrılması için sürülmesi ve savrulması itibariyle bir “güze giriş” bayramı olarak kutlanır. Bayram, yaz bitimine doğru “çeç”(tane) ortaya çıktığı zaman kutlanmaktadır. Günümüzde Kırgızlar bu bayramı kutlamaya devam etmektedirler (Oğuz 1996:304). Yukarıda örneklendirilen bayramların ortak özelliği zamana bağlı olarak tarım kültürüne sahip olan devletlerin hasat sonrası (yaz, sonbahar) kutlanan birer eğlenceler olmasıdır. Burada, ilahi düzenin yanı sıra insan müdahalesinin de olduğu görülmektedir.

Tabiat, zaman unsuruna göre, insana yiyecek, hayat sunan bir ortamdır. Zaman önce mevsimlere, sonra günlere, aylara ve yıllara göre değişen değişmelere bağlı olarak farklılaşan bir oluşumdur. İnsan, tabiattan ve zamandan hakkını alan, Tanrı’sına teşekkür eden, düşünen bir canlıdır. Tabiattan hakkını almak isteyen halk, baharın gelmesiyle büyük bir sevince kapılır ve törenler düzenler. Denilebilir ki, tabiattaki değişiklik tarih boyunca her milletin hayatında birer dönüm noktası olmuştur.

Eski Türk imparatorlukları devrinde, ilkbahar ve güz bayramlarının devletin resmi bayramı olduğuna dair çeşitli Çin kaynakları şahitlik yapmaktadır (İnan

1954:97). Bunların içinde hiç şüphesiz kışın soğuşundan, karından kurtuluş; yeşeren, canlanan tabiata duyulan sevginin şekillendirdiği “bahar bayramları” oldukça önemlidir. Baharın gelmesi, her toplumda şüphesiz büyük sevince vesile olur. Mevsimlerin başlangıcı ve bitimi bayramların temelini oluşturmaktadır.

Türk dünyasına bir kültür mirası olarak intikal eden: “yeni-yıl”, “yıl-başı”, “yeni-gün” gibi adlarla ifade edilen bahar bayramları ve adetleri, Türkler arasında coşkunlukla kutlanagelmiştir. Çeşitli Türk topluluklarında değişik adlarla anılmışlarsa da kutlama törenlerindeki an’aneler, inanışlar, törenler küçük farklılıklarla bir bütünlük göstermektedir. Toy (Arat 1946:656), Üyev-kün, bazram, payram (Çay 1999:30) gibi adlandırmalar bahar bayramı için kullanılan diğer tabirlerdir.

Ziraati milli sanat olarak benimsemiş olan Çinliler kaynaklarında, Göktürklerin bahar döneminde ecdat mağarası olarak tanıtılan yerde yani “Ergenekon”da baharın gelişini kutladıklarını belirtir (Turan 1978:107-108). Bundan dolayı bu bayrama aynı zamanda Ergenekon Bayramı da denilmektedir. “Yeni-gün”, altı bin yıldan beri Türkistan ve İran’da “Çiftçi Bayramı” olarak kutlanagelmiş; kültürel etkileşim sonucu bayram, Farsça yani nevruz (yeni-gün) adıyla anılmıştır.

Uygurlar, hayvancılıktan tarım ve çiftçiliğe geçmiş olsa da mevsimlerle ilgili çeşitli tören ve bayramlar yapmaya devam etmiştir. İlbaharda doğanın uygulamasıyla ilgili olarak kutlanan büyük bayramlardan biri olan “Nevruz”, ağaçların ve bitkilerin suya kavuşup, yeşerip çiçeklenmeye yüz tuttuğu, çiftçilerin ilkbahar çalışmalarına giriştiği, güzel bahar mevsiminin başladığının işaretlerini verir (Rahman 1996:124).

Nevruz, Hun ve Göktürklerde olduğu gibi Anadolu’da Selçuklular döneminde de zafer merasimleri, düğün şenliklerinin yanı sıra ziyafetlerle kutlanan bayram olmuştur. Böylece yerleşik hayatı yaşam biçimi olarak benimseyen Türkler, Anadolu kültüründe de Nevruz Bayramı’nı baharın müjdecisi olarak kutlamıştır.

Osmanlı döneminde merkez İstanbul olmak üzere Edirne, Bursa gibi yerlerde çeşitli vesilelerle şenlikler de düzenlenir; bu şenlikler saray tarafından

gerçekleştirilirdi. Şehzadenin sünneti, sultanın doğumu, saray düğünleri, barış antlaşmaları, padişahın önemli sefere çıkışları, elçilerin gelişi, bayram eğlenceleri (Dini ve Milli), esnafların düzenledikleri teferrüç'ler (Nutku 1972:21) Osmanlı döneminde gerçekleştirilen şenliklerdir.

Ancak, bu şenliklerin yanı sıra tüm Anadolu'da Selçuklulardan beri kutlanan Nevruz'un, bayram niteliği kazanmasıyla "nevruz geleneği" Osmanlılarda daha da gelişerek devam etmiş, halk arasında olduğu kadar saray an'anelerinde de yer almıştır. Nevruz kutlamaları Osmanlılarda bir devlet geleneği olmuş; Osmanlı saray geleneğine göre bu dönemde "nevruziyye" adı verilen macun halka dağıtılmıştır. Halk arasında "Mesir Macunu" olarak bilenen macun, Kanuni Sultan Süleyman'ın annesi Ayşe Hafsa Valide Sultan adına, günümüzde de nevruz zamanı dağıtılmakta ve turizm bakımından da önemi büyük olan "Mesir Şenliği" geleneği, devam ettirilmektedir (Tuser 1960:2097).

Bahar bayramı kutlama geleneği, II. Meşrutiyet ilanı sonrası "milli" bir özellik kazanarak devam etmiş; Türkçülük akımının önderliğinde, Ergenekon destanından hareketle bu bayram, II. Meşrutiyet Dönemi'nde "Ergenekon Nevruz Bayramı" olarak kutlanmıştır.

Halkın günlük hayatında belirli öneme sahip olan bu törenlerin, ayinlerin zamanla yeni eğlence şekillerini ortaya koyduğu gözlemlenmiştir. Öyle ki Nevruz zamanla "dini bayram" (Kurban Bayramı vb.) mahiyeti kazanmış; gelenek daha da sağlamlaştırılmıştır. Tabiat için yapılan bayramın dini nitelik kazanmasını Çay, Paskalya Bayramı'na benzetir ve kışın ölüp, ilkbaharda dirilen tabiat için yapılan Paskalya Bayramı'nın Hıristiyanlık inancıyla kaynaştırılmış "İsa'nın ölüp dirildiği gün" şeklini alarak dini bir bayram karakterine büründüğünü de belirtir (Çay 1999:27).

Burada şunu belirtmek gerekir ki bilinen ananevi bayram ve törenlerin hemen hepsinde belli bir inançtan kaynaklanan unsurlar mevcuttur. Dini bir amaçla ortaya çıkan bir bayram, zamanla halkın arzu ve isteklerinin de etkisiyle sosyal bir yapıya büründükten sonra geleneksel bir bayrama dönüşmüştür.

Nevruz bayramı'nın Türk dünyasında küçük farklılıklarla da olsa kutlanmış ve zamanla değişik pek çok bahar bayramlarının çıkışını sağlamıştır. Türk topluluklarında kutlanan “Saya Bayramı”, “Çiğdem Eğlencesi”, “Lale Şenliği”, “Gül Şenliği”, “İlk Saban-izi Bayramı”, “Karga Toy”, “Hıdırellez”, “Kımız Bayramı” (Çay 1999: 365-389), “Çeçkar Bayramı” (Oğuz 1996:304) bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

4.Günümüzün Bayram, Şenlik ve Festivallerine Bir Bakış:

Günümüzün halk eğlenceleri arasında farklı adlandırmalarla Nevruz geleneği devam etmektedir. “Yörük Bayramı”, “Mesir Bayramı”, buna birer örnektir. Yukarıda da belirtildiği gibi milli ve dini bayramların yanı sıra, ana yapı aynı olmakla beraber kültürel süreklilik ve tarihi süreç içerisinde günümüzde pek çok “şenlik” ve “bayram” olarak nitelediğimiz eğlenceler için “festival” kelimesi tercih edilmiştir. Başlangıçta da ifade ettiğimiz gibi iç ve dış turizmin gelişmesi, ticaretle ve teknolojiye farklı anlayışlar zamanla ülkede eğlence kavramına farklı bakış açıları kazandırmıştır. Ancak adlandırmalar, festivallerin içeriği hakkında bilgi vermekte zorlanır hale gelmiştir. Çünkü, dini günler ve eğlenceler için kullanılan “bayram” kelimesinin herhangi bir eğlence için de kullanıldığı görülür. Dil Bayramı buna örnektir. Turizmin kültürel gelişme ve çeşitlenme etkisiyle Film, Tiyatro vb. eğlence türlerinde kullanılan “festival” kelimesi artık yöresel grıda festivallerinde de kullanılmaktadır. Aşağıda “festival”, “bayram” ve “şenlik” kavramının kullanıldığı farklı yapıda ve farklı amaçlarla kutlanan eğlencelere birkaç örnek vardır.

Kutlama Adı	Kutlamanın Yapıldığı Yer	Kutlama Tarihi	Süre
Uçurtma Şenliği	Afyon	6 Mayıs	1 gün
Kaymak ve Kültür Şenliği	Bolvadin	Ağustos	1 gün
Aşıklar Bayramı	Ağrı	1/3 Ocak	3 gün
Haymana Kaplıca Festivali	Haymana	2/4 Temmuz	3 gün
Deniz Eğlenceleri Festivali	Sinop	18 Temmuz	3 gün
Seramik Bayramı	Çanakkale	26 Temmuz	2 gün
Altın Koza Film Festivali	Adana	18 Eylül	7 gün
Aspendos Opera ve Bale Festivali	Aspendos	10/25 Ağustos	2 gün
Uluslararası İstanbul Film Festivali	İstanbul	15/30 Nisan	15 gün
Kemalpaşa Kiraz Festivali	Kemalpaşa	Haziran	1 gün
Ayaş Dut Festivali	Ankara	2 Temmuz	15 gün
Hıdırellez Kutlamaları	Sinop	6 Mayıs	1 gün
Kuzu Bayramı	Hakkari	Aralık	2 gün

Tablo: 1 Türkiye’deki bazı şenlik, bayram ve festivallerden örnekler

(Türkiye Belirli Günler Takvimi: 1973; Özel Günler Albümü: 2000)

Türkiye’de pek çok yöresel şenlik, festival, bayramlar düzenlenmektedir. Türkiye’de düzenlenen “iki yüzün üzerinde festival, şenlik, bayram, kutlama ve panayır” (Özdemir 2001:41)’ın künyesi; Türkiye Belirli Günler Takvimi (1973), Yerel Etkinlikler Kataloğu (1999), Özel Günler Albümü (2000) adlı çalışmalarda verilmiştir.

“Türkiye Belirli Günler Takvimi”; Türkiye’de pek çok şenlik, festival, anma günleri ve diğer önemli günleri, takvim düzenine göre eğlencelerin tarihi, mekânı ve sürelerini içeren düzen şeklinde oluşturmuştur. Turizm Bakanlığı bünyesinde hazırlanan “Yerel Etkinlikler Kataloğu”, alfabetik sıraya göre düzenlenmiş olup; yer, tarih, düzenleyen kuruluş, telefon, faks gibi özel bilgilerle etkinliklerin künyesi Türkiye Belirli Günler Takvimi’ne göre daha geniştir. Kültür Bakanlığı’nın “Halk Kültürünü Geliştirme Merkezi”yle işbirliği yaparak yayımladığı “Özel Günler Albümü”, çalışmamız için en kapsamlı bilgiyi veren kaynaktır. Kitapta illerin

alfabetik sıraya göre belirli başlıklarla eğlenceler sınıflandırılarak verilmiştir. Festival, Kurtuluş Günleri, Mahalli Kutlama Günleri, Önemli Haftalar gibi.

Her üç katoloğun çalışma alanını oluşturan etkinlikleri içermesi, kaynak açısından son derece önemlidir. 1973'ten 2003'e kadar geçen süre zarfında etkinliklerin künyesine bakıldığında; yapısında ve kimi zaman içeriğinde değişimler, farklılaşmalar olduğu çok rahat bir şekilde görülebilmektedir. Örneğin, Konya Ereğli Elma Şenliği (Türkiye Belirli Günler Takvimi: 1973), Elma ve Tufan Şenliği (Özel Günler Albümü: 2000) olarak yeni adıyla kayıtlara geçmiştir. kaynakların ciddi ve titizlikle hazırlanmamış olduğu, yeni etkinliklerin kayıtlara geçirilmediği görülmüştür. Örneğin, Ankara Bâlâ Hasat Festivali sadece 1999 yılında yayımlanan "Yerel Etkinlikler Kataloğu"nda yer alırken; 2000 yılında basılan "Özel Günler Albümü"nde bu etkinlikten hiçbir şekilde bahsedilmemektedir (1999:22).

Kaynaklar incelendiğinde ve değerlendirildiğinde, Türkiye'deki her bir bölgenin kendi içinde az da olsa, içerik açısından farklı; ama çoğunlukla aynı amaçla benzer etkinlikler düzenlendiği görülür. Bunun nedeni bölgelerin iklim ve jeopolitik özelliklerindeki farklılıkların, eğlencelerin işlevi ve yapısı üzerindeki etkileri olabilir.

İç ve dış turizmin yoğun olarak yaşandığı denize kıyı bölgeler (Akdeniz, Ege, Marmara, Karadeniz) ile kara ikliminin yaşandığı ve coğrafi konumu açısından "kapalı havza" özelliği gösteren bölgeler (İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güney Doğu Anadolu) karşılaştırıldığında, Türkiye'de geçim kaynağı çoğunlukla tarım ve hayvancılığa dayandığı için bölgeler arasındaki kültürel farklılığın halk eğlenceleri açısından azaldığı görülmektedir. Bu sebeple festivallerin hangi bölgede olursa olsun çoğunlukla tarım ve hayvancılıkla ilgili olduğu görülür. Bununla birlikte tarım ve hayvancılıkla ilgili olmayan "dans, müzik, film, tiyatro, festivalleri" "kurtuluş günleri", "belirli günler ve haftalar" olarak bayram, şenlik, festival adı altında kutlanan etkinlikleri de görmek mümkündür. Ancak kaynaklarda tablolaştırılan etkinliklerin yüzde sekseninin tarıma ve hayvancılığa dayalı eğlenceler olduğu fark edilebilecek bir sonuçtur.

Türkiye ekonomisine hakim olan iki büyük sektörten birincisi tarımdır. Türkiye'de yaşayan nüfusun büyük çoğunluğunun esas mesleği ziraattir. 1963

yılında Türkiye’de yapılan genel nüfus sayımında 9.743 bin kişinin (yani % 71.6) mesleği ziraattir (DİE 1966: 16). Ancak ziraat sektöründe çalışanların Türkiye’de son on beş yıl içinde bir miktar gerilemiştir. Buna rağmen bugün Türkiye’de tarım sektöründen geçimini karşılayan nüfusun, Avrupa ülkelerine nazaran yüksek seviyede olduğu gözlenir.

Ziraat, Türkiye milli gelirinin en mühim kaynağıdır. Tarım gelirleri arasında da çiftçilik gelirleri çok yüksektir. Ziraat Türkiye’nin en büyük gelir kaynağını teşkil eder. Ayrıca iç ticaretin de en mühim kaynağıdır. Türkiye’de tarla arazisi olarak görülen verimli topraklar az ve dağınıktır. Memleketin iyi ve yağmur alan toprakları özellikle kıyı bölgelerde toplanmıştır. Memlekette çok çeşitli ürünlerin yetiştirilmesi toprakların jeolojik yapısının değişik olmasındandır(Cillov 1971: 346-354). Türkiye’de son yıllarda tarımsal üretimde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Üretilen tarımsal ürünlerin bir kısmı ihraç edilmektedir ve bu, ülkenin en önemli gelir kaynağını teşkil eder. Yaş meyve ihracatta istikbal vaadeden ürünlerdir. Bu ürünlerin tanıtımı yani pazarlaması Festivallerde gerçekleştirilmektedir.

Saha çalışmaları ve yazılı kaynaklardan elde edilen bilgilere göre aşağıda öncelikle coğrafi bölgelerdeki tarım ve hayvancılıkla ilgili festivaller, ardından diğer etkinlikler, fikir edinilmesi açısından örneklendirilmiştir:

a) Ege Bölgesi: İç ve dış turizme açık olan, aynı zamanda tarımın en modern aletlerle yapıldığı bir bölge olup; pek çok etkinliği bünyesinde barındırmıştır: Pamuk festivali (Söke), Erik Festivali (Umurlu), Kestane Festivali (Köşk), İncir Festivali (İncir Ova), Çilek Festivali (Atça Sultan Hisar), Elma Festivali (Çivril-Denizli), Kiraz Festivali (Honaz-Denizli), Nar Şenliği (Buldan-Denizli), Vişne Şenliği (Çay-Afyon), Yörükler Ayran Şöleni (Sincanlı-Afyon), Kaymak ve Kültür Şenliği (Bolvadin-Afyon), İncir Festivali (Beydağ-İzmir), Keçi Kırım Şenlikleri (Karaburun-İzmir), Geleneksel Mesir Şenlikleri (Manisa), Üzüm ve Kültür Şenliği (Salihli-Manisa), Domates Festivali (Fethiye-Muğla), Badem Festivali (Datça-Muğla) (Özel Günler Albümü:2000). Uluslararası Turistik Kilim Kültür ve Sanat Festivali (Eşme-Uşak), Milas Turizm ve Sanat Şenliği (Muğla), Ahilik Kültürü Haftası (Manisa), İzmir Enternasyonal Fuarı (İzmir), İzmir’in Düşman İşgalinden kurtuluşu (İzmir) (Özel Günler Albümü:2000).

b) Akdeniz Bölgesi: Deniz ticaretinin en yoğun olduğu bölgelerdendir. Tarım, bölge için vazgeçilmez geçim kaynağıdır. Turizm faaliyetlerinin iyice artması, bölge tanıtımı için yerel etkinlikleri zorunlu kılmıştır. Aşağıda Akdeniz bölgesi'nde gerçekleşen etkinlikler örneklendirilmiştir: Turp Festivali (Kadirli-Osmaniye), Ceviz Ayran Bayramı (Akseki), Üzüm Bayramı (Tarsus), İmamoğlu Şeftali Festivali (İmamoğlu-Adana), Gazipaşa Horoz Festivali (Gazipaşa-Antalya), Altın Nar Kemer Festivali (Kemer-Antalya), Kavun Festivali (Kırıkhan-Hatay), Geleneksel Helva Şenliği (Şarkikaraağaç-Isparta), Limon ve Sera Festivali (Erdemli-İçel), Kırmızı Biber, Domates, Tarhana Şöleni (K.Maraş), Karakucak Güreş Festivali (K.Maraş) (Özel Günler Albümü:2000).Denizcilik Bayramı (Silifke-İçel), Türkmen Şenliği (Erdemli-İçel), Saint Pierra Ayini (Antakya), Karacaoğlan Kültür ve Sanat Haftası (Adana), Altın Portakal Film Festivali (Antalya), Aspendos Opera ve Bale Festivali (Aspendos-Antalya) (Özel Günler Albümü: 2000) Antakya Uluslararası Turizm Kültür ve Sanat Şenliği (Antakya Bkz: Ek- 11).

c) Karadeniz Bölgesi: Son yıllarda iç ve dış turizmin geliştiği, farklı iklimlerin yaşandığı denize kıyılı bölgelerdendir. Farklı iklimler bölgeye beraberinde farklı bitki örtülerini getirmiş; bu çeşitliliğin örnekleri aşağıda verilmiştir: Kiraz Bayramı (Bolu), Geleneksel Hayvan ve Emtia Panayırı (Bolu, Bkz: Ek- 12) Kuşburnu Şenlikleri (Gümüşhane), Rize Çay ve Turizm Festivali (Rize), Karpuz Festivali (Samsun), Şavşat Sahara Pancarcı Festivali (Şavşat-Artvin), Oğul Koçu Şenliği (Yüncüler-Artvin), Lahana Festivali (Sungurlu-Çorum) Ayçiçek Festivali (Mecitözü-Çorum), Karadonlu Canbaba ve Ceviz Şenliği (Çorum-Oğuzlar), Pirinç Panayırı (Osmancık-Çorum), Taşköprü Sarımsak Festivali (Kastamonu, Bkz: Ek- 12) Fındık Şenliği (Ordu) Yalı Köy Balık Şenliği (Fatsa-Ordu), Turizm ve Hayvancılık ve Süt Festivali (Söğütlü-Sakarya), Altın Pirinç Festivali (Terme-Samsun) (Özel Günler Albümü:2000) .Yusufeli İlçesi Geleneksel Karakucak Güreşleri ve Yayla Şenlikleri (Artvin, Bkz: Ek-13) Sultan Murat Anma Günü (Çaykara-Trabzon), Uluslararası Halk Dansları Festivali (Samsun), Ay Bastı Yaylası Şenliği (Ay Bastı-Ordu) Uluslararası Baston ve Kültür Festivali (Devrek, Bkz: Ek-12) (Özel Günler Albümü:2000).

d) Marmara Bölgesi: Kara ve deniz ikliminin yaşandığı jeopolitik konumu açısından Avrupa ülkeleriyle sınırı paylaşan bölgedir. Ulaşımın gelişmiş olması iç ve dış ticareti etkilemiş, endüstri ve teknolojinin önemi artmıştır. Hem sanayi hem de

tarımın önemli aşamalarda olması en çok göç alan bölge konumuna getirmiş; böylece nüfus yoğunluğu en fazla olan bölge olmuştur. Aşağıda verilen etkinlikler, yöre halkının ve yerel yönetimlerin ortaklaşa düzenledikleri eğlencelerdir: Tekirdağ Kiraz Festivali (Tekirdağ), Şarköy Bağ Bozumu Şenlikleri (Şarköy), Ayva Festivali (Eşme), Lalapaşa Hayvan ve Emtia Panayırı (Lalapaşa), Zeytinli Belediyesi Zeytin Şenlikleri (Edremit-Balıkesir), Nar ve İncir Festivali (İnhisar-Bilecik), Zeytin Festivali (Orhangazi-Bursa), Sardalya Festivali (Gelibolu-Çanakkale), Çan İlkbahar Hayvan-Eşya Panayırı (Çan-Çanakkale), Enez Balık Festivali (Enez Edirne), Silivri Yoğurt Festivali (Silivri-İstanbul), Ayva Festivali (Eşme-Kocaeli), Çorlu Dondurma Festivali (Çorlu-Tekirdağ) (Özel Günler Albümü:2000). Kaplıca Şenlikleri (Yalova), Namık Kemal'in Doğum Yıldönümü (Tekirdağ), Sırrı Paşa Şenliği (İzmit), Karagöz Kültür ve Sanat Şenlikleri (Kırklareli), Uluslararası İstanbul Festivali (İstanbul), Sultan Nevruz Bayramı (Edirne) (Özel Günler Albümü: 2000).

e) Doğu Anadolu Bölgesi: Karasal iklimin yaşandığı, geçim kaynağını coğrafi konumundan dolayı hayvancılıktan elde edilen gelirle sağlayan bölgedir. Bölgede ırmakların geçtiği bölgelerde tarımın yapıldığı da bilinmektedir. Arıcılık, küçükbaş ve özellikle büyükbaş hayvancılık dağlık kesimlerde sıkça görülür: Elma ve Bal Festivali (Bingöl), Ceviz Festivali (Adilcevaz-Bitlis), Leblebi Şenliği (Ağrı-Elazığ), Bağ Bozumu ve Orcik Şenlikleri (Elazığ), Tulum Peyniri Festivali (İliç-Erzincan), Munzur Melen Koç Yayla Şenlikleri (Yayla Başı-Erzincan), Kuzu Kırpma Şenliği (Hakkari), Kale Çilek Festivali (Kale-Malatya), Malatya Kayısı Bayramı (Malatya), Arapgir Bağ Bozumu Şenlikleri (Arapgir-Malatya), Pülümür Bal Festivali (Pülümür-Tunceli), Çemişgezek Dut ve Peynir Festivali (Çemişgezek-Tunceli), Nevruz Bayramı (İğdir), Göle Ulusal Kaşar Festivali (Göle-Ardahan), Hayvan ve Hayvan Ürünleri Şenliği (Ardahan) (Özel Günler Albümü:2000). Ercişli Emrah Festivali (Erciş-Van), Hazar Şiir Akşamları (Sivrice-Elazığ) (Özel Günler Albümü:2000).

f) Güney Doğu Anadolu Bölgesi: Deniz ikliminden kısmen de olsa etkilenen kara ikliminin hüküm sürdüğü bölgelerdendir. Geniş ve verimli ovaların olması tarım ve hayvancılığın gelişmesinde etkili olmuştur. Sanayinin de son yıllarda önemli merkez illerde geliştiği görülür: Fıstık Festivali (Gaziantep), Çiğ Köfte Şenliği (Şanlıurfa), Bal Festivali (Çelikhane-Adıyaman), Üzüm Festivali (Gölbaşı-Adıyaman), İslahiye Üzüm Festivali (İslahiye-Gaziantep), Karpuz Festivali

(Diyarbakır) (Özel Günler Albümü:2000). Nevruz-Ergenekon Bayramı (Şanlıurfa), Veysel Karani Hz. Anma Günü (Siirt), Kelaynak Festivali (Şanlıurfa), Gaziantep Sanayi Fuarı (Gaziantep) (Özel Günler Albümü:2000).

g) İç Anadolu Bölgesi: Özellikle geçim kaynaklarının genel yapısı iklimi ve coğrafi konumu açısından birbirine çok yakındır. Genel olarak bakıldığında festivallerin tarım ve hayvancılıkla ilgili olduğu görülür: Bamya Festivali (Taşova-Amasya), Kızılırmak Kavun Festivali (Kızılırmak-Çankırı), Pilav Festivali (Sarız-Kayseri), Yamula Patlıcan ve Kültür Festivali (Kayseri), Yoğurt Festivali (Akkışla-Kayseri), Kaman Ceviz Festivali (Kaman-Kırşehir, Bkz: Ek- 14), Beyaz Kiraz Festivali (Ereğli-Konya), Geleneksel Buzağı Teşvik Yarışması (Hisarcık-Kütahya), Şarap Yarışması (Ürgüp-Nevşehir), Türkmen Sofrası Şöleni (Nevşehir), Elma Bayramı (Karaman), Kardelen Hasat Şenlikleri (Sarı Veliler-Karaman), Yahşihan Yoğurt Festivali (Yahşihan-Kırıkkale), Hasandede Karpuz Festivali (Hasandede-Kırıkkale), Aydıncık Soğan Kültür ve Sanat Festivali (Aydıncık-Yozgat), Sürmeli Festivali (Yozgat, Bkz: Ek-14), (Özel Günler Albümü:2000).Karakeçili Kültür ve Sanat Festivali (Karakeçili-Kırıkkale), Türk Dili Bayramı ve Yunus Emre'yi Anma Şöleni (Karaman), Uluslararası Kaynanalar Günü (Aksaray), Divriği Maden Şenliği (Divriği-Sivas), Çini Festivali (Kütahya), Nasrettin Hoca Festivali (Akşehir-Konya, Bkz: Ek-14), Rafting Şenliği (Yahyalı-Kayseri) Bilkent Uluslararası Anadolu Müzik Festivali (Ankara), Tiyatro Festivali (Ankara) Dünya Sağlık Günü (Ankara), Uluslararası Ankara Karikatür Festivali, Taptuk Emre'yi Anma Şenliği (Ankara-Nahlihan), Atatürk'ün Ankara'ya Gelişi (Özel Günler Albümü:2000).

Çalışmanın Ankara İliyle sınırlandırılması sebebiyle Ankara'da gerçekleştirilen tarıma dayalı gıda festivalleri dışında kalan: film, tiyatro, müzik, kültür ve sanat içerikli festivaller, tablo halinde aşağıda gösterilmiştir:

Kutlama Adı	Kutlamanın Yapıldığı Yer	Başlangıç Tarihi	Kut. Tarih	Süre
Kazan Cirit Festivali	Kazan	1999	6 Ekim	1 gün
Haymana Kaplıca Festivali	Haymana	1987	Haziran 3. Hafta	3 gün
Aluçdağı Festivali	Çamlıdere	1967	Temmuz 2. Hafta	3 gün
Sarayköy Kadırga Şenliği	Sarayköy	-	13 Eylül	3 gün
Dünya Barış Şenliği	Merkez	-	1 Eylül	1 gün
Karaşar Eğri Ova Şenliği	Karaşar	-	Eylül	1 gün
Sincan Lale Festivali	Sincan	1971	Mayıs 2. Hafta	7 gün
Nallıhan Güreş Festivali	Nallıhan	2000	Ekim 1. Hafta	-
Karapürçek Yağlı Güreş Şenlikleri	Altındağ	1994	Ağustos	1 gün
Tiyatro Festivali	Ankara (Merkez)		27-31 Mart	4 gün
Uluslar arası Müzik Festivali	Çankaya	1990	Nisan-Mayıs	-
Uluslararası Karikatür Festivali	Merkez		7-11 Mayıs	5 gün
Fetih Şöleni	Keçiören	1994	29 Nisan Mayıs	1 gün
Film Festivali	Merkez	-	15/25 Mart	1 gün
Müzik Festivali	Merkez	-	24 Mart	4 gün
Taptuk Emre'yi Anma Günü	Nallıhan	1996	24/25 Ağustos	2 gün
Kızılcahamam Çorak Et Panayırı	Kızılcahamam	-	Kasım – Nisan	6 ay

Tablo: 2 Ankara'daki Festivallerden Bazı Örnekler (Bkz: Ek- 15)

(Özel Günler Albümü 2000)

Derleme çalışmalarından ve kütüphane çalışmalarından elde edilen bilgiler doğrultusunda aşağıda Ankara İlinde gerçekleşen gıda festivalleri tablo şeklinde gösterilmiştir.

Kutlamanın Adı	Kutlamanın Yapıldığı Yer	Başlangıç Tarihi	Kutlama Tarihi	Süre
Ayaş Dut Festivali	Ayaş	1965	2 Temmuz	15 gün
Beypazarı Havuç ve Güveç Festivali	Beypazarı	1985	2 Haziran	2 gün
Güdül Üzüm Festivali	Güdül	-	Ekim 1. Hafta	2 gün
Bâlâ Hasat Festivali	Bala	-	Haziran 4. Hafta	1 Hafta
Çubuk Höşmerim Festivali	Çubuk	1998	Temmuz 1. Hafta	1 gün
Kızılcahaman Su Festivali	Kızılcahamam	1983	5/7 Ağustos	3 gün
Çubuk Kavun Festivali	Çubuk	-	Hasat Zamanı	1 gün
Yenikent Kavun Festivali	Yenikent	1994	Eylül	-
Kazan Kavun Festivali	Kazan	1994	Ağustos 2. Hafta	-
Güdül Kiraz Festivali	Güdül	-	23 Haziran	3 gün
Kutludüğün Gözleme, Ayran ve Sanat Festivali	Kutludüğün	1995	Haziran	3 gün
Çeltikçi Pirinç Festivali	Kızılcahamam Çeltikçi Beldesi	2001	Eylül Son Hafta	1 gün
Polatlı Turizm ve Tarım Festivali	Polatlı	2001	Haziran Ayı	3 gün
Şereflikoçhisar Tuz Festivali	Şereflikoçhisar	1967	Temmuz 2. Hafta	1 Ay
Beypazarı Uruş Kapama Şöleni	Beypazarı	-	Eylül 1. Hafta	1 gün
Çubuk Yukarı Çavundur Vişne festivali	Yukarı Çavundur	2001	Temmuz Son Hafta	2 gün
Kalecik Üzüm Festivali	Kalecik	2004	Eylül 2. Hafta	1 gün

Tablo:3 Ankara'da gerçekleşen gıda festivalleri (Bkz: Ek- 16)
(Türkiye Belirli Günler Takvimi: 1973; Yerel Etkinlikler: 1999; Özel Günler Albümü 2000)

Tablodaki festivaller, şimdiye kadar gerçekleştirilen; Ankara'daki bütün gıda festivallerini içermektedir. Böylece tablolaşan festivaller, çalışmanın sınırını belirlemiştir. 2002-2003 yılı itibariyle bazı festivaller, çeşitli sebeplerden gerçekleştirilememiştir. Şereflikoçhisar Tuz Festivali, Uruş Kapama Şöleni, bu duruma örnek olan festivallerimizdendir. Kalecik Üzüm Festivali ilk olarak 2004 yılında düzenlenen festivallerdendir. Bu festivallerle ilgili bilgiler çoğunluğu saha çalışmaları olmak üzere; yazılı kaynaklardan da bilgi edinilmiştir. Taşra ilçeler olarak nitelendirilen Elmadağ, Akyurt, Evren ve Gölbaşı ilçelerinde, gıda ile ilgili festivallere rastlanmamıştır. Festivallerden bazılarının mahalli (Ayaş, Dut Festivali, Gündül Üzüm Festivali gibi) bazılarının da uluslararası (Beypazarı Havuç ve Güveç Festivali, Polatlı Turizm ve Tarım Festivali) niteliğe sahip olduğu derleme çalışmalarından tespit edilen bilgilerdir. Uluslararası nitelikte olan festivallerin pazarlama, turizm ve sanat amaç doğrultusunda hazırlanması Emre Kongar'a göre bazı sakıncalı durumları da beraberinde getirmiştir. Ona göre festivaller tek amaçlı olarak hazırlanmalıdır (Kongar, 1989: 124).

Tarıma dayalı gıda festivallerinin Ankara haritası incelendiğinde, Ankara'nın kuzeybatısı ve güneybatısında yoğun olarak gerçekleştirildiği görülür. Bu ilçeler; Ayaş, Güdül, Kazan, Kızılcahaman, Polatlı gibi Ankara'nın en büyük ve en eski tarihi ilçeleridir. Festivallerin belli bölgelerde yoğun olarak gerçekleşmesi, tarihi geçmiş, toprak, yeryüzü şekilleri, jeolojik konum gibi pek çok faktöre bağlanabilir. Ama öncelikle ilçelerin iklim yapısı ve buna bağlı olarak gelişen bitki örtüsü ve tarımı etkileyebilecek diğer pek çok faktörleri de göz önünde bulundurmak gerekir. Bu durumda, tabloda yer alan ilçelerin coğrafi konumları; festivallerin dağılımına da cevap olacaktır.

Frigler ve Hititler döneminde bir konaklama yeri olan Ayaş ilçesi, tarihi İpek Yolu güzergahı üzerinde bulunması nedeniyle de Ankara-İstanbul arasında önemli bir yerleşim yeri olarak dikkat çekmiştir. Oğuz Boyu'nun Kayı Aşireti'nin Ayaş koluna mensup Türkmenlerin ilçeye yerleşmesi ile ilçede Türk tarihi başlamıştır. Batısında Ayaş Ovası, güneyinde Karakoyunlu Ovaları düz alanlardır. Kirmir ve Bayat Çayları Ayaş Ovasındaki 30.000 dönümlük tarım toprağını sular. İlçede ekonomi tarıma dayalıdır. Sulanan arazilerde sebze ve meyvecilik ilerlemiştir.

Bala, kuruluşu Osmanlı devleti'ne uzanan Ankara'nın en eski ilçelerinden biridir. Beynam Ormanları'nın bulunduğu tepelerden sonra Tol Ovası'ndan itibaren yükselen bir tepenin üzerinde kurulmuştur. Yazları sıcak, kışları ise oldukça soğuk ve yağışlıdır. Ekilebilir araziler dar ovalarda bulunmaktadır. Buğday, başlıca geçim kaynağıdır. Hayvancılık ise ikinci derece gelir kaynağını oluşturur.

Beypazarı, tarihi Hititlere kadar uzanan bir ilçedir. Çok eski bir yerleşim yeri oluşu; sırasıyla Friglerin, Romalıların, Selçuklular ve Osmanlıların egemen oldukları tarihi kalıntılardan anlaşılmaktadır. İsmi kurulan pazarın zamanla önem kazanmasıyla alan Beypazarı, tarıma elverişli bir yapıya sahiptir. Kirmir Çayı ile Sakarya Nehri arasında dalgalı araziye sahip, kısmen ovalıktır. Türkiye'nin, havuç ihtiyacının en az %50'si Beypazarı'nda üretilmektedir. Buna bağlı olarak üretilen havuç lokumu, havuç sucuğu, havuç reçeli, havuç dondurması ve tarihi kalıtları ülke turizmi açısından büyük ilgi görmektedir.

Çubuk, tarihi Hititlere kadar dayanan, önceleri kuru tarımın, son zamanlarda yer üstü sularından faydalanılarak sulu tarımın yapıldığı ilçelerimizdendir. Son yıllarda bu ilçede vişnecilik ve turşuculuk gelişme göstermiştir.

Güdül, tarihi Etilere kadar dayanan bir geçmişe sahiptir. Arazisi engebeli ve dağlıktır. Kuzeyinde geniş Kirmir Çayı ile topraklarını ikiye ayırarak farklı bir görünüm sağlamaktadır. İlçe halkının geçimini sebzeçilik, meyvecilik, hayvancılık ve ticaretle karşılamaktadır.

Kazan, ilk Türk egemenliğine Selçuklular zamanında girmiş, daha sonra Osmanlı egemenliğinde kesin olarak Türkleştirilmiş ilçelerdendir. Mürted Ovası'nı kuzeyden güneye doğru ayıran Ova Çayı ilçe içinden akmaktadır. Karasal iklim hüküm sürmektedir. Bitki örtüsü bozkır özelliği gösterir. İlçede turizme açılacak alanlar oldukça fazladır. Kazan, Ankara'ya yakınlığı ve oldukça önemli bir karayolu (Ankara-İstanbul) üzerinde bulunmasından dolayı sanayi bölgesi niteliği taşımaktadır. Tarım alanında ise ilk sırayı hububat alırken; kavun karpuz, fasulye, şeker pancarı gibi meyve ve sebze yetiştiriciliği önemlidir.

Kızılcahamam, tarihi Hitit dönemlerine dayanan Türk Oğuz Boylarının yöre köylerde yerleşip yaşadıkları Kınık, Kızık ve İymir gibi köy adlarından anlaşılan en eski ve en büyük ilçelerdendir. İlçe maden suyu bakımından zengindir. Kaplıca suları ile tanınmış ve bu yönden ün kazanmış bir ilçedir. Kızılcahamam, Ankara ili sınırları ile mukayese edildiğinde en yoğun orman örtüsüne sahip olan bir yerleşim yeridir. Bu orman sahasında, ülkemizde mevcut sayılı milli parklar içerisinde olan Soğuksu Milli Parkı'nın bulunması turizm açısından önemlidir. Arazinin engebeli olmasından ve tarıma elverişli toprakların az olması nedeniyle çiftçi ancak kendi ihtiyacını karşılamaktadır.

Polatlı, tarihi çok eskilere dayanmasının yanı sıra asıl önemini, tarihi 1982 yılında İstanbul-Ankara demiryolunun ilçeden geçmesinden alan ilçelerdendir. Kurtuluş Savaşı'nda bir dönüm noktası sayılan ilçe Orta Anadolu bölgesinin tahıl ambarıdır. İlçenin coğrafi yapısı incelendiğinde tipik bir tarım bölgesinin karakterini taşıdığı görülmektedir. İlçenin ekonomik hayattaki canlılık Polatlı İstasyonunun kurulmasıyla başlamıştır. Bundan sonra Sivrihisar- Eskişehir üzerinden gelen Ermeni ve Rumlar zahire ticaretini ellerine geçirmişlerdir. Dolayısıyla Haymana, Ayaş,

Beypazarı ilçelerinde üretilen buğday, arpa ve diğer tarım ürünleri Polatlı'da satılma imkânı bulmuştur. Ekonomik faaliyet tarım sektöründe olmaktadır. İlçedeki tarım ürünlerinin %90'ını hububat ve geri kalan diğer kısmı da pancar ve kimyon alır.

Şereflikoçhisar, M.Ö. 1400-1300 yıllarında kurulmuş bir yerleşim birimidir. İlçe'de Türkiye'nin ikinci büyük gölü olan Tuz Gölü bulunmaktadır. Kuzeyinde bulunan Hirfanlı Barajı gölünde sulama alanında faydalanılmaktadır. Ekonomik faaliyetlerin başında tarım ve hayvancılık gelmektedir. İlçedeki sanayi, tuz üretiminden oluşmaktadır. İlçe tanıtımında tuz, tarımdan önce gelir.

Festivallerin gerçekleşmesinde öncelikle ilçelerin tarihi, iklim ve coğrafi özellikleri etkili olmuştur. Özellikle Tarihi İpek Yolu'nun bu ilçelerin bulunduğu yerlerden geçmesi, ilçeleri diğerlerine göre ister istemez daha şanslı hale getirmiştir. Panayır gibi gezici ticaret merkezlerinin eskiden beri bu bölgelerde kurulması, tarım alanlarının geniş olması, tarıma dayalı gıda festivallerin oluşumuna sebeptir.

I. BÖLÜM

ANKARA İLİ GIDA FESTİVALLERİNİN YAPISI

Festivallerin yapısını kültürel bir bütün olarak düşündüğümüzde, kültürü meydana getiren unsurların bir bütün içinde birbirleri arasındaki ilişkilerin yapısal halkbilimi kuramlarıyla belirlenmesi ve açıklanması, bu amaçlarla yapısal unsurları;

hazırlık

açılış

gösteri (müzik, halk oyunları, şiir dinletisi, kukla gösterisi, halk ozanlarının atışması vb.)

ikram

yarışma ve ödül töreni (ürün yarışması, ağalık seçimi, piyango çekilişi vb.)

kapanış

ana başlıkları altında incelenmesi, bu bölümün amaçlarını oluşturan ana başlıklardır.

1. Hazırlık:

Ankara ilinde gerçekleştirilen festivaller, belirli bir hazırlık dönemindeki çalışmalarla ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Eğlencenin büyüklüğü, hazırlık aşamasındaki faaliyetlerin de yoğunluğunu etkilemektedir. Hazırlık dönemi faaliyetleri, sözlü kültür geleneğinin yansıması olan festivallerde, yazılı olmayan kurallarla yapılır.

Festivallerin genelinde hazırlık aşamasında; mekânın, zamanın, ikramın, katılımcıların veya davetlilerin, eğlendiricilerin belirlenmesi imkânlar dahilinde gerçekleştirilir. Festival giderlerinin nasıl karşılanacağı, ulaşımın ve güvenliğin nasıl sağlanacağı bu bölümde çözümlenmesi gereken sorunlardır. Bu tür faaliyetler, görev dağılımı sonucu gerçekleştirilmektedir. Gıda festivalleri; yerel yöneticilerin (kaymakam, belediye başkanı, muhtar, encümen ve ihtiyar heyeti) ve yerel sivil toplum örgütlerinin (dernek başkanı, vakıf başkanı) hazırlık faaliyetleri sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu tür festival organizasyonlarında Ankara ilçe, köy ve kasabalarının kalkınma ve dayanışma dernek ve vakıflarının çalışmaları görülür. Kongar'a göre festivallerin gerçek amacına ulaşabilmesi için destek, üçlü bir örgütsel

eşgüdüm içinde sağlanmalıdır. Yerel örgüt, yerel halk ve merkezi örgüt (Kültür Müsteşarlığı) olmalıdır (Kongar, 1989: 125).

Her ne kadar festivaller, temsil edilen yörede gerçekleştirilen kültürel etkinlikler, organizasyonu düzenleyen ilgili vakıf veya derneklerin büyük bir bölümü kent merkezlerinde faaliyet göstermektedir. Dernek ve vakıfların kent merkezlerinde bulunması; yörenin tanıtımı, yöre sorunlarının daha iyi bir şekilde ilgili yerlere duyurulması, kentteki gelişmelerden daha fazla ve daha çabuk haberdar olunması gibi pek çok isteklere cevap bulabilmek içindir. Dernek ve vakıflar bir anlamda temsil ettikleri bölgelerin kültür elçileridir.

Aşağıdaki tabloda, kent merkezlerindeki vakıfların ve derneklerin gerçekleştirdikleri organizasyonlar örneklendirilmiştir.

Vakıf ve Dernek	Festival
Ayaşlılar Vakfı ve Ayaş Belediyesi	Ayaş Dut Festivali
Bala Belediyesi ve Balalılar Kültür ve Dayanışma Vakfı	Bala Hasat Festivali
Uruş Belediyesi ve Uruşlular Derneği	Uruş Kapama Şöleni
Güdül Belediyesi, Güdül Kaymakamlığı ve Güdül Vakfı	Güdül Kiraz festivali, Güdül Üzüm Festivali
Şereflikoçhisar Belediyesi, Tekel Tuz İşletmeleri Müdürlüğü ve TRT Genel Müdürlüğü	Şereflikoçhisar Tuz Festivali

Tablo: 4 Kent merkezlerinde bulunan vakıf veya derneklerin etkinlikleri
(Yerel Etkinlikler Katoloğu 1999)

Başlangıçta bir grup istekli vatandaşın girişimleriyle düzenlenen festivallerin son yıllarda Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından da desteklendiği görülmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı, festivallere her yıl yenilerinin eklenmesi ve yaşanan kötü örnekler üzerine amaç tanıtım ve turizm olunca festivallerin kendi himayesinde yapılması için yeni düzenlemelere gitmiştir. Mahalli, milli ve milletlerarası festivaller Kültür ve Turizm Bakanlığı denetiminde İl Özel İdareleri tarafından yapılmaktadır. İl Özel İdarelerin oluşturdukları komitelerle festivaller gerçekleştirilmektedir.

Yöre halkı için kent kültürüne bir direnç göstermek ve kendi anlatısını sunmak amacıyla oluşturduğu festivaller, devletin ilgili kurum ve kuruluşlarına kendilerine destek verilmesi için başvurulması kaçınılmaz olmuştur. Devletin kültürel kalkınmaya, iç ve dış turizmi geliştirme amacıyla bu tür festivallere maddi ve manevi destekleri devam etmektedir. “Kültür Bakanlığı Harcama Kalemi”nden Ankara’da gerçekleştirilen gıda festivallerinden bazılarında mali desteğin sağlandığı, belgelerle desteklenmiştir (Bkz:Ek-1). Aşağıdaki tabloda Ankara ilinde gerçekleştirilen gıda festivallerinden bazılarında Kültür Bakanlığı’ndan gıda festivallerine verilen mali destekler örneklendirilmiştir.

13.06.2000	Ankara-Güdül Belediyesi	5. Geleneksel Kiraz Festivali	500.000.000
16.06.2000	Ankara Kutludüğün Belediyesi	5. Kutludüğün Gözleme ve Ayran Kültür Sanat Festivali	1.000.000.000
22.06.2000	Ankara-Ayaş Belediyesi	Geleneksel Dut Festivali	1.000.000.000

Tablo 5: Gıda festivallerinden bazılarında verilen mali destek

Ankara’da gerçekleştirilen gıda festivallerinin hazırlık aşamasının hemen her festivalde, aynı kalıplaşmış işlemlerin yapıldığı, derleme çalışmaları sonucunda belirlenmiştir. Ancak bazı küçük farklılıkların da olduğunu söylemek gerekir. Hazırlıkların, festivalden en az 2-3 ay bazı festivallerin (Uluslararası Polatlı Gordion, Tarım ve Kültür Festivali) 12 ay öncesine dayanan bir çalışmayı gerektirdiği görülmüştür. Yukarıda bahsedilen resmi hazırlık aşamasını, somutlaştırmak amacıyla 03.08.2003 - 04.08.2003 tarihleri arasında gerçekleştirilen “Yukarı Çavundur Vişne Festivali” hazırlık aşamasından kapanış aşamasına kadar yapılan faaliyetler, örnek festival olarak verilmiştir.

1.1. Resmi Yazışmalar

Bu bölümde yerel yöneticiler ile ilçenin vakıf ve dernekleri tarafından yapılması tasarlanan festivalin; ilçe, belde ve köylerin bağlı oldukları makamlara duyurulması için hazırlanan resmi yazışmalar, örnek olması açısından verilmiştir.

Yerel yöneticiler tarafından gerçekleştirilecek olan vişne festivalinin yapılması konusu belediye meclisinde görüşülüp; “Meclis Karar Kağıdı” oy birliği ile kabul edilir. Böylece festivalin organizasyonunda yer alacak görevlilerin belirlenmesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı, dernek ve vakıflardan elde edilen gelirler, halk bağışları ve belediye bütçesi gibi festival giderlerinin karşılanması kararının alınması için resmi hazırlık aşaması başlamış olur (Bkz:Ek-2 ve Ek-3).

Festivalin toplumsal bir hareket olması sebebiyle festival komitesi, ilgili kurumları haberdar etme sorumluluğunu göstererek “etkinliğin olurunun alınması”nı resmi yazışmalarla başlatır. Özellikle bağlı bulunduğu Çubuk İlçesi Kaymakamlık Makamı’na etkinliğin amacı ve gerekliliği hususunda verilen bilgiye binaen etkinliğin yapılması için gerekli olurun verilmesini talep eden resmi yazı da beraberinde gönderilir (Bkz:Ek-4).

Yukarı Çavundur’un belde olarak bağlı olduğu Çubuk Belediyesi’ne; etkinliğin amacını ve gerekliliğini içeren bilginin yanında; etkinliği düzenleme komitesine ait bilgilerle mali desteğin sağlanacağı, ilgili kurumların ve belediye bütçesinden karşılanarak yapılmasının olurunun içeren resmi yazı da hazırlatılıp ilgili kuruma gönderilir (Bkz: Ek-5). İl Kültür Müdürlüğü’ne maddi yardımın yerinde kullanıldığını gösteren resmi yazı ve İl Kültür Müdürlüğü’nden bir kişinin komite içerisinde yer almasına dair resmi yazının gönderilmesiyle “etkinliğin oluru” alınmış olur (Bkz:Ek-6).

1.2.Festival Alanının Seçimi

Festival düzenleme komitesi tarafından, resmi yazışmalardan sonra festivalin içeriğine ve davetlilerin sayısına göre festivalin yapılacağı alanı belirleyerek; hazırlıklar, tamamlanmaya çalışılır. Alınan karara göre, Yukarı Çavundur Belediyesi 2. Vişne Festivali’nin yapılacağı alan: Yukarı Çavundur Belediyesi Yıldırım Beyazıt Mahallesi Fatih Caddesi üzeridir. Etkinlikte kullanılacak olan teknik araç ve gereçler, sahne, çadırlar, oturma grupları, wc’ler, ayran ve vişne tankları gibi ekipmanlar olup; bunlar piyasadan temin edilecektir. Yukarıdaki örnekte görüldüğü gibi festivaller için ilçenin pazar yeri, ana caddesi veya mesire yerleri tespit edilir. Ancak derleme çalışmalardan elde edilen bilgiler festival alanlarının ilçe ve köylerin

merkezi yerleri olmasının yanı sıra birden fazla köyü temsilen oluşturulan festivaller için köylerin bağlı buldukları ilçelerin pazar yerleri de mekân olarak kullanabilmektedir. Örneğin, Yenikent Kavun Festivali, civar köylerin ortak hasatı kavun ve karpuz tarımının tanıtımı, Yenikent beldesindeki pazar yerinde yapılmaktadır.

Türk şenliklerinin genel düzeni ve tavrının Avrupa'nın Orta Çağ eğlence düzeniyle benzerlik gösterdiğini, Türkiye'de olduğu gibi Avrupa'da da gösterilerin geniş, açık havada ve halkın izleyebileceği elverişli bir alanda yapıldığını kaynaklardan öğrenilmiştir(Nutku 1972:7).Eğlencelerin nerede yapıldığı o toplumun kültür yapısını ortaya koymaktadır.

1.3. Festivalin Gelir ve Giderleri

Festivalin gerçekleşmesinde tahmini giderler, festival düzenleme komitesi tarafından gelir-gider bütçesi şeklinde tablo halinde verilmiş (Bkz:Ek-7) ve mali destek olarak görülen resmi veya resmi olmayan kurum ve kuruluşlarla yazılı ve sözlü temasa geçilmiştir.Örneğin, Aski Genel Müdürlüğü'ne, 50 kw'lık Jeneratör ve 1 adet su tankeri ihtiyacını karşılamak için gerekli yardımın yapılmasını içeren resmi yazı hazırlanıp; ilgili makamlara gönderilmiştir (Bkz: Ek-8).

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bu tür etkinliklere İl Kültür Müdürlüğü aracılığıyla yapmış olduğu mali desteğin yanı sıra festival programı içerisindeki yarışmalar (Vişne Ağalı İçin Açık Artırma) ve yerel halkın mali destekleriyle etkinlik gerçekleştirilmiştir.Yukarı Çavundur Vişne Festivali'nde, mali destek olarak sponsor firmaların olmadığı görülür.Ancak diğer bazı festivallerde bu festival harcamalarına sponsor firmalar destek olmuştur. Örneğin, Ayaş Dut Festivali'nde davetlilere sunulan içecekleri ve güneşlikleri Coca Cola firması sağlamıştır. Beypazarı Havuç ve Güveç Festivali'nde, mali destek olarak yöresel yemekleriyle ün kazanmış olan bir restoran, festivale sponsor firma olarak katılmıştır.Eğlence sektörü kar payı bakımından önemli bir pazar alanıdır. Festivallerde katılımcılar, heterojen bir özelliğe sahiptir. Böyle bir yapıya sahip eğlenceler, özel firmalar için her zaman önemli bir pazar alanını oluşturur. Çift amaçlı bir durumda her iki taraf da (festivali düzenleyen komite ve sponsor firmalar) kazançlı çıkmaktadır.

1.4.Festival Programının Belirlenmesi

Festival programı, festivalin asıl amacının ortaya konulacağı bir somutlamadır. Bu sebeple amaçları belirleyen daha doğrusu halkın beklenti ve isteklerine aracı olan festival düzenleme komitesi, gerçekleşecek olan etkinliğin program yapısını ve akışını hazırlayarak gerekli harcamaları gelir-gider bütçesine dahil eder. Böylece toplam giderler için maliyet ortaya çıkartılır ve mali destekler aranmaya başlanır. Festival Programı, kimi zaman sadece amaçlar doğrultusunda hazırlanmaz; harcamaların maliyetinin de göz önünde bulundurulduğu festivaller de vardır. Ancak derleme çalışmalarından elde edilen gözlemler, festivaller için harcamalara mali desteğin hiçbir zaman sorun haline getirilmediği doğrultusundadır. Aşağıdaki festival programı örnek festival Yukarı Çavundur Vişne Festivali'nden alınmıştır.

03 AĞUSTOS CUMARTESİ

17:00 Açılış, Saygı Duruşu, İstiklal Marşı, Atatürk Anıtına Çelenk Konma

18:00 Müzik-Eğlence (Mahalli Sanatçılar)

22:00 Havai Fişek Gösterileri

04 AĞUSTOS PAZAR:

12.00 Saygı Duruşu, İstiklal Marşı

12:10 Protokol Konuşmaları

13:00 Kukla Gösterileri

13:30 Müzik-Eğlence (Mahalli Sanatçılar)

14:00 Vişne Ağalığı İçin açık Artırma

14:30 Ödül Töreni (En İyi Vişne Yetiştiricisi)

15:30 Yarışmalar

16:00 Konser (Gülşen KUTLU)

Program Suncusu: İkbal GÜRPINAR

Yer: Yukarı Çavundur Belediyesi Çubuk/ANKARA

Tarih: 03-04 Ağustos 2002

Yukarıda örneklendirilen festival programı, diğer festivallerin çoğuna da örnek oluşturur. Etkinlikler, zaman açısından diğerleriyle benzerlik gösterir. Gündüz; şarkı, çalgı, dans ikindiden sonra; ürün yarışmaları, sportif yarışlar, ikram akşam; havai fişek gösterileri, konserler; Ankara ilinde gerçekleştirilen gıda festivallerinin program yapısındaki zaman anlayışını oluşturur. Programlar, yöre halkının ve davetlilerin ilgisini çekecek şekilde oluşturulmuştur. Yöreye ait türkülerden ve halk oyunlarından oluşan konserler ve gösteriler; festivallerin açılış ve kapanış bölümlerinde mutlaka yer alır. Ayrıca festival programı; festivalin niteliği ve amacı hakkında da bilgiler verir.

1.5.Festivalin Duyurulması ve Halkın Davet Edilmesi

Festival hazırlığının bu aşamasını, katılımcı topluluğa etkinliğin tanıtılması ve topluluğun festivale davet edilmesi oluşturmaktadır. Halka açık davet, “Basın Bülteni”ndeki resmi duyuruyla açıklanmıştır. Basın Bülteni’nde, festivale katılan bürokratların isimleri, festivalin tarihi ve mekânı, medya mensupları için ulaşımın nasıl sağlanacağı konusunda bilgiler yer alır (Bkz: Ek-9). Ayrıca bültende şunlar da belirtilir: “*Festivale katılacak yabancı topluluk yoktur. Etkinliklere, yöresel sanatçılar katılacaktır. Yurt dışından davet edilmiş veya edilecek grup ve kişiler yoktur.*” Alınan bu kararlar birlikte festivalin gerçekleşeceği mekânın toplum yapısı ortaya konulmuş olur.

Festivalin çevre ilçelere ve merkez ilçelere bildirilmesi sadece ilgili şahıslara davetiye gönderilerek yapılmaz. Kent merkezlerindeki reklam panolarına afişlerin asılmasıyla da halk için büyük bir duyuru olur (Bkz:Ek-9). Reklam unsurunun giderek daha çok kullanılmasını, yöre ekonomisine olan katkılarıyla açıklayabiliriz. İç turizmin gelişmesi, beraberinde o yörenin ekonomisini de geliştirmiştir; ancak bu gelişmelerin yöre halkının kendi başına oluşturduğu, eğlendiği eğlencelerin artık resmi olarak düzenlenen ve ticarileşen seyirlik eğlencelere dönüştürdüğünü söyleyebiliriz. Bu durum, yerelliğin yok olmasına bir örnek teşkil etmiştir.

Festival programını içeren davetiyeler protokol listesindeki hiyerarşiye göre düzenlenmiştir (Bkz: Ek-10). Festivale katılanlar o bölgenin halkı ve kent

merkezlerinden gelen halktan oluşur. Burke'nin de belirttiği gibi bu tür eğlencelere katılımın asıl amacı, o yöre halkı için; hasat sonu elde edilen maddi ve manevi gücün, eğlence ortamında paylaşılmasıdır. Kent merkezlerinden gelen halk için; basit, doğal halkı gizemli bulmak, toprağa bağlılığın ve bireysellik duygusundan yoksun olmak ve kendini halkla özdeşleştirip egzotik duyguyu teneffüs etmektir(Burke 1996:23). Katılımcılar için bu duyguların bir eğlencede her zaman canlı tutulduğu ve bir sonraki festivale saklandığı derleme çalışmalarında gözlemlenmiştir.

1.6. Festival Alanının Hazırlanması

Festival ön hazırlık aşamasından sonra etkinliğin gerçekleşeceği mekânın hazırlanması ve tören alanının düzenlenmesi, festival düzenleme komitesindeki çalışanlar tarafından yapılır. Mekânın düzenlenmesinde festivalin yapılma amacı ön plandadır. Gıda festivallerinde; ürünlerin sergilendiği standlar, festival alanına giriş yolu üzerine yerleştirilir. Protokol çadırında oturma düzeni, protokol listesine göre düzenlenir. Yerli halkın ve dışarıdan gelen konukların oturma düzenleri protokol çadırının sağ ve sol hizasına göre oluşturulur. Sahne dekoru, daima protokol çadırının karşısına gelecek şekilde, halkın da rahatça görebilmesi için yüksek platform şeklinde hazırlanır.Sahne ve protokol çadırı başta olmak üzere festival alanını belirleyecek şekilde her yere afişler, bayraklar ve flamalar asılır.

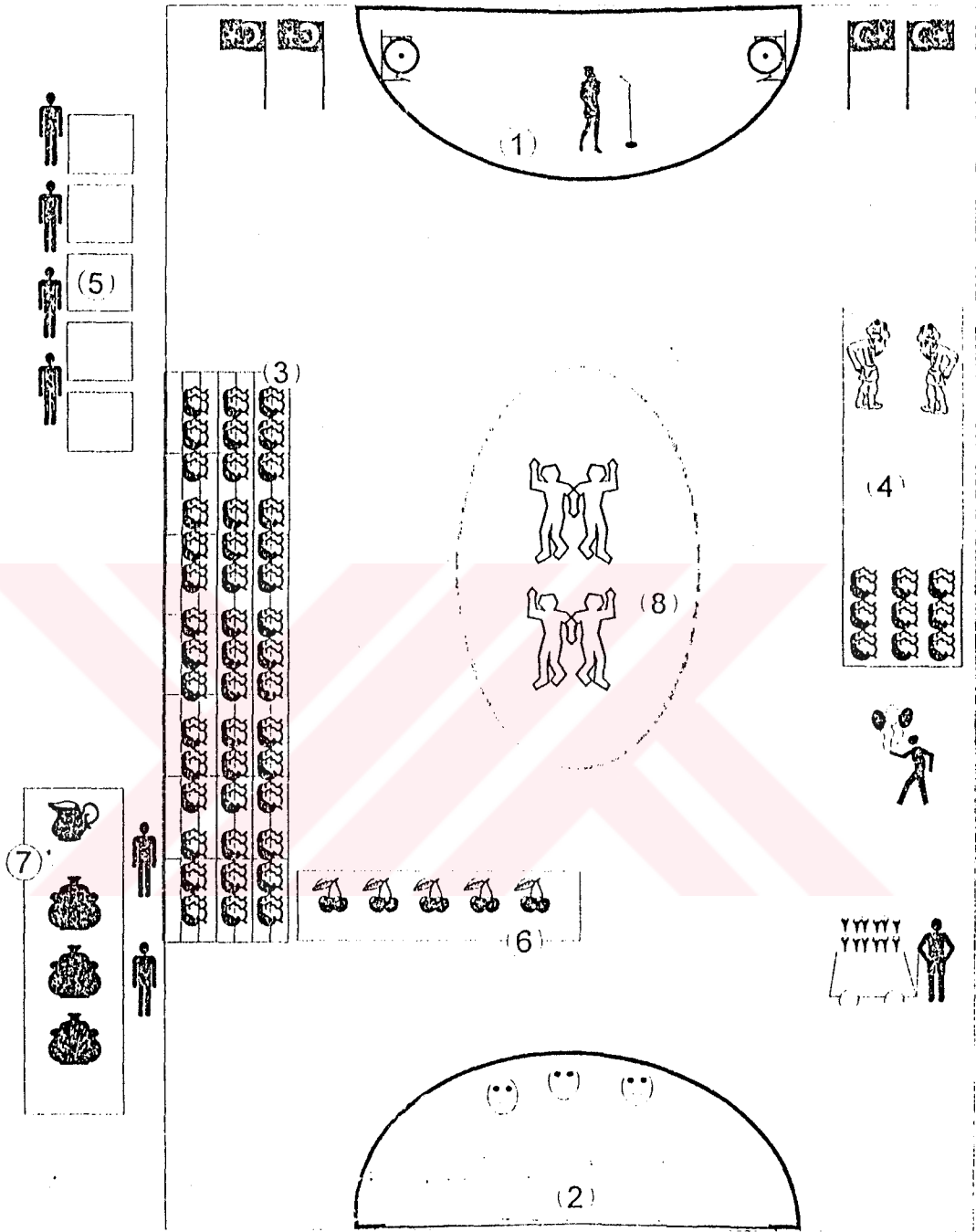
Etkinliğin gerçekleşeceği mekânda, konuklara ikram edilecek yiyecek ve içeceklerin hazırlanacağı mekân yani mutfak, dışarıdan gelen konuklara yakın olacak bir yerde oluşturulur ve buraya malzemeler yerleştirilir. Gezici mutfağın protokol çadırına yakın bir yerde bulunması, ikramda önceliğin kimlere verildiğini gösterir. Konser, halk oyunları gibi etkinliklerin yapılacağı mekânın düzenlenmesiyle programın alanı, hazırlanmış olur.

Gösteri alanının dışında kalan ancak festival programının içinde yer alan bazı etkinliklerin araç ve gereçlerini de görmek mümkündür. Gezici kukla gösterisinin yapıldığı araç; çocukların rahat edebilecekleri bir yerde yani gösteri alanının dışında bulunur. Burada, halk kitlesinin çocuklardan oluşması; baloncu, simitçi, şekerci, dondurmacı, gibi çocukça eğlencelerin küçük esnaflarını da beraberinde getirir.

Aynı zamanda ürününü sergileyen ve küçük bir pazar oluşturan yöre halkı için de bir yer belirlenmiştir. Festival alanı içinde “en iyi ürün yarışması” için standlar, protokol çadırının yanına, önceden hazırlanır. Bazı festivallerde uygulanan “festival ağası” için tek kişilik otağı, halkın rahat görebileceği bir yere hazırlanır. Böylece hazırlıklar tamamlanmış olur.

Yukarıdaki açıklamalardan Türk şenliklerinin genel havasında tamamen halk tavrını görmek mümkündür. Bu, Osmanlı dönemi şenliklerinin yapısının devamı niteliğindedir. Herhangi bir sebeple (düğün, sünnet vb.) düzenlenen şenliklerde padişahın seyrettiği gösterilerin hepsini halkın da yüksekçe oluşturulan platformdan izlediği bilinmektedir (Nutku 1972:10). Bu bilgilerden şenliklerde öncelikle halkın eğlenmesine önem verildiği sonucu çıkmaktadır. Bu durum, Türk toplumunun yapısından ileri gelmektedir.

Şekil 1: Şenlik Alanı

1. Sahte Platformu
2. Protokol Çadırı
3. Katılımcılar
4. Gezici Tiyatro Sahnesi
5. Pazar Alanı
6. Yarışma Standı
7. Mutfak

2. Açılış:

“Sözlü olarak icra edildikleri ve aktarıldıkları için, formüle edilebilme ve dolayısıyla anonimleşme ve sabitleşme eğilimine sahip” (Brunvand 1968:4-5) olan folklor ürünleri, yazılı kültür geleneği ürünleri gibi “başlangıç, ana metin, sonuç” bölümlerinden oluşmaktadır. Beverly Stoeltje, açılış töreninin kapanış törenine göre çok daha ihtişamlı bir şekilde kutlandığı ve kutlamanın bir gösteri ya da geçit alayından oluştuğunu belirtmiştir (Stoeltje 1992:261-271). Stoeltje, açılışın bu resmi açılıştan daha önceki bir günde gerçekleştiğini de belirtir. Ona göre açılış törenlerinin önemi şu sözlerle ifade edilmektedir: “Açılış töreni aracılığıyla genellikle karakterlerin, kurumların ya da bireylerin gösterimi sayesinde yörenin sosyo-kültürel yapısı ortaya konulmakta ve hakim toplumun değerleri kuvvetlendirilmekte ve pekiştirilmektedir” (Stoeltje 1992:261-271).

Açılış ya da başlangıç bölümleri iletişim açısından belki de ara bölümden daha önemlidir. Halkın dikkatini, düzenlenen eğlenceye çekmek için açılış bölümünün çok renkli ve etkili bir niteliğe sahip olması gerekmektedir. Aksi halde bu, eğlencenin sönük geçmesine neden olabilir. Daha ilgi çekici olması için eğlenceyi düzenleyen komite, açılış törenlerinde, dikkat çekici gösterilere yer vermeye çalışır. Gıda festivallerinde ünlü kişilerin törende bulunması ve açılış konuşmasını yapması, yerel sanatçıların konserleri bu amaca hizmet etmektedir.

Festivallerde açılış; yörenin mülki ve idari yöneticileri, siyasetçileri ve ileri gelenlerinin “açılış konuşması”yla başlar. Yukarıda da bahsedildiği gibi açılış töreni kapanış törenine göre çok daha ihtişamlı bir şekilde hazırlanır. Amaç, festivale ilginin ve katılımın fazla olmasını sağlamaktır. Örneğin; 30.06.2002 tarihinde gerçekleştirilen Ayaş Dut Festivali’nin açılış programında, yöre halkının dikkatini eğlenceye çekmek için, Ankara iliyle özdeşleşmiş hareketli türkülerden oluşan konser, ilgileri festival alanına toplamıştır. Daha sonra “Türk Kuşu Paraşüt Ekibi”nin festival alanına iniş yapması, meraklıların dikkatli bakışlarıyla açılış konuşmasını dinleyecek grup, doğal yollarla toparlanmış olur.

Beypazarı Havuç ve Güveç Festivali’nde festival açılışında, “Beypazarı tarihi evlerinin, el sanatlarının tanıtımı” için festivaldeki yerli ve yabancı halktan oluşan

toplulukla gezi düzenlenmiş, yöresel el sanatları ve Beypazarı tarihi evleri konulu fotoğraf sergilerinin açılışı, gibi birden fazla etkinlikler yapılmıştır. Yukarı Çavundur Vişne Festivali'nde ise açılış programın sunuculuğunu yapan tanınmış TV sunucusu İkbâl Gürpınar'ın festivalin amacıyla ve festival mekânıyla paralellik gösteren "Memleket İsterim" şiirinin okunmasıyla başlar. Bir başka festivalde, Güdül Kiraz Festivalinde, yöresel davulcuların gösterisiyle program açılışı yapılmış olur.

Kutludüğün Beldesi Geleneksel Gözleme ve Ayran Festivali'nde başlangıç kalıbında, dinsel bir unsur olan "Kur'an-ı Kerim'in Okunması" yer almaktadır. Bu tür açılış Osmanlı şenliklerinde de yer alır. Perşembe günü açılış, mevlid-i şerif okunarak yapılırdı (Nutku 1972:80). Kızılcahamam Soğuk Su Festivali'nde ise diğer festivallerle de paralellik gösteren bir açılışın yanı sıra, yörenin ileri gelenleri, idari yöneticileri ve halkın katılımıyla oluşan topluluk, "mehter takımı" eşliğinde "kortej yürüyüşü" yapmıştır. Mehter takımının şenliklerin açılışında yer alması, yeni değil eski bir gelenektir. Törenleri başlatan ve yürüten bir araç görevindeki mehter takımı Osmanlı şenliklerinde de kullanılmıştır.

Başlangıç kalıbı açısından farklı olan bir başka festival ise Polatlı Uluslararası Gordion Kültür, Turizm ve Tarım Festivali'dir. Polatlı; yöresel kültürünü bu güne taşımak, Anadolu medeniyetlerinden günümüze taşıdığı Gordion tarihi kalıntılarıyla, verimli topraklarından elde ettiği tarım ürünlerinin sergilendiği bir açılışta, yörenin sosyo-kültürel yapısını ortaya koyarak yerli ve yabancı halkın ilgisi çekmek istenmiştir.

Festivallerdeki resmi açılış programından bir önceki gün, yerel halk geleneksel açılışı gerçekleştirmiştir. Örneğin Yukarı Çavundur Vişne Festivali resmi olarak 4 Ağustos 2002 Pazar günü başlar gözükse de bir gün öncesi yani 3 Ağustos 2002 Cumartesi günü resmi olmayan bir açılışla konser düzenlenmiş, asker uğurlama programıyla havai fişek gösterisi yapılmıştır.

Festivalin başlangıç bölümünün yani "açılış"ın iletişim açısından "ana bölüm" den daha önemli olduğunu yukarıda da ifade etmiştik. Bu iletişimin sağlanması açısından festival açılış konuşmasını yapmak üzere, halkın gözünde ve

gönlünde önemli sayılan popüler kişiler ve isteklerine cevap verecek yöneticiler davet edilir.

Derleme çalışmalarında edinilen bilgilerde açılış konuşmalarını genellikle yörenin mülki ve idari yöneticilerinden (kaymakam, belediye başkanı) biri yapmaktadır. Yukarı Çavundur Vişne Festivali'nde açılış konuşması; Kültür Bakanı'nın ve Devlet Bakanı'nın konuşmalarıyla yapılır. Çubuk Höşmerim Festivali ve Güdül Kiraz Festivali'nde de konuşmacılar dönemin bazı bakanları ve milletvekilleridir.

Konuşmacılar; konuşmalarında genellikle yöre halkının isteklerine cevap niteliğindeki yaptıkları hizmetlerden bahsederler. Konuşmaların içeriğinde eğitim, sağlık ve tarım hizmetlerinin yanı sıra o ilçede sosyal yardımlaşma adına sünnet törenleri, öğrencilere verilen eğitim bursları ve yiyecek-giyecek yardımlarından bahsedilir. Kimi zaman yörenin tarihi ve festivalin amacı konusunda katılımcı halka bilgi de verilir. Örneğin, 30.06.2002 tarihinde gerçekleşen Ayaş Dut Festivali'nde Belediye Başkanı Rıfat Mavioğlu, Ayaş'ta bulunan dut ağaçlarının sayısı ve ekonomiye olan katkısını, Ayaş'ın tarihi geçmişi ve ticaret yolu açısından Ayaş'tan geçen İpek Yolu'nun önemini içeren bir konuşma yapmıştır. Genellikle festivallerin açılış programlarında Stoeltje'nin de belirttiği gibi kalıplaşmış ifadeler rastlanır. Ancak, festival düzenleme komitesi kimi zaman, festivale ilgiyi artırmak amacıyla, popüler bir kimliğe sahip olan kişilerden de açılış konuşması yapmasını isteyebilir. Örneğin Tayfun Talipoğlu, Polatlı Uluslararası Gordion Kültür, Turizm ve Tarım Festivali'nde "fotoğraf sergisi" açılışına katılan medyatik bir şahsiyete sahip olan program yapımcısıdır.

3. Gösteri:

Bir yöreye, yerleşim yerine ait, ilgili yerleşim birimiyle özdeşleşen, asıl amacı halkı eğlendirmek olan festivaller; ilgi çekici, farklı gösterilerle bu amaca hizmet eder. "Bireysel gösterim ve grup kimliğinin ifadesine ticari, ideolojik, politik amaçların gösterilmesine imkân veren" (Özdemir 2001: 38) gösteriler, daha önceden tahmin edilebilir kalıplaşma eğilimindeki geleneksel ürünlerdir. Bu tür kutlama ve

eğlenceler, “ters dönmüş bir dünya”yı temsil ettiğinden; toplumsal statüler, hiyerarşik yapılar, mesleki ya da ekonomik ayrımlar hukuk veya töre ile ilgili kurallar festival ortamında etkisiz kalır. Sıradan bir vatandaş festival ortamında devletin bakanından farklı muamele görmez. Bu tür gösteriler, toplumların varlığı ve sürekliliği için “emniyet sübapları”dır. Bundan dolayı gösterirler Osmanlıdan beri şenliklerin en gözde etkinlikleri olmuştur (And 1982: 38). Toplumsallığın gerçekleşmesi için bu tür etkinliklere her zaman ihtiyaç vardır.

Sözlükte gösteri; “ilgi, dikkat çekmek için bir topluluk önünde gösterilen beceri veya oyun (Uçak Gösterisi), sinema veya tiyatrodaki film, oyun gösterme işi” (TDK 1988:566) olarak tanımlanır. Özdemir Nutku, Anadolu’daki gösterilerin genellikle hünerleri kapsayan sirk düzenindeki Orta Asya’daki gösterilere benzediğini belirtir(Nutku 1972:1). Ancak Anadolu’ya gelen Türklerin Bütün gösterilerini de Orta Asya’ya bağlamak eksik ve yanlış olabilir. Festival programlarında halkın dikkatini çekmek ve topluluk önünde becerileri göstermek amacıyla hemen her festivalde “*konserler, halk oyunları, halk ozanlarının gösterisi, havai fişek gösterileri, tiyatro (kukla gösterisi), şiir dinletisi, davulcu ve köçeklerin gösterisi, paraşüt gösterisi vb.*” gösteriler gerçekleştirilmiş, katılımcılar bu etkinliklerle eğlendirilmiştir. Festivalleri daha iyi anlayabilmek için gösterilerin yapısını açıklamak kültür kökenlerimize inmek gerekir.

3.1. Müzik:Türk kültüründe, müzik vazgeçilmez etkinliklerdendir. Osmanlı Şenliklerinde bile hanendeler (şarkı söyleyen), sazandeler (saz çalanlar) ve rakkasların (oynayan kişiler) eşliğinde ortaya çıkan gösterilerle halkın ilgisinin topladığı belirtilir (Arslan 1996:266). Bugünkü festivallerin yapısına bakıldığında da çoğunun programında müzik, yerini almıştır. Kimi zaman açılışta ilgiyi artırmak amacıyla yöresel sanatçıdan bir konser şeklinde, kimi zaman mehter takımının marşlarıyla, kimi zaman kent kökenli festivallerde yer alan, günümüz gençliğinin müziği olarak nitelendirilen “pop müziği” vazgeçilemeyen gösterilerdendir.

Yerleşim birimiyle özdeşleşen ürünlerin tanıtımını temel amaç edinen ve “yerel kimliğin ortaya konulması”nı sağlayan gıda festivallerinde, yöresel sanatçıların ve popüler halk müziği sanatçılarının konuk edildiği görülür. Yöresel türkülerden oluşan konserlerin, dinleyiciyi veya izleyiciyi festivale ilgisini artırmakta katkısı büyüktür. Festival programlarında yoğun bir şekilde yer alan sanatçı ve icra edilen müzik türü, aşağıda, tablo halinde örneklendirilmiştir.

Festival Adı	Etkinlik Adı	Sanatçı
Ayaş Dut Festivali	Türk Halk Müziği Konseri	
Ayaş Dut Festivali	Türk Halk Müziği Konseri	Emine Koç
Ayaş Dut Festivali	Türk Pop Müziği Konseri	Bendeniz
Yukarı Çavundur Vişne Festivali	Türk Halk Müziği Konseri	Ercan İskender
Yukarı Çavundur Vişne Festivali	Türk Halk Müziği Konseri	Gülşen Kutlu
Güdül Kiraz Festivali	Türk Halk Müziği Konseri	Murat Vural
Kutludüğün Gözleme Ayran Festivali	Türk Halk Müziği Konseri	Mehmet Demirtaş Gavaş Göçer
Kızılcahamam Soğuk Su Festivali	Türk Halk Müziği Konseri	Emel Taşçıoğlu
Kızılcahamam Soğuk Su Festivali	Türk Halk Müziği Konseri	Uğur Murathan
Kızılcahamam Soğuk Su Festivali	Türk Halk Müziği Konseri	Oğuz Yılmaz
Kazan Festivali	Türk Sanat Müziği Konseri	Hakan Taşyian
Polatlı Turizm ve Tarım Festivali	Türk Pop Müziği Konseri	Kıraç
Yenikent Kavun Festivali	Türk Halk Müziği Konseri	Peçenekli Süleyman
Yenikent Kavun Festivali	Türk Halk Müziği Konseri	Gülşen Kutlu

Tablo: 6 Festival programında yer alan sanatçılar ve sanatçıların icra ettikleri müzik türü

Tabloda, özellikle halk müziği konserlerinin yoğunluğu dikkat çekicidir. Müziği “sözsüz bir iletişim” olarak tanımlayan Behague, müzikal ürünün gösterim-bağlam-içerik arasındaki karşılıklı etkileşim sonucu ortaya çıktığını belirtir. Behague, özellikle halk müziğinin dinleyici ile icracı arasındaki etkileşimin, gösterime değişik anlamlar kazandırdığını, insanları da etkileyerek onların belleklerinde geçmiş ile gelecek arasındaki gidiş-gelişleri gerçekleştirdiğini belirtir (Özdemir 2001: 213). Bir sonraki festival için yine, bu duyguları, yani kendi kültürünün kökleriyle temasını sürdürebilmek için dinleyiciler şimdiden hazırlıklıdır. Halk müziğinin geçmişle gelecek arasındaki gidiş-gelişleri sağlayan bu değişmez işlevinin yanı sıra şiirin işlevini de yerine getirebilmesi, ahlâki etkisini koruyabilmesi, onu ağızdan ağıza dolaşan bir müzik türü yapmıştır.

Derleme çalışmalarından elde edilen bilgilerde, festivallerde halk müziğini icra eden profesyonel (geçimlerini bununla sağlayanlar) ve yöresel sanatçıların, hemen her yıl aynı kişilerden oluştuğu ve yöreye özgü türküleri icra ettikleri görülür. Yöresel sanatçıların icraları izleyiciler tarafından merakla ve zevkle beklendiği tesbit edilmiştir. Bu ilginin pek çok sebebi olabilir. Öncelikle yöresel sanatçı, sözlü geleneği temsil edendir. Aynı türkü, icracı tarafından her seferinde farklı şekilde okunur. Türkülerin içi doğaçlama yapılarak şarkılar dudaklarda yeniden yaratılır. Türkünün ilk şekline süslemeler, fazladan notalar eklenir(Burke 1996:147). Halk türküleri farklı gibi görünseler de aslında hepsi aynı melodiden oluşur.Bu türküler köken olarak aynı iskeletin parçalarını oluştururlar. Bu iskelet, doğaçlamanın çatısını oluşturur. Sürekli çeşitlenmelerle türlerin aslı böylece korunmuş olur.

Türküler genellikle Ankara iliyle özdeşleşmiş “Ankara Oyun Havaları” (kırık havalardır. Misket, Hüdayda, Nağme Gelin, Ankara Koşması, Mor Koyun, Yandım Şeker Oğlan, Yıldız vb. Geçmişle kıyaslandığında profesyonel icracıların yöresel ağız, üslup, kılık-kıyafet ve kullandıkları enstrümanlar açısından yöresel dokudan zamanla uzaklaşma veya yöresel dokuyu terk etme eğiliminde olduğu görülmüştür. Bunun sebebi olarak, kitle iletişim ve müzik teknolojisindeki (ses, kayıt, saklama ve pazarlama) gelişmeleri gösterebiliriz.Ancak bu uzaklaşma yöresel sanatçı için söz konusu değildir. Dinleyicilerin yöresel sanatçıya olan ilgisi, icracının yöresel dokuyu terk etmemesinden kaynaklanmış olabilir.

Halk müziğini takip eden diğer müzik türü “pop”tur. Daha çok kent kökenli eğlence sistemi içinde yer alan pop müziği, yöre halkıyla bütünleşmiş gıda festivallerinde de yer verilen bir müzik türü olmuştur. Bu tür festivallere halk müziği ile belli bir yaş grubunun katılımını sağlamanın yanı sıra gençlerin de katılımını sağlamak amacıyla dönemin beğenilen popüler pop müziği sanatçılara da, gıda festivallerinde yer verilir.

3.2.Halk Oyunları: Halkbilimi araştırmalarında metin merkezli yaklaşımların yanı sıra bağlam merkezli yaklaşımların da kullanıldığı bilinmektedir. Bunun nedeni halkbilimi ürünlerinin araştırılmasında ve yorumlanmasında sadece metnin yeterli olmadığına anlaşılmasıdır. Halkbilimi araştırmalarında gösterim, icracı, yüklenen anlamlar ve işlemlerle birlikte metin, ancak bir bütün oluşturabilmektedir. Aynı şekilde halk oyunlarında sergilenen dansın yöresinin bilinmesi, dansla iletilen anlamların sosyo-kültürel işlevlerinin belirlenmesi ve yorumlanmasında bu araştırmalar tercih edilir olmuştur. Çünkü dans, Adrienne Kaeppler’in de belirttiği gibi “müzik seslerinin bazen de şiirin işitsel boyutuyla insan hareketlerinin görsel, duyumsal ve estetik boyutlarını birleştiren iletişimin karmaşık bir biçimi”dir (Kaeppler 1992:196).

Türk eğlence sistemi içinde yer alan dans, belirli kurallar dahilinde icra edilmektedir. Festivale katılan birey, kültürel kimliğini, dans aracılığıyla edinmekte, geliştirmekte ve yeni kuşağa aktarmaktadır. Kültürel sembollerle yaratılan, sosyal bağlar içinde anlaşılabilen danslar, izleyiciler tarafından onların bilgileri ve kültürel alt yapıları dahilinde anlam kazanır. Uzun bir geçmişten bu günlere gelen bilgiler, tecrübe ve birikimle kişinin doğumundan itibaren gerek izleyerek, gerekse icra ederek edinilen yaşantılardır. Kaeppler’in de ifade ettiği gibi dans, yaratıldığı sosyo-kültürel bağlama göre biçimlenen, anlam ve işlem yüklenen ritüel eğlencelerdir. Dansın yaratılabilmesi, icra edilebilmesi ve anlaşılabilmesi için bu hareketlerle oluşturulan ortamın icracı ve izleyicilerce bilinmesi gerekmektedir (Kaeppler 1992: 201-202).

Araştırmalar, dansın bağlamlarına göre yöresel biçim ve içeriklere sahip olacağını ve evrensel dil olmaktan ziyade yöresel iletişim biçimi olarak algılanması gerektiğini göstermektedir. Bu sebepten yöresel iletişimin yaşandığı festivallerde dansın müzikten sonra gösteriler içerisinde en önemli eğlencelerden biri olduğu

görlür. Derleme çalışmalarında Ankara'da gerçekleştirilen gıda festivallerinin programı içerisine dahil edilen ‐Halk Oyunları Gösterileri‐ yörenin her zaman, sosyo-kültürel bağlamına göre biçimlenen, anlam ve işlev yüklenen eğlencelerden biri olmuştur. Programlarda ‐Halk Dansları‐ kelimesi yerine ‐Halk Oyunları‐ tabiri tercih edilir.

Halk oyunlarını icra eden topluluk, dansa meraklı gönüllülerden veya bu işi meslek haline getiren profesyonel dansılardan oluşur. Profesyonel gösteri sunan icracılar, dernek veya vakıf bünyesinde faaliyet gösterenlerdir. Örneğin, ‐Ankara Kültürünü Yaaşatma Derneği‐, ‐Ayaş Gökler Köyü Yardımlaşma Derneği‐ gibi dernek ve vakıflar, aynı zamanda faaliyetleri içerisinde halk oyunları grubunu da oluşturmuştur. Bunlar ,festivallerde tercih edilen ve yoğun işek alan gruplarıdır.

Ankara'da coğrafi açıdan birbirine yakın olan bazı ilçelerde festival programları içerisindeki etkinliklerin genellikle aynı gösteri gruplarıyla gerçekleştirildiği görülür. Bu durum, ilçeler arası kültürel etkileşimin rneği sayılabilir. Örneğin; Ayaş, Bala, Beypazarı, Kazan, Güdül, Yenikent, Polatlı ilçelerinde gerçekleşen festival programlarında halk oyunları gösterisini icra eden topluluk, ‐Ayaş Gökler Köyü Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği‐ne bağlı faaliyet yürüten ‐Gökler Köyü Halk Oyunları Ekibi‐dir. Ankara'nın diğer ilçelerinden çubuk'ta gerçekleşen festivallerde, Ankara Kültürünü Yaaşatma Derneği bünyesinde faaliyet gösteren halk oyunları ekibinin gösterileri yer almıştır.

Festivallerde grup halinde icra edilen halk oyunlarının yanı sıra ferdi veya en fazla iki kişiden oluşan gösterilerin de icra edildiği derleme çalışmalarında tespit edilmiştir. Kızılcahamam eltiki Pirinç Festivali'nde davul ve zurna eşliğinde keklerin (erkek danszlerin) gösterisi, böyle bir özelliğe sahip, yer alan gösterilerden biridir. Gösterilerde en az iki kek, yöresel kıyafetlerle yöresel türküler eşliğinde dans eder. Değişik ve aykırı figürlerle izleyicinin dikkatini çeken keklerin başına, kağıt para (Türk Lirası, Dolar vb.) saçma; eğlenceyi ve coşkuyu artıran uygulamalar olarak kabul edilmektedir. Bu uygulamalar, aynı zamanda ekonomik g, cömertlik, sayėı ve sevgi anlamlarıyla yüklenen bir mesajı da içermektedir. şenliklerde keklerin gösteri yapması, Türk kültüründe eski bir gelenektir. Osmanlı döneminde de şenliklerde yabancı seyyahların gözlemlerine göre engilerin (kadın dansöz) ve keklerin olduğu belirtilmektedir. Kekler, müzik

eşliğinde oynayan genç erkeklerden oluşur. Bunların kız gibi giyindiklerinden, saçlarını uzattıklarından da bahsedilmektedir (Arslan 1996:269).Günümüzde, sadece oyunlarındaki değişik figürlerden dolayı farklılıklarını ortaya koyan köçekler, modern hayatta büyük ilgi toplayan gösteriler yapmaktadırlar.

Müzik unsurlarının eğlencenin başlangıç ve devamını bildirme gibi bir işleve sahip olduğunu yukarıda da ifade etmiştik. Eğlence gibi bir kültürel olayda iletişimin sözlü veya sözsüz müzikle sağlandığını, festivallerin açılış programlarındaki “davulcu ve zurnacı” gösterilerinden de anlayabiliriz. Ferdi veya küçük gruplarla yapılan diğer bir gösterinin davul ve zurna gibi müzik aletleriyle gerçekleşmesi festivallere ilgiyi daha da artırır hale getirmiştir. Türklerde her türlü gösterinin davul-zurna eşliğinde yapılması, bu ilginin nedenlerinden biri olabilir.

3.3. Halk Ozanları Gösterisi: Tek başına veya birden fazla kişiden oluşan gösterilerden bir diğeri ise “halk ozanları gösterisi”dir. Aşık tarzı kültür ve edebiyat geleneğinin belli başlı yaratma, icra ve değişim ortamlarının başında aşık fasılları gelmektedir.Ozanların, son yıllarda T.V. ve radyo programlarında da yer alması; halk ozanlarının popüler bir kimlikle pek çok farklı kitlelere seslenmesini de kolaylaştırmıştır.Böylece artık sadece kahvehanelerde, köy odalarında değil halkın ürününü tanıtmaya fırsatı bulduğu gıda festivallerine de konuk olan halk ozanları, toplu olarak yaptıkları icralarla izleyicilerine hoş vakit geçirtmeye çalışırlar. Karşılıklı atışmalarla başlayan program; eğlencenin amacına uygun manilerle ve yöresel türkülerle sona erer. Örneğin, Çubuk Höşmerim Festivali ve Yenikent Kavun Festivali’nde ozanlar yaptıkları gösterilerle izleyicilere hoş vakit geçirtmişlerdir.

3.4. Şiir Dinletisi: Son yıllarda, radyo ve televizyon programlarında sıkça yer alan “şiir dinletisi” halkın yoğun isteği üzerine festival programlarında da yer almaya başlamıştır. Gerek festival düzenleme komitesinin, gerek halkın isteği üzerine program; “şiir dinletisi” adı altında popüler bir kişi tarafından gerçekleştirilir. Örneğin, Yukarı Çavundur Vişne Festivali’nde açılışa, program sunucusu İkbal Gürpınar, yöreyle bütünleşen bir şiirle (Memleket İsterim) başlamıştır. Polatlı Uluslararası Gordion Kültür, Turizm ve Tarım Festivali’nin programı içerisinde Tayfun Talipoğlu, kendi şiirleriyle katıldığı “şiir dinletisi” programında memleket konulu şiirlerini icra etmiştir. Bu programlarla medyadan

takip edilen popüler kişilere, halkın daha yakın olması sağlanmış, halk da programa duyduğu beğenisini festivale olan ilgisiyle göstermiştir.

Şiir dinletisi, bugünün gösteri toplumuna cevap veren bir folklor olayıdır. Bilinen klasik şiirleri, popüler bir kişiden dinlemek; dinleyicinin farklı, pek çok duygusuna hitap etmektedir. Osmanlı şenlik yapısı incelendiğinde şiire geniş ölçüde yer verildiği ve kimi zaman karşılıklı şiir okuma biçiminde gerçekleştirildiği görülmüştür (And 1982: 257). Günümüz festivalleri geleneği kullanma gibi bir özelliği olmasının yanı sıra bu geleneği yeni istek ve kabullere göre yani popüler kültüre göre uyarladığı görülmektedir.

3.5.Tiyatro: Derleme çalışmaları sırasında festival programlarında az da olsa halk tiyatrosuna yer verilmiştir. “Gezici Kukla Gösterisi” bunlardan biridir. Yukarı Çavundur Vişne Festivali’nde program alanına yakın bir mekân, kukla gösterisi için kullanılmıştır.Böylece festivale çocukların da katılımı sağlanmıştır.

Kukla gösterilerinin şenliklerde yer alması yeni bir kültürel olay değildir. Kukla oynatmak, Türk şenliklerinin yapısal özelliklerindedir. 1582 şenliğini, başından sonuna kadar seyretmiş olan Alman gezgini Haunolf, şenlikte alana küçük bir kulübe getirildiğini, bunun içine küçük kuklaların konulup sıçratıldığını, bunların komik hareketler yaptığını, sanki canlıymış gibi hareket ettiklerinden bahseder. Kukla sanatının İspanya’dan Osmanlıya Yahudilerin getirmiş olabileceklere de düşünülmektedir. Çünkü Yahudilerin bu konuda hünerleri olduğu bazı Yahudilerin İspanya’daki şenliklerde bu işleri yaptıkları tarihi kaynaklardan bilinmektedir (Nutku 1972:102)

Festivallerde Batılı tiyatro geleneğinde gelişmiş olan tûlûat gösterilerinin de icra edildiği görülür. Polatlı Uluslararası Gordion Kültür, Turizm ve Tarım Festivali’nin düzenleme komitesinin “uluslararası” niteliğe sahip olmanın gereği olarak; farklı amaçlarla (pazarlama, turizm) farklı insan gruplarına hitap edebilmek için programın çok amaçlı olmasına dikkat edilmiş ve “Tiyatro Gösterisi” adı altında gösteriler düzenlenmiştir. Böylece festivale katılanların farklı çevrelerden ve farklı statülerden oluşması sağlanmıştır.

Tiyatro Batı kültüründen gelen bir sanat dalıdır. Kent kültüründe tiyatro için festivaller bile düzenlenmektedir. Geleneksel festival yapısından farklı olarak bazı

yöresel festivallerde tiyatro, gösteri olarak kullanılmıştır. Kent kültürünü yöresel kültüre taşımakla elde edilecek pek çok getiri olabilir. Öncelikle bu festivallerin dokusunun değiştirilmek istenmesi endüstri tarımının yapıldığı ilçelerden büyümenin gerekliliği olabilir.

3.6.Havai Fişek-Sesle Işık Gösterisi: Festival programı yoğun olan ve 2-3 gün süren etkinliklerde, gece eğlencelerinden biri de “havai fişek gösterileri”dir. Özellikle her eğlencenin sonunda gerçekleştirilen sesle ışık, havai fişek gösterileriyle ertesi gün devam edecek olan festivale ilginin azalması önlenmiş olur. Örneğin, Kızılcahamam Soğuk Su Festivali’nde, programının 2. günü, havai fişek gösterileriyle sonlandırılırken; ilgilerin festival alanına toplandığı görkemli ortamda katılımcılara aynı zamanda festivalin 3.günü için hazırlanan program hatırlatılır.Aynı amaç, Kutludüğün Gözleme ve Ayran, Ayaş Dut, Yenikent Kavun, Polatlı Uluslararası Gordion Kültür, Turizm ve Tarım Festivalleri’nde, festivalin birinci gününün kapanış akşamında havai fişek gösterileriyle festivalin ikinci gün programına dikkat çekici ve etkileyici bir başlangıç yapmak isteğiyle gerçekleştirilir.

Havai fişek gösterileri, Batı kaynaklı olmasının yanında bu gelenek Osmanlı döneminden beri eğlencelerde “ateş işleri” başlığı altında kutlanmaktadır. Rönesans şenliklerinin Türk şenliklerine en önemli etkisi olarak düşünülen (Nutku 1972:10) “ateş işleri”yle, sonradan Müslüman olmuş Avrupalı teknisyenlerin ilgilendikleri bilinmektedir. Bu gösteriler ile bugün de olduğu gibi izleyenlere sanat ve hünelerini göstermek, izleyenleri hayrete düşürmek gösterinin amaçlarını oluşturur (Arslan 1996:296). Çünkü Adolphe Appia’nın de belirttiği gibi “ışık” sahnede görsel bir müziktir (And 1982: 252).

3.7. Sportif Oyunlar: İnsan vücudunun gücüne, maharetine dayanan bu gösteriler cirit, güreş, okçuluk gibi oyunlardan oluşmaktadır. Türk kültüründe bu oyunların savaş öncesi antrenmanları olduğu ve yeniçeriler, sipahiler, azaplar tarafından gerçekleştirdikleri bilinmektedir (Arslan 1996:249). Orta Asya’da eski Türk bayramlarından birinde sonbahar ayları içinde sadece güreşlerin yapıldığı, büyük şenliklerin düzenlendiği bilinmektedir. Cirit oyunu; Türklerin varlıkları süresinde her dönemde görülen bir oyun türü olmuştur. Amaç, bedensel eğitim ve iyi

eğitilmiş atları savaş öncesinde formda tutmaktır. İlk kez Orta Asya Türkleri tarafından oynanan cirit, aynı zamanda dini bir kült olarak da kabul edilmiştir.

Günümüz festivallerinde de bu oyunlara rastlanır örneğin, üç gün gibi yoğun programa sahip olan birkaç festivalde cirit (Çeltikçi Pirinç Festivali) ve güreş (Kızılcahamam Soğuk Su Festivali) gibi geleneksel ata sporları yer alır. Cirit ve güreş gibi ata sporlarının yeni istek ve kabullerin çerçevesinde halk eğlencelerindeki eski ve geleneksel yerini koruduğu sadece bu Ata sporları adına festivallerin düzenlendiği derleme çalışmalarında görülmüştür. “Kazan Cirit Festivali” ve “Karapürçek Yağlı Güreş Şenlikleri” (bkz Tablo 2: 26) her yıl düzenlenen, güreş ve cirit müsabakalarının yapıldığı geleneksel halk eğlencelerindedir. Bu eğlenceler, yerel dokunun korunması gıda festivalleri gibi eğlencelerde de gösteri olarak değişmez yerini almasında etkili olmuş olabilir.

Festivallerin yapısı incelendiğinde, festivallerde yapılan bazı gösterilerin yaygın olmamakla birlikte sadece o festivalle adını duyurduğunu görürüz. Sosyo-kültürel yapının değişmesi, festivalleri de etkilemiş; geleneksel eğlence sistemindeki bazı etkinlikler batılılaşma sürecinde geleneksel yaratıcılığın yerini daha çok öykünme yoluyla yabancı kökenli öğelere bırakmıştır. Böylece yeni yapılanmalar ortaya çıkmıştır. Osmanlı şenliklerinde de geleneksel yapının kimi zaman dışına çıkıldığı, Adile Sultan’ın düğününde Komaski adında yabancı tarafından uçurulan balon gösterisi ile örnekleyebiliriz (And 1982: 42).

Günümüz festivallerinde de farklı pek çok yeni etkinliklerin her yıl yenisini görmek mümkündür. Örneğin; Fotoğraf Sergisi (Polatlı Uluslararası Gordion Kültür, Turizm ve Tarım Festivali), Ankara Fotoğraf Grubu Saydam Gösterisi (Beypazarı Uluslararası Tarihi Evleri Havuç ve Güveç Festivali), Türk Kuşu Paraşüt Gösterisi (Ayaş Dut Festivali), Atatürk Defilesi (Polatlı Uluslararası Gordion Kültür, Turizm ve Tarım Festivali) son yıllarda halkın beğenisini toplayan diğer etkinlikleridir. Bu etkinliklerle zenginleştirilmiş festival programları, Türk halkının beğenisine sunulmaktadır. Tarihi ve kültürel geçmişe sahip olan, Beypazarı ve Polatlı ilçeleri; festival programlarında kent kültüründen ithal ettiği modern sanatsal faaliyetlerle uluslararası niteliğe sahip olmak istemeleri ve turizm gibi sebeplerden dolayı bu tür gösterilerle festivaller desteklenip faaliyetlerini geliştirmiştir.

4.İkram:

Türk eğlence sisteminde, yemek yemenin önemi büyüktür. Prof. Dr. Orhan Köksal, kişinin üç amaca yönelik olarak yiyeceklerinin miktarını ve türünü, yemeklerini ve öğünlerini ayarlandığını ve beslendiğini belirtmiştir. Bunlar: 1) Karın Doyurmak, açlığı gidermek ve yeterli beslenmek (Satiety), 2) Manevi doyum sağlamak, zevk duymak (Satisfaction), 3) Kişisel ve toplumsal saygınlık kazanmak (Prestige)"tır (Köksal 1984:71). Bu temel amaçlardan özellikle son ikisinin sosyal iletişim açısından önemli olduğu görülür. "Yiyecek, ayrıntılı bir şekilde hazırlanan ve kullanılan karmaşık unsurların ve anlamların yer aldığı, sosyo-kültürel iletişimsel bir alandır, gösterimdir" (Özdemir 2001:147). Bu alanda yer alan unsurların "gizli ve sosyal semboller" (Goode 1992:233) olarak algılanması gerekir.

Kültürel veya yöresel kimliğin aktarılması, öğreilmesi, kabul görmesi, açıklanması, pekiştirilmesi, sürdürülmesi ve tanıtılması, yemek sofralarının iletişimsel sistemiyle (kodlamalar, mesajlar, adlandırmalar) sağlanmaktadır. Özetleyecek olursak yiyecek ve içecek, dil gibi, giysi gibi farklı bir iletişim biçimidir. Bir gösterim sistemi olarak tanımlanan bu kültürel alan, aynı zamanda "birleştirici, dayanışmayı sağlayıcı ve pekiştirici, sorunları çözümlenici" faaliyetlerin de yer aldığı sosyal bir alandır. Goode, bu durumu yemeğin "birleştirici" özelliklerinden hareketle açıklamaktadır (Goode 1992:233). Yiyecekler ve içecekler, çeşniler, pişirme teknikleri ve tüketim tercihleri, (kızartma, haşlama, buğulama vb.) yemek ve içecek kapları, öğünler davet ve davet etme biçimi, konuklar, basit anlamda yaşamın sürdürülebilmesi için hazırlanmış temel ihtiyaçlardan ilki olarak algılanan beslenme, gerçekte kültürel ve bireysel farklılığı ortaya konulduğu bir alandır.

Yemek, sosyal roller ve ilişkilerle ilgili temel mesajların ortaya konulduğu ve aktarıldığı iletişimsel bir olay olarak algılanmalıdır (Goode 1992:232). Gıda festivallerinde konuklara sunulan yiyecek ve içecekler, birlik ve beraberlik mesajının ortaya konulması için gerekli görülmüştür. Türk kültüründe toplu yemeklerin, milâdın ilk dönemlerinden beri Türkler arasında toplumsal ve bireysel sorunların çözümlenmesi, birliğin sağlanması ve dayanışmanın artırılması amacıyla düzenlendiği bilinmektedir. İslamiyet öncesi Türk sosyo-kültürel ve siyasal yaşamda "potlaç, şölen, yağma şöleni, toy" gibi adlarla Hakanın himayesinde gerçekleştirilen

abartılı ziyafetlerin toplumu yönetme gücünün sağlanması, kontrolü ya da pekiştirilmesi anlamlarına geldiği görülmektedir.

İbrahim Kafesoğlu, Türk ilinde teşkilat yapısını açıklarken, Asya Hun İmparatorluğunda Mo-tun devrinden beri (M.Ö. 209-174) düzenlenen biri dini, üç törene dikkat çekmekte ve özellikle ilkbaharda Ongin Irmağı vadisinde düzenlenen ziyafetli törenlerde “hükümdarlıkların tasdik edildiğini, yeni tanhuların seçildiğini, gerektiğinde idareye geniş icraî yetkilerin verildiğini” vurgulamıştır (Kafesoğlu 1984:246). Eski Türklerde devlet meclisine “toy” bu toya katılma hakkı olanlara “toygun” denildiğini belirten Kafesoğlu, bu törenlere katılmamanın idareye itaatsizlik ve isyan manasını taşıdığını da ifade eder (Kafesoğlu 1984:246-248).

Faruk Sümer, ziyafet anlamına gelen toyun, “doğum, beğ oğlunun ilk avı, bir dilekte bulunma, bir felaketten kurtulma, kısacası herhangi bir sevinç vesilesi ile verildiğini” toyların diğer Türk kavimlerinde olduğu gibi Oğuzların sosyal hayatında da mühim bir esaslı gelenek olduğunu açıklamıştır (Sümer 1999: 400). Aynı şekilde Ziya Gökalp de eski Türklerde “şölen” adı verilen potlaç’ı “karşıdaki kişileri karşılık yapmaktan aciz bırakacak savurganlıkta gösterişli ve meydan okuyucu bir ziyafet” olarak tanımlamaktadır (Gökalp 1995:171). Gökalp, potlaç’ın son aşamasını “yağma şöleni”nin oluşturduğunu ve bu şölene katılmanın ise başkaldırı anlamına geldiğini de belirtmiştir (Gökalp 1995: 172-174). Dede Korkut Kitabındaki İç Oğuz’un Dış Oğuz’a Asi Olup Beyrek’in Öldüğü Boy hikayesinde de verilen ziyafetlerin ilişkiler açısından Türk sosyo-kültürel yaşamda etkili olduğu görülür (Gökyay: 1977).

Geleneksel Türk Mutfağı’nın yapısını etkileyen faktörlerin (yaşam tarzı, üretim şekli, coğrafya, din, yabancı kültürlerle ait unsurlar vb.) araştırılması, kültür bilimi araştırmalarının alanlarından biridir.Yapılan araştırmalar, Türk mutfak geleneğinin et ve hamur işleri temeli üzerinde oluştuğunu ve geliştiğini göstermektedir. Türkler tarafından tarih öncesi dönemlerden beri benzer törenlerde etin sıkça tüketildiği bilinmektedir. Priskos’un bulunduğu ziyafette, Atilla’nın yalnız et yediği; İbn Fadlan’a verilen yemekte ise sofrada sadece kızartılmış etin bulunduğu; sütlü darı-peynir, yoğurt (kiraz ve kayısı ile tatlılaştırılan) gibi yemeklerin gerçekte bozkır yemekleri olduğu, tarihi kaynaklardan bilinmektedir (Kafesoğlu 1984:305-306). Günümüz festivallerinde de aynı uygulamanın

sürdürüldüğü görülür. Konuklara ikram edilen et, pilav ve ayranın , hemen hemen bütün festivallerin ikram yiyecekleri olduğu belirlenmiştir.

Türk halk mutfağı üzerinde yapılan çalışmalarda özel gün yemeklerinin sıradan öğünlerde yenen yemeklerden ayrıldığı görülmektedir. Özel günlerde hazırlanan ve yenen yemeklerin “yörenin mutfak kültürünün örnek yiyecekleri” olduğu gözlenmiştir. Örneğin, adına düzenlenen Uruş Kapama Şöleni, Uruş Belde’sine özgü bir yöresel yemek olup; festivalde bu yöresel yemeğin tanıtımı yapılarak, kültüre olan katkısı vurgulanmak istenmiştir. Çubuk Höşmerim Festivali’nde ise yöresel bir tatlı olan “höşmerim” tanıtılmıştır. Yemeğin tanıtımı ve kültüre olan katkısı sonucu olarak en iyi höşmerim yapan vatandaşa ödüller verilmiştir. Beypazarı Havuç ve Güveç Festivali’nde de yörenin geleneksel yemeği olan “Güveç” o yörenin tanıtımında ve temsil edilmesinde bir ana araç olarak kullanılmıştır.

Yukarıda da bahsedildiği gibi yöresel şenlik ve festivallerin büyük bir bölümü yiyeceklerle ilgilidir. Bu tür kutlamalar yörenin belli başlı yiyecek maddesi ya da yemekleri esas alınarak düzenlenmektedir. Her yörenin kendi mikro tarihini oluşturmada kullandığı bu gıda maddeleri, yerleşim biriminin sembolik unsurlarıdır. Ankara’daki gıda ile ilgili festival ve şenliklerin, “kiraz, dut, vişne, üzüm kavun, karpuz, havuç, pirinç, höşmerim, güveç, kapama, gözleme-ayran” gibi yiyecek ve içecek maddeleri festival alanına yakın bir yerde, önceden hazırlanmış mutfaklarda hazırlanır. Yemekler kazanlarda pişirilir, tarım ürünleri katılımcılara ikram edilir. İkram, festival düzenleme komitesindeki görevliler ve gönüllü halktan oluşan kişiler tarafından yapılır (Bkz: Tablo-2).

Yöreyle özleşmiş ürün adıyla anılan (Ayaş Dut Festivali, Çubuk Vişne Festivali vb.) festivaller ürünün tanıtılmasının yanı sıra, ürünle birlikte yerleşim yerinin de tanıtılmasına hizmet eder. Örneğin Kutludüğün Gözleme ve Ayran festivalinde, halka “gözleme ve ayran”; Kızılcahamam Soğuk Su festivali’nde “su”; Ayaş Dut Festivali’nde “dut”; Yukarı Çavundur Vişne Festivali’nde “vişne suyu”; Güdül Kiraz Festivali’nde de “kiraz” ikram edilmiştir.

5.Yarışma ve Ödül:

Festival programlarında, genellikle en kaliteli ürünü yetiştirenlerin katılabileceği ödüllü yarışmalar (en güzel kiraz, üzüm, kavun vb.), önem verilen etkinliklerden biridir. Bu yarışmalar ve sonunda verilen ödüllerin Türk sosyo-kültürel yaşamına etkisi büyüktür. Yapılan derleme çalışmalarında bütün festival programlarında yarışmalar mutlaka yer alır. Bu etkinliklerde yöresel halkı, o yöreyle özdeşleşmiş bir ürünü (kiraz, kavun, vişne, dut) yetiştirmeye veya hazırlamaya (höşmerim, kapama) teşvik etmek ve o bölgeyi o ürünle tanıtmak başta gelen amaçlardır. Genellikle o yörenin tanıtımı için bir araç olarak kullanılan ürün yarışmalarıyla, bölgenin başta ekonomik olmak üzere sosyal ve kültürel açıdan gelişimine de kaynak aranır.

Yarışmalarda, bölgenin en önemli geçim kaynağını oluşturan tarım ürünleri (pirinç, havuç, dut, kiraz, kavun, karpuz, vişne) olabildiği gibi; yerel mutfağı temsil eden yemekler (höşmerim, kapama, gözleme vb.) de olabilir. Örneğin, Beypazarı Havuç ve Güveç Festivali'nde; Oğmaç Çorbası, Beypazarı Kapaması, Bici Ası, Yaprak Dolması, Perçem ve Höşmerim gibi değişik yemek çeşitlerinin farklı kategorilerde kendi türüyle yarıştırdığı görülür. Yarışmacılar ise, o bölgenin halkından oluşur.

Yarışmalarda ürünlerin değerlendirilmesi, farklı statülerde bulunan kişiler tarafından gerçekleştirilir. Örneğin; Ayaş Dut Festivali, Güdül Kiraz Festivali, Çeltikçi Pirinç Festivali, Çubuk Vişne Festivali'nde jüri üyelerini ziraat mühendisleri oluştururken; Beypazarı Havuç ve Güveç Festivalinde değerlendirmeyi, "Mutfak Dostları Derneği" yönetim kurulu ve üyelerinden oluşan jüri gerçekleştirmiştir.

Sergilenen ürünlerin değerlendirme sonuçları, genellikle program sonlarına doğru açıklanır. Jüri üyelerinin en iyi ve en yetenekli üreticileri belirlemesiyle yarışmacılara ödüller verilir. En iyi ürün yetiştiricileri, aldıkları dereceye göre ödülleri; festivalde bulunan bürokratlar ve yöneticiler, tarafından alırlar. Ödülü verecek olanların düzeni takdim eden kişinin idari gücüne göre değişir. Örneğin; Ayaş Dut Festivali'nde yarışmada birinci gelen en iyi dut yetiştiricisine ödülünü

Anayasa Mahkemesi Başkanı Mustafa Bumin; ikinci olan yarışmacıya ödülünü Ankara Valisi Yahya Gür; Üçüncü olan yarışmacıya da ödülünü dönemin Ankara Milletvekili Nejat Arseven takdim etmiştir (30.06.2002 tarihindeki Ayaş Dut Festivali'nden).

Yarışmalarda verilen ödüller yarışmacıların aldıkları dereceye göre belirlenmiştir. Genellikle altın ve para gibi maddi değer açısından önemli olan ödüller birinciye büyük altın, ikinciye küçük altın, üçüncüye çeyrek altın şeklinde düzenlenerek takdim edilir. Bunun yanı sıra yarışmacılara müzik seti, mutfak robotu, mutfak tüpü gibi ihtiyaca cevap verecek ev eşyaları ve yemek kitabı verilen ödüllerdendir. Ürün yarışmalarının yanı sıra yoğurt yeme yarışı, halat çekme yarışı, eşekler arası mesafe yarışı gibi sadece eğlenme amacıyla gerçekleştirilen yarışmalarla da halk eğlenir.

Festivallerin hazırlık aşamasından da aşına olduğumuz gelir-gider tablosunda festival harcamalarına mali destek olarak görülen “Ağalık Seçimi” ve “Piyango Çekilişi” gibi yarışmalar; festivallerin can simidi olması açısından önemlidir. “Ağalık seçimi”, ortaya konulan herhangi bir canlı hayvan (Koyun, koç, dana vb.) üzerinden açık artırma yoluyla yapılan bir yarışmadır. En yüksek rakama ulaşan kişi, seçimde “ağalık” sıfatını kazanır; böylece o yılın “ festival ağası” olarak anılmak şerefine nail olur. Örneğin, 04.08.2000 tarihinde gerçekleşen Yukarı Çavundur Vişne Festivali'nde Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı İ.Melih Gökçek, festival ağası seçilmiştir. Böylece yörenin sorunlarına kısa yoldan çözüm bulunmuş; yöreye olan yatırımlar ve hizmetler (yol, su, elektrik, sulama sistemi, aıtyapı) için halka söz verilmiştir.

6. Kapanış:

Festivallerde programın sona ermesi “kapanış” uygulamalarıyla gerçekleştirilir.Davetiyelerde kapanış, program içinde belirlenmiş olsa da “açılış” törenine göre daha gösterişsiz ve gayri resmi uygulamalarla yapılır. Halkın daha az önemsedığı kapanış törenlerinin pek çoğu belirgin bile değildir. Katılımcıların dağılması, eğlencenin sona erdiğine en belirgin göstergedir.Çoğu festivallerin

kapanış bölümünde yemek, dans, müzik, havai fişek gibi sese, söze, harekete, dayalı eylemler vardır. Festivallere olan ilgiyi son dakikalara kadar zirvede tutmak isteyen festival komitesindeki yöneticiler, kapanış konuşmalarını çoğu zaman kendileri yaparken; konuşmalarında, bir sonraki festivale halkı davet ederler.

Festivallerin yapısı genel olarak incelendiğinde görünüm tıpkı Osmanlı döneminde de olduğu gibi bir şenlik coşkunuğu içinde başıbozuk, düzensiz olmakla birlikte tutarlı bir sıra içinde, öğeler birbirine gevşek fakat çağrışımlı bir biçimde bağlantılıdır. Bütüncül bir tiyatro özelliği gösteren gösteriler (And 1982: 250-251); seyircinin her türlü duyusuna seslenen bir bütünlük içinde, seyirciye seçenekler tanıyan bir özelliğe sahiptir. Çeşitli gösterilerin eş zamanda oluşumu her seyirciye bir çeşit, seçimle yaratıcılık imkanı da tanımıştır. Şenliklerde gün'ük hayattan kopmanın olmadığı, hayatın doğal bir uzantısı olduğu gözlemlenmiştir. Ancak bu durum şenliklere katılanlara edilgen olmaktan kurtaramamıştır. Bu sebepten festivallerin giderek tören niteliği kazandığı ve daha çok seyredilen bir gösterim olduğu söylenebilir. Çünkü tören; seçkin bir grubun yani toplumdan sorumlu kişiler tarafından düzenlenen seyircilerin edilgenleştirildiği eğlence'ardır.

II. BÖLÜM

ANKARA İLİ GIDA FESTİVALLERİNİN İŞLEVLERİ

Yapılan araştırmalar neticesinde Ankara ili gıda festivalleri üzerine müstakil bir çalışma bulunmadığı için festivallerin işlevleri hakkında da derli toplu bir yayına rastlanmamıştır. Ancak, eğlence ile ilgili yayınlarda, eğlence türlerinin işlevleri hakkındaki değerlendirmelere yer verildiği belirlenmiştir.

İşlev, Dundes'in de vurguladığı gibi, "özü itibariyle belli sayıda bağlama dayanarak oluşturulan bir soyutlamadır ve çoğunlukla ele alınan bir folklor türünün kullanımı ve amacı hakkında bir araştırmacının kendisinin ne düşündüğüdür"(Özdemir 2001:264). Bununla birlikte, "bir folklor unsuru birden fazla işleve sahip olabilir; dahası bir folklor unsurunun işlevi, icra edildiği bağlama bağlı olarak da değişebilir."(Çobanoğlu 1999: 225-226). Özetle, herhangi bir kültürel ürün hakkında yapılan işlev çalışması her zaman eksiktir ve tamamlanmaya muhtaçtır.

Festivallerin diğer kültürel ürünlerde olduğu gibi açık ve gizli olmak üzere iki türlü işlevi bulunmaktadır. Açık işlev, folklor ürününün gerçekleşmesindeki temel amacı ortaya koyar. "Eğlendirmek", bu tür festivaller için açık ve temel işlevidir. Eğlence, Türk Dilinin Etimolojisi Sözlüğü'nde "Bir yerde durulup toplanarak, düzenlenen tören" anlamında kullanılmıştır. Ayrıca Eyüboğlu (1995:98), "Gülerek, kıvanarak söyleşmek, konuşmak, yiyip içmek, oynamak, alaya almak, gülünç duruma getirmek, gülmek" anlamlarına geldiğini işaret etmiştir

William Bascom'ın, folklorun işlevlerini açıklarken ilk sırayı, "hoş vakit geçirme, eğlenme ve eğlendirme işlevi"ne ayırması dikkat çekicidir. Ancak, Bascom'a göre eğlence veya eğlendirme her ne kadar folklorun son derece önemli bir işlevi ise de tek işlevi de değildir"(Çobanoğlu 1999: 226), diyerek eğlencenin gizli işlevlerine de işaret etmek gerekir. Gizli işlev, temel işlev olarak kabul ettiğimiz açık işlevi besleyen ve zamanla onun alt dinamiklerini oluşturanlardır İşlevleri açıklamak festivaldeki metaların dilinden yani onların "toplumsal hiyeroglif" dilinden konuşarak; günümüz festivalleriyle zamanın Türkiye'sine gizli işlevin

getirilerini görebilmek mümkün olacaktır.1980 sonrası yaşanan toplumsal hareketlenmeler, özgürleşmenin; daha modern, daha sivil bir iktidarın damgasını vurduğu kurumlar üzerinde etkisini; sosyal, siyasal, ekonomi ve kültürel boyutlarıyla göstermiştir.

Sanayileşme, büyük merkezlerde hissedildiği için taşradan kentlere göçün başlaması, kent kültüründeki yeni sosyal yapılanmalarda etkili olmuştur. Sanayileşme ile birlikte iletişimde ve ulaşımda gelişmeler yaşanmış; para ve kredi kullanımı artmıştır. Günümüzde kurumların dışında olmanın serbestliğini, tüketme özgürlüğünü tadan halk için, tarımsal üretim artık geçimlik değil; pazar büyüyen şehir için yapılırlı olmuştur. Kırsal kesimde yaşayan halkın çevresi değiştikçe kendisi de değişir, yenilenir. Türkiye’de tarımın makinalaşmasıyla birlikte, tarım ticaretleşir ve köylüler maddi varlığa sahip olmaya başlarlar. Kısacası kültürel görüntüler; bir imaja dönüşecek kadar birikmiş sermaye olarak kullanılır. Bu gelişmeler maddi kültürü biraz etkilemiştir. Her şeyi bir imajlar toplamına dönüştüren bir kültür endüstrisinin dile getirdikleri yaşantılar (Gürbilek 2001: 19); festivallerin bu değişimlerin gizli işlevleri olarak tespit ettiğimiz “ekonomik işlev”, “siyasal işlev”, “sosyal ve psikolojik işlev”ve “kültürel işlev”lerle değerlendirilip açıklanacaktır.

1.Ekonomik İşlev:

Ekonomik yaşantının insanlara, insanların ihtiyaçlarına dayandığı, ihtiyaçların da ekonomik yaşantıyı canlandırdığı, bir gerçek olduğuna göre festivaller, “mal” niteliğini taşıyan yiyecek ve içeceklerin sergilendiği bir pazar ortamı olması açısından “ekonomi” alanında incelenmesi gereken bir konudur. Eğlence sektörü, verimlilik ve kâr payı bakımından en önemli sektörlerden biridir. Yeni mamüllerin ortaya konulması, insanların eğlenme ihtiyaçlarını gidermek için sürekli olarak yeninin peşinde olması ve yeniyi araması bu sektörü canlı tutan sebeplerdir.

Eğlence ortamları, insanların ürünlerini pazarladıkları en önemli ticari ortamlardandır. Halkın toplu halde bulunması, üreticiye mallarını satma olanağını

vermiştir. Festivallerde temel amaç, yörenin tanıtımına paralel olarak “ürün pazarlama ortamı” yani “pazar” ortamını sağlamaktır. Ancak “şehrin kökeninin pazar yeri” şeklindeki marksist tarih anlayışının günümüz için geçerli olmadığı görülmektedir (Çamuroğlu 1996:27). Festivallerin yapısı konusunda festival alanı hazırlanırken halkın kendi ürünlerini pazarlaması için bazı yerlere stantların konulduğundan bahsedilmiştir. Burada yöreye ait el sanatları(çorap, eldiven, yemeni, atkı vb.), süs eşyaları(tahta kaşık, tahta beşik, yapma bebek, nazarlık, kolye, bilezik, yüzük vb.), sebze ve meyveler (vişne, kiraz, dut, biber, fasulye, domates vs) dışardan gelen katılımcıların beğenisine sunulur. Çünkü yöre halkı kendi kendine yetebilen bir yapının üyeleridirler. Şehir, yapısı gereği, bu durumla taban tabana zıttır. Şehir, orada oturanların yaşamları için gerekli yiyecekleri sınırları içinde üretmedikleri bir iskan yeridir. Bu durum, pazar yerlerinin oluşmasına neden olmuştur. Burke, geleneksel toplumlarda yaşayan insanların bir festivalin anısı ve gelecek olanın beklentisiyle yaşadıkları düşüncesini savunur(Burke 1996:204).

Bu tür etkinlikler, yörenin tanıtılması ve ekonomik kalkınmasında önemlidir. Böylece yöresel - ulusal üretici ve tüketici bir araya gelir. Metin And, şenliklerin işlevleri arasında ekonomik işlevi de saymıştır. And, büyük harcamaların yapıldığı bu tür şenliklerin her bakımdan ülke ekonomisine canlılık getirdiğini de vurgulayarak; Osmanlı döneminden örneklerle açıkladığı bu şenliklerde, ürünün tanıtıldığı ve pazarlandığı, teknolojik yeniliklerin sergilendiğini ve üreticiye yardım etmek amacıyla armağan alıp verme ile sosyal yardımların sayesinde ticaretin canlanmasından da bahseder (And 1982 : 9). Katılımcıların festivalin anısına ve tarihi önemine ilişkin bir hediyelik eşyayı o günün hatırası olarak saklaması, Burke'nin düşüncesini destekler.

Bu tür festivaller, ülke ekonomisini etkilemiş ve ülke ekonomisinden de etkilenmiştir. Ekonomik krizin yaşandığı dönemlerde bile bu tür etkinlikler azalmayıp; çoğalmıştır. Örneğin, Türkiye’de 2003 yılında yaşanan ekonomik krizde Ankara’da her yıl gerçekleştirilen gıda festivallerinden Şereflikoçhisar Tuz Festivali ve Çeltikçi Pirinç Festivali bu krizden etkilenmiş; buna rağmen uluslararası niteliğe sahip olan Beypazarı Havuç ve Güveç Festivali ile Polatlı Tarihi Gordion Tarım ve

Turizm Festivali gibi yedi gün süren festivaller, ekonomik krizin getirdiği olumsuzluktan kurtulmak amacıyla bu tür etkinliklere daha fazla önem verilmiştir.

Maddi kültür değişimi, tarımda da kendini göstermiştir. Tarımsal üretim biçimlerindeki değişimler; ihraç pazarının büyümesine ve belirli ürünlerde bölgesel uzmanlaşmaya neden olmuştur. Bu durum, öncesine göre dana önemli hale gelmiştir. Pazarın genişlemesi talepte de artışı sağlamış, bu taleplere cevap verebilmek veya talebi karşılayabilmek için üretim biçimlerinde standartlaşma yani bölgesel uzmanlaşma ortaya çıkmıştır. Örneğin, Ankara'nın Polatlı ilçesi, tarımın endüstrileştiği bir ilçedir. Bu tür festivallerde yerel yöneticiler ile kentli tüccarların bir araya geldiğinde, tarım ve hayvancılıkla ilgili yeni teknoloji araç ve gereçleriyle ürünlerin tanıtımı ve satışı da gerçekleştirilmiş olur.

Ritüel kökenli tören, şenlik ve kutlamalarda ürün birikimi veya üretim fazlasının sergilenmesi ve hesapsızca tüketilmesi söz konusudur. Burke, Avrupa halk kültüründe karnavallarında yemeğe ve içmeye önem verildiği, hasat sonrası gerçekleşen festivallerde bıkınlık verecek derecede yemeklerin yenildiğini, içki ve tütün tüketildiğini belirtir (Burke 1996:222). Bereketin temini için yapılan bu etkinlikler, aynı zamanda ekonomik sistemin esasını da oluşturan 'artık değer'in yaratılması olarak da düşünülebilir.

And'ın da bahsettiği gibi oluşan üretim ve enerji birikiminin harcanması, tüketilmesi gerekmektedir. Genellikle bu birikimler, şenlikler ve festivaller aracılığıyla uygun koşullarda değerlendirilir. And, "üretici olmayan bir harcamanın" bireye ve topluma bir güçlülük duygusu, bir üstünlük sağladığını vurgular. Üretici olmayan bir harcama, karşılıksız bir malın tüketilmesi yani "yağma bir bolluk duygusu yaratır", böylece "toplumsal mal varlığının yenilenmesine" neden olur (And 1982:2). Yukarıda da bahsedildiği üzere dünyada olduğu gibi Türk halk eğlencelerinde de "harcama ve savurganlık", ekonomik canlanma ve yenileşme, yeniden üretimin temel nedenidir. İslamiyet öncesi ve İslamiyet dönemi eğlence sisteminde toy ve şölenlerdeki yağma geleneği, Dede Korkut Hikâyeleri'ndeki Kazan Beğ'in evini savaş sonrası halkına yağmalatması ve beyliğini daha da güçlendirmesiyle (Ergin 1989 : 95) açıklanabilir.

Festival gibi eğlenceler, aynı zamanda, günümüz insanının zamanını değerlendirmek için benimsediği, çağdaş sanayi toplumunu bir kültür ögesi olan turizm amaçlı olarak da düzenlenmektedir. Turizmin toplumsal değişme üzerindeki etkileri incelendiğinde ekonomik etkileri, başta gelen olgudur (Türksoy 1992: 63-72). Turistlerin yaptığı harcamalar ve turizm talebini karşılamak için yapılan yatırımlar yoluyla, bölge ekonomisine aktarılan kaynaklar, diğer harcamaları karşılamaktadır.

Bu tür eğlenceler, olağan dışı alışverişlerin yapıldığı özel günlerdir. Farklı ortamdan dolayı özenli, renkli giysiler, özel yemekler sıradışı harcamaları gerektirir. Çünkü festivaller, gündelik hayattan farklıdır. Gündelik yaşam, “idareli harcama”yı gerektirir. Ancak o gün için giyilen özel giysiler, yenilen yiyecekler festivallerin sıradan bir gün olmadığını gösterir. Festivallerin yapısal unsurlarını (müzik, dans, yemek vb.) düşündüğümüzde her birinin ekonomik gücün neticesinde ortaya çıktığı görülür. Turizmden de sağlanan bu ekonomik güç, her milletin ekonomisinin temel hedefi olan sosyal hasılayı artırmada bir aracı olarak kullanılmaktadır (Çoruh 1970: 20-22). Turizm yolu ile milli gelir ve sosyal hasılaya katılan gelirler; az gelişmişlikten veya geri kalmışlıktan kurtulma çabasında olan memleketler için lüzumlu olduğundan bu gibi katkıları çoğaltmak için turizm devlet tarafından desteklenmiş ve halka benimsetilmiştir. Festivallerin en azından günümüz festivalleri devlet desteğini de alarak turizm yolu ile güçlendirilmek istenmiştir.

Festivallerde üretim unsuru olarak tabiat da toprak kadar önemlidir. Hayvansal, bitkisel ve madensel maddeler festivallerin temel amacına hizmet etmektedir. Ancak hava, güneş, manzara, arkeolojik ve tarihsel yerler, şifalı sular gibi tabiata dayanan varlıklar, turizm ekonomisinde en önemli ve çekici yerlerdir. Örneğin Kızılcahamam Sağlık su Festivali, yörenin kaynak sularını pazarlamanın yanı sıra tabiat varlıklarını da turizm yoluyla tanıtmak için yapılmaktadır.

Günümüzde festivalleri düzenleme işini profesyonelce yapan ve geçimini bu yolla kazanan özel kuruluşların olduğu yapılan araştırmalarda tespit edilmiştir. Tarımdaki gelişmeler, üretimde endüstrinin fonksiyonunu ortaya koymuştur. Maddelerin şekillerini değiştirmek, istenilene göre işlemek, ihtiyaçların karşılanmasına ve giderilmesine yarayacak malları ortaya çıkarmıştır. Bu gelişmeler

eğlencelerin her yıl düzenlenmesini zorunlu hale getirmiştir. Böylece işadamları bu tür eğlenceleri ticarileştirmiştir. Bu kuruluşların; festival yerinin düzenlenmesi, yiyecek ve içeceklerin hazırlanması ikram edilmesi, sanatçı ve çalgıcıların davet edilmesi gibi faaliyetleri gerçekleştirdiği yapılan derleme çalışmalarından görülmüştür. Ayaş Dut Festival’inde ayran yerine Coca Co’la firmasının halka ve davetlilere sunduğu içeceklerle halkın ihtiyacı karşılanmış ve Coca Cola firması reklamını, festivalin program akışını anonslarla tekrarlamıştır. Özdemir, bu durumu “yerelin kitleselleşmesi, ticarileşerek standartlaşması bir anlamda mahalliliklerini yitirmesi” (Özdemir 2001 : 267) olarak değerlendirir.

Bu kurum veya şirketler kentsel eğlenceleri, yerele aktarır. Bu yolla festival gibi sosyo-kültürel olaylar, yerelin yok olmasına neden olmuş olur. Profesyoneller; çok kere geleneksel yapının kültürel yapıyı tanımadan hazırladığı standartlaşmış paket programları, yöreye uyarlamakla yetinmiş böylece tek düzeleşme ortaya çıkmıştır. Derleme çalışmalarında festival programlarının hemen hepsinin bir diğerinin kopyası şeklini almış olması tek düzeleşmenin bir sonucu olabilir.

Topluluğun bütün bireylerinin katılımlarıyla ortaya çıkan festivallerin uzmanlaşmış şirketler tarafından düzenlenmesiyle artık etken halde bulunan topluluğu; izleyici konumuna getirerek onları edilgenliğe doğru sürüklemiştir. Örneğin, 1965’ten bu yana başlangıçta birkaç yöre halkının girişimleriyle ortaya çıkan; hasat sonu dinlenmek ve günlük hayatın sıkıntısından bir an için kurtulmak amacıyla gerçekleştirilen; Ayaş Dut Bayramı, zamanın eğlence anlayışından etkilenmiş olacak ki köy halkının da diğerleri gibi “davet edildiği”, bir festival olmuştur.

1980 öncesi dönemde daha çok “tanıtım” amaçlı yapılan festivallerin, günümüzde ekonomik işlevi, açıkça ifade edilir hale gelmiştir. Yaklaşık on beş yıllık bir dönem içinde yaşanan “serbest piyasa ekonomisi” ne geçiş, üretim-satış aşamalarındaki gelişmeler, Türkiye’yi büyük bir hipermarkete dönüştürmüştür. Ticari gelişmeler iletişim ve ulaşımdaki gelişmeleri beraberinde getirmiş, para ve kredi kullanımı artmıştır. Yukarıda da ifade edildiği gibi büyük şehirlerdeki kültürel değişimler, komşu bölgeleri de etkilemiş, tarımsal üretim artık geçimlik değil;

büyüyen şehir, göç alan şehir pazarı için yapılır olmuştur. Tüketim kültürünün yaygınlaşması, küreselleşmenin etkileri, kitle kültürünün etki alanının genişlemesi gibi değişimler sonucunda yöresel festivallerde ekonomik işlev ön plana çıkmıştır.

2. Siyasal İşlev:

Halkbiliminin siyasal ve ideolojik maksatlarla kullanılması yeni bir olgu değildir. Dorson'a göre 20. yüzyılda siyasal gerçekleri yönlendirmesiyle kullanılan halkbiliminin ideolojik yönden işlenmesi, 19. yüzyıl romantik milliyetçilerinden kaynaklanır. Johann G. von Herder'in izindeki Avrupa'nın, Almanya'da Grimm Kardeşler, Norveç'te Asbjörge ve Moe, İrlanda'da Douglas Hyde gibi bilim adamlarının yerli ağızlarda, halk masal ve şarkılarında, yeni halkbilimi konuları geliştiren edebiyatta ve ulusal kahramanların eylemlerini kutlayan tarih eserlerinde, halkbiliminin geniş kitleleri etkilemede propaganda aracı olarak kullanıldığı belirtilmiştir. Bu durumun sonucunu, özellikle Nazi Almanya'sında ve Sovyet Rusya'sında olduğu gibi faşist ve komünist ideolojilerle bütünleşen toplumlarda görmekteyiz (Çobanoğlu 1999:165-166).

Yukarıda da ifade edildiği gibi folklor, insanları duygusal ve eylemsel olarak harekete geçirme gücüne sahiptir. Böylesi bir güç ile bağımsızlık mücadelelerinin, kimlik oluşturma çabalarının, siyasal hareketlerin dinamiğini oluşturmuştur. Sonuç olarak Toelken'in de ifadesiyle "folklor, sadece bir eğlence değildir; politik bir güç olarak da hizmet edebilir" (Özdemir 2001: 271). Sosyo-kültürel bir yaşamda eğlence gibi ciddi olmayan bir kavram her zaman siyaset, din ve iş hayatı gibi olgularla birlikte anılmıştır.

Festival gibi eğlencelerin farklı amaçlarla gerçekleştirilmiş olması, onun araç olarak kullanılmasına sebep olmuştur. Eğlenceden, siyaset alanında yararlanması tarihin her döneminde görülmektedir. Türk kültür tarihinde toy, şölen, potlaç (yağma şöleni), sığır adlarıyla düzenlenen eğlencelerde ülke yönetimi ile ilgili önemli kararların alındığı görülmektedir (Gökalp 1995:174-175).

İbrahim Kafesoğlu, Türk Milli Kültürü adlı eserinde "Devlet Meclisi (Toy)" hakkında bilgi vermiştir. Mo-tun devrinden beri, üç ayrı toplantının yapıldığını,

toplantının insan ve asker gücünü belirlemek amacıyla düzenlendiğini, ilkbahardaki toplantıların en önemlisi ve en büyüğü olduğunu belirtir. Burada tabiat güçlerine kurbanların sunulması, at yarışları ve deve güreşlerinin tertiplenmesi “hükümdarlıkların onaylandığı veya gerektiğinde idareye geniş yetkilerin verilmesi” gibi eğlencelerde Türkler arasında tarihi dönemden beri siyasal niteliklerinin bulunduğu bilinmektedir (Kafesoğlu 1984:246-250).

Dede Korkut Kitabı'nda yer alan boylarda Bayındır Han, iki türlü şölen düzenler. Kitapta, biri yalnızca İç Oğuz mensuplarına diğeri ise hem İç Oğuz hem de Dış Oğuz beylerine yönelik olmak üzere iki tür ziyafet (yağma şöleni, potlaç) verildiği belirtilmiş olup; bu suretle de bütün ülkedeki egemenliğin sağlandığı ifade edilmektedir (Ergin 1989:243-251). Han'ın egemenliğin sağlanması için hanın kendisine bağlı beyleri ağırlaması, açları doyurması, çıplakları donatması, borçluları borçlarından kurtarması ve ulu çadırını yağmalatması gerekmektedir. Eski Türk devletlerinde düzenlenen toylar ve şölenler sayesinde toplumsal adalet ve barış sisteminin kolayca sürdürülmesi sağlanmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu'nda da toplu eğlencelerin siyasal amaçlarla kullanıldığı görülür. Osmanlı şenlikleri “Osmanlı toprakları içine ve dışına yöneltilen propaganda” olup; şenlikler siyasal bir işleve sahiptir. Bu şenliklerde ulusal duygular pekiştirilerek birlik ve bütünlük sağlanmakta ve böylece hükümdarın ülkeyi kolayca yönetmesi temin edilmektedir (And:1982:9). Siyasal sınırlamaların ve yasakların, ahlâki, töresel ve birey üzerinde yaratılan baskının giderilmesi için And'ın ifadesiyle “toplumsal güvenlik sübabı” olarak şenlikler düzenlenmiştir. Şenlikler, günlük yaşamın sıkıntılarını kısa bir süre için durdurmuş; toplumda bireysel ve toplumsal rahatlama olmuştur. Böylece var olan siyasal düzenin güvenliğinin tehlikeye düşmesi engellenmiş olur. Aksi halde isyanların ortaya çıkması kaçınılmaz olacaktır.

Şenlikler aracılığıyla bireyin içinde bulunduğu toplumla uyumlu bir şekilde yaşaması için elverişli ortamın yaratılması, siyasal düzenin devamını sağlar. Kısaca belirtmek gerekirse eğlence “düzenin korunmasında etkin bir araç” olarak kullanılmıştır (And 1982:7). Osmanlı Devleti'nin yedi yüzyıl hakimiyetini bu tür eğlencelerle koruduğunu söylemek mümkün olabilir. Dede Korkut Kitabı'nda

anlatılan toplu eğlence veya ziyafetler ile siyasal otoritenin ve düzenin temininin devamını sağlama yöntemi, Osmanlı siyasetinde de uygulanmıştır. Siyasal düzenin devam ettirilmesinde şenliklerden istifade edilmesi suretiyle “geleneksel işlev” festivallerde, şenliklerde sürdürülmüştür.

Osmanlı döneminde yenilgilerden ve felaketlerden sonra kamu oyuna çöküntüsünü unutturmak için gösterişli şenlikler düzenlenirdi. Örneğin, Fatih Sultan Mehmet'in 1450'de sonuçsuz kalan Akhisar kuşatmasının başarısızlığını örtmek için Edirne'de Sitt Hatun'la evlenişi parlak bir düğünle kutlamıştır (And 1982: 3). Günümüz festivallerinde de yukarıdaki siyasi olayın kullanımı devam etmektedir. Yörenin üst düzey yöneticileri (Belediye Başkanı), kendilerini temsil eden bakan ve millet vekilleri, bu organizasyonları gerçekleştiren yardımlaşma dernek ve vakıfların yöneticileri başarısız politikalarını, yönetimlerini, eksik çalışmaların halkın eleştirilerinden kurtulmak veya eleştirilerin hafifletilmesi için bu tür etkinliklere özellikle seçim dönemlerinde daha çok önem vermişlerdir.

Cumhuriyet dönemi eğlence sisteminde de siyasal amaçların kullanıldığı bilinmektedir. Özellikle siyasal partiler, şölen, festival, panayır, sünnet şöleni gibi toplantılar ve eğlenceler aracılığıyla ideolojik amaçlarını gerçekleştirdikleri, derleme çalışmalarında görülmüştür. Atatürk'ün istekleri doğrultusunda 1931'de birincisi gerçekleştirilen; Balkan Festivali'nde (Kongar 1989: 120), Batı Trakya'daki Türklerle olan kültürel bağı canlı tutmak amacının sağlandığını söylemek mümkündür. Ayrıca 1980'li yıllardan itibaren Türklerin en eski bayramı olan Nevruz, etnik ayrımcılık gibi amaçlarda kullanılmak istenmiştir. Bu durum yine eğlence ortamlarının ideolojik amaçlarla kullanılabileceğine ilişkin bir örnek olabilir.

Festivallerin yapısı incelendiğinde, ideolojik amaçların festival içinde ne şekilde oluştuğunu görmek mümkündür. Mekân olarak kullanılan en önemli yer, siyasal parti yöneticilerine ayrılan protokol çadırıdır. Eğlencenin düzenlendiği süre göz önünde bulundurulduğunda en önemli zaman diliminin siyasal parti mensuplarının konuşmalarına ayrıldığı belirlenmiştir. 2002 yılında gerçekleştirilen Yukarı Çavundur Vişne Festivali'nde protokol listesinde, siyasi davetlilerin sayısının “iki yüze” ulaştığı tespit edilmiştir (Bkz: Ek-10). Yaz mevsiminin tatil anlayışıyla

değerlendirilmesi; siyasilerin, vakıf, dernek ve parti yöneticilerinin festivallere katılımını kolaylaştırmıştır. Böylece siyasetçiler, halkla buluşma ve görüşme fırsatı buldukları bu ortamda, hem propaganda yapmış hem de yöre halkının isteklerini dinlemişlerdir.

Siyasal tercihler, yöreye gelen siyasetçileri de belirlemektedir. Böylece halk, festival ve şenliklerde kendisini yönetenlere isteklerini, sorunlarını bildirir. Osmanlı şenliklerinde de çeşitli ihtiyaçları için haksızlığa uğramış bir öbek insan, dertlerini, onlarla ilgilenmesi için görevlendirilen müftüye anlatır. Müftü de padişaha iletmede aracı olurdu (And: 1982; 256). Yukarı Çavundur Vişne Festivali'nde, belediye başkanı yaptığı açılış konuşmasında, beldenin ihtiyacı olan yol çalışması için araçların temin edilmesi, tarımla uğraşan çiftçilere kaliteli vişne fidanının düşük ücretle verilmesi, sosyal yardımlaşma alanında başarılı, zeki öğrencilere burs sağlanması vb. isteklerini ilgili siyasilere bildirmiştir. Konuk siyasetçiler de memnuniyetlerini ve yöre halkına teşekkürlerini içeren konuşmalar yapmışlar; halkın sorunlarını ve sorunlarını dinlemişlerdir.

Festivallerde, hükümet yetkililerinin yol, su, elektrik gibi alt yapı ile sağlık ocağı, pazar yeri gibi hizmet binalarının açılışları ile ilgili törenlere bizzat katıldıkları daha doğrusu, bu açılışların bilinçli olarak festival tarihlerine denk getirildiği görülür. Örneğin; 2002 yılında gerçekleşen Uluslararası Polatlı Gordion Kültür, Turizm ve Tarım Festivali'nde; Sanayi ve Ticaret Fuarı Açılışı, Pazar Yeri Açılışı gibi faaliyetler festivalin birinci gününde siyasetçiler eşliğinde gerçekleşmiştir. Bu durum, Toelken'in "folklorun bazen eş zamanlı ya da birleştirilen unsurlardan oluşabilecekleri ve diğer olaylarla (siyasal olay) kesişebilecekleri" (Özdemir 2001:278) görüşüne bir örnek olabilir.

Festival gibi eğlencelerde siyasetin hangi koşul ve şekillerde yer aldığı yukardaki örneklerde açıklanmak istenmiştir. Siyaset, "devlet işleri" olarak tanımlanır. Siyasetin, yani devlet işlerinin eğlencelerde yer alması, yeni bir durum değildir; ancak siyasal bilincin, yani hükümete karşı eleştirel düşüncelerin günümüz festivalleri için yeni olduğu söylenebilir. Devlet sorunları ve onların olası çözümlerinin halk tarafından takip edilmesi ;gazete ,dergi, televizyon vb. iletişim

araçlarının yaygınlaşmasının sonucu olmuştur. Böylece devlet işleri, insanların yaşamlarına daha çok müdahale etmiş ve haberler artık eskisine göre daha geniş alanlara ulaşmıştır. Halkın büyük çoğunluğu okumuyorsa da okuyabilen birisinin çevresinde toplanması ve onu dinlemesi; bu da yetmeyip resimlere bakarak yorumlarda bulunması, yöre halkını siyaset alanında eğitmiştir. Örneğin, Ankara'nın en eski ilçelerinden biri olarak bilinen Ayaş'a bağlı Gökler Köyü, 1957 yılında 01 kodlu "Gökler Köyü Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği"ni kurar. Derneğin amacı Ankara ile sosyal, siyasal ve kültürel bağlarını dernek aracılığı ile geliştirmektir. Dernek, faaliyetlerini duyurmak ve halkı bilinçlendirmek için "Göklerin Sesi" adlı aylık dergi çıkarmaya başlamıştır. Derginin köylünün hayatına girmesiyle birlikte hükümetten beklentileri de artmıştır. Hükümete olan isteklerini, örneğin köyün zeki, çalışkan gençlerine eğitim bursu verilmesi, köye bir kütüphanenin kurulması gibi talepler dernek ve dergi aracılığı ile yapmıştır (Özdemir 2000 :90). Kısacası Türkiye'nin siyasal yapılanmaları insanların bir anlamda siyasal eğitimi olmuş, festival gibi eğlencelerinde halk, isteklerini rahatça söyler hale gelmiştir.

3.Sosyal ve Psikolojik İşlev :

Halk eğlencelerinin temel işlevlerinden birini de "sosyal ve psikolojik işlev" oluşturmaktadır. İnsan, toplum biliminde "bilinçli ve toplumsal bir varlık" olarak tanımlanır (Haçerlioğlu 1986:206). Bilinç ise "insanın toplumsal ilişkileri ve etkinlikleri içinde çevresini ve kendisini anlamasını sağlayan anlalsal süreçlerin (düşünce, duygu, irade, karakter, heyecan, ahlâk, kanı, sezi) toplamıdır" (Haçerlioğlu 1986:46). Toplumsal bilinç ise "toplum yaşamındaki görüşleri, kavramları, düşünceleri, siyasal, sanat, töre vb. kurumları oluşturan bilinç biçimlerinin tümü" dür (Haçerlioğlu 1986:386).

Bascom, folklorun bazı önemli işlevlerini belirtirken "eğitim ya da kültürün gelecek kuşaklara aktarılarak halkın eğitilmesi" ifadelerine yer verir (Çobanoğlu 1999:226). Başlangıçta bu tür eğlencelerin sadece yöre halkının bulunduğu bir

eğlence mekânında kendi amaçları, yani hasat sonrası dinlenme ve eğlenme amacıyla gerçekleştirildiği bilinmektedir. Ancak iletişim teknolojisinin ekonomi, siyasi, sosyal ve kültürel etkileri, eğlencelerin de sosyal işlevlerindeki değişimleri beraberinde getirmiştir. Bu değişimlere rağmen hasat sonrası elde edilen manevi ve maddi güç eğlence ortamında paylaşılmıştır.

Gıda festivallerinin ana amacının ürün tanıtımının yanı sıra tarihi bir amacı da bünyesinde barındırır. Festivallerin içinde o yöre halkının kutsal kabul ettiği bir yörenin hamisi olan ermiş adına düzenlenen eğitici bir işlevi de vardır. Örneğin, Kızılcahamam Soğuk Su Festivali'nde açılıştan bir gün önce bölgenin büyük din adamlarına, ermişlerine mevlüd-i şerif ve Kur'an-ı Kerim okutturulmuştur. Veli veya evliyanın türbeleri gezilerek; geçmiş hatırlanıp gelecek kuşaklara evliya kültürü festivaller aracılığıyla aktarılmış olur. O yörenin bir halk kahramanı veya din büyüğüne toplumun verdiği değer pekiştirilmiş, güçlenmiş olur. Bu tür faaliyetler, festivaller aracılığı ile toplum din eğitimi ve dini davranışları öğretmek içindir. İslam dinine bağlı bir toplumun üyelerini bu dinin tüm dinlerden üstün olduğuna halkın bilinçlendirilmesi diğer sosyal içerikli işlevlerdendir.

Derleme çalışmalarında Ankara ilinde gerçekleşen yöresel festivaller içerisinde bazılarının sadece yukarıda bahsedilen amaçlar için gerçekleştirildiği görülür. Gazi Gündüzalp Şenlikleri (Beypazarı), Tabduk Emre'yi Anma Şenlikleri (Nallıhan) gibi düzenlenen eğlenceler, o yörede yaşamış ve o yöreyle anılmış tarihi kahraman ve din büyüklerinin hatırlanıp kültür tarihimizdeki yerinin gelecek kuşaklara aktarılmasıyla ve anlatılmasıyla hazırlanmış olan etkinliklerdir. Toplumsal açıdan bakıldığında, festivaller dinsel ve kültürel mirasını kuşaklardan kuşaklara aktararak toplumda canlandırıcı bir işlev görür. Toplumun ilişkilerini kültür kalıtlarında bilinçlendirir, geleneklerin sürmesine, tazelenmesine, değer yargıların, törenlerin kökleşmesine yardım ederek toplumu canlı bir biçimde ayakta tutar. Toplumsal miras, halk festivallerinde herkesin kendi tarih bilincini oluşturarak gösterilmiştir. Festivallerin, folklorun bir işlevinin en etkili şekilde belirlenebildiği ürünler olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü festivaller; dans, müzik, yemek, giyim, oyun gibi geleneksel unsur ve faaliyetlerin başlıca icra ortamlarından biridir.

Bireyler, yaşadıkları toplumun sözlü/sözsüz iletişim yöntemleri ve araçları hakkındaki bilgileri edinme ve kullanma fırsatını bu gibi ortamlarda edinir. Kişinin, bulunduğu toplumla uyum içinde yaşayabilmesi, o bölgenin dil, söyleyiş, cümle yapısı, vücut hareketleri, giyim, kuşam, dans gibi öğeleri asgari ortak paydalarla kullanabilmesine bağlıdır (Özdemir 2001:280). Bu bağlamda festivallerin bireyler için “eğitim ortamları” olduğu söylenebilir. Festivaller bireyi bulunduğu toplumda yaşamak için toplumun gerektirdiği düzen bağının sıklığına, aç çekmeye hazırlar. Çeşitli vesilelerle sosyal çevrelerden gelen insanları bir araya getirir ve sosyal bağları güçlendirir, ortaklığı pekiştirir.

Festivaller eğitim olanaklarının giderek artmasında bir aracı görevi görür. Okuryazarlık oranının artışı, sözlü kültürden yazılı kültüre geçişin sonucu olarak metinlerin sabit hale getirilmesi gösterilerin de doğasını etkilemiştir. Amerikalı bir sosyoloğun dediği gibi insanlar geleneğin desteğine ihtiyaç duyar; ancak yeni gelişmelerle de yeni bir kişilik ortaya koymak her zaman kabul edilen gerçeklerdir. Bu kişilikte değişimi kolayca kabul etme, modernleşme üzerine kendi düşüncelerini açıklamak gibi güçlü eğilimler de vardır (Burke 1996:288).

Amaçları çeşitlenmiş insanların tavırları geleneksel olsa bile festival gibi eğlencelerden beklentileri çoğalmış, farklılaşmıştır. Festivallere katılanlar, o yörenin halkı olabileceği gibi o yörenin yerli halkı olmayan; herhangi bir sebeple kentlere göç ederek o yöre ile bağlantısını azaltan veya hiçbir şekilde yöre ile bağlantısını koparmış halktan oluşur. Kent merkezlerinden gelen halk için bu tür eğlenceler doğal ortam ve bireysellik duygusundan yoksun olmak yöre halkıyla kendini özdeşleştirmek, egzotik duyguyu teneffüs ederek rahatlamaktır. Uzun süre içinde yaşanan toplumsal ortamın dışına çıkarak yakın veya uzak çevreleri görmek, tanımak, öğrenmek, anlayışı içinde eğlenmek ve dinlenmek de diğer işlevlerdendir. Çünkü günlük hayatın dağınıklığı, çeşitliliği, iş bölümünün yarattığı ayrılıklar karşısında, festivaller toplumu bir araya getirir. Ortak bir amaç için varlıklarını bir araya getirerek sürtüşmeler kalkar. Böylece festivallerdeki faaliyetler topluluğa, geçmiş ile bugün arasında bir köprü vazifesi görerek; toplumu bir üyesi olmanın

mutluluk duygusunu ortaya çıkarır. Ayrıca ürünlerin gelenekselliğinin kaybolmamasını ve topluluğu bir arada tutma işlevini de yerine getirmiş olur.

Ekonomik gelişmelerle tarımın makinalaşması, bir pazar ortamını yaratmıştır. Böylece bu pazar ortamını pek çok farklı toplulukların görmesi gerekliliği festivallerin reklam aracılığıyla sınırları zorlayarak tanıtımına vesile olmuştur. Böylece katılımcılar da eğlenmenin yanı sıra o kültürü ve çevresindekileri tanımak maksadıyla bu eğlencelere katılmıştır. Çünkü insan doğuştan hareketli ve gezgindir. İnsanlar yaşamlarına güç katmak için her şeyin iç yüzünü anlamak merakıyla birlikte güzelliği arama, macera peşinde koşma isteğinden gelen bir psikolojiyle yüzyıllar boyu kişisel ve toplumsal geziler yapmışlar ve yapmaktadırlar. Geziden zevk alma eğlence, tedavi, hava değişimi, tabiat içinde yaşantı isteği yeni yerleri göre iç ve dış turizmi geliştirmiştir.

Geçen zaman, halkın sadece köy ve kırsal kesimdeki insanlardan oluşmadığını, oradaki kültürün de herkese ait bir kültür parçası olduğu inancının yayılmasını sağlamıştır. Türkiye'nin kültürel alanda tanıtımını medya sağlamıştır. Başlangıçta farklı algılansa da halk kültürü ile Türk kültürünün aynı şey olduğu inanç ortaya çıkmıştır. Böylece festivaller ürün pazarlama amacının yanı sıra bir toplumun dünya görüşünü ve başka ülke insanları hakkındaki düşüncelerini etkileyen turizm amacını da sosyal bir olay olarak ortaya koymuştur. Çünkü yabancılar, buldukları ülke insanların kültür, düşünce ve davranışları, giyimleri, yaşam tarzları ve kişisel ilişkileriyle önemli ölçüde etkilerler. Bu olgu özellikle az gelişmiş veya gelişmekte olan ekonomik anlamda düşük yaşam standartlarına sahip ülkelerde daha belirgin olarak gözlenmiştir(Barutçugil 1989: 31-32).

Turizmin toplum yapısına etkileri şöyle sıralanabilir.

- a) Nüfus yapısı üzerindeki etkisi: Aile büyüklüğünün değişime uğraması, nüfusun kırsal yapıdan kentsel yapıya dönüşmesi
- b) Meslek türlerinin ve şekillerinin dönüşüme uğraması
- c) Değerlerin dönüşüme uğraması (ahlâki, siyasi, toplumsal, dinsel)

- d) Geleneksel hayat tarzı üzerine etkisi (gelenek ve göreneklerin zamanla değişmesi)
- e) Tüketim kalıplarının değişmesi, tüketimin lüksleşmesi (Özgüç 1984: 103-104):

Yukarda ifade edilen etmenler, pek çok amacı tek çatı altında toplayan festivallerin yaşandığı ilçelerde gözlemlenen sonuçlardır.

Festivallerde karşılıklı etkileşim; ortak hareket etme ve böylelikle ortak kültürün aktarılması, toplumsal dirliğin sağlanmasına katkıda bulunur. Şükrü Elçin, “Folklor ve Halk Edebiyatının Milli Birliğin Oluşmasındaki Rolü” adlı çalışmasında pek çok eğlence ortamlarında icra edilen ürünlerin bu konudaki önemi üzerinde durmuştur. Elçin, “cemiyetin çimentosu ve geçmişten geleceğe taşınan ecdad yadigarı” olarak tanımladığı bu unsurlar arasında “müzik, spor, oyun, masal, türkü”yü saymıştır (Elçin 1988:444-454). Birey eğlence ortamlarında dinlediği, gördüğü ve tekrar ettiği kalıp davranış ve sözleri tekrarlayarak ortak geçmişe tek vücut olarak bakabilmeyi ve dolayısıyla ait olduğu toplumla bir olabilmeyi öğrenmektedir. Ayrıca toplu eğlenceler aracılığıyla içinde bulunduğu veya ait olduğu toplumu tanıma, kabul etme, sorunlarını çözümlenme ve uyum sağlama olanağını elde eder. Bu tür eğlenceler, bireyi sosyalleştirir. Birey, bu tür etkinliklerle belirli bir topluma ait olma mutluluğunu elde eder. Toplum değerleri de gösteriler sayesinde sosyo-kültürel yapıları ortaya konularak kuvvetlendirilmiş olur (Stoeltje, 1992; 261-271).

Her ne kadar iletişim teknik ve araçlar yaygın olsa da bireyin, haber alma ve verme ihtiyacını çok kere festivallerle gidermekte olduğu tespit edilmiştir. Sohbetlerin sıkça yapıldığı bu ortamlarda birey ait olduğu toplumun sorunlarını veya toplumu oluşturan ortak kültürel değerleri paylaştığı halkını, tanıma ve değerlendirme imkânına sahip olmaktadır.

Festivallerde düzenlenen yarışmalar, yani grup etkinlikleri, birey-grup ilişkisi açısından önemlidir. Freedman, başkalarının varlığının bireyde yarışmacı duyguların uyanmasına neden olduğunu belirtir (Özdemir 2001:285). Festivaller, aynı zamanda

toplum içindeki farklı gurupların birbiriyle yarışması için bir fırsattır. Bu tür yarışmacı duyguların uyandığı, çok kere takımların karşılıklı oyunlarla giderildiği, grup bilincine varıldığı sosyo-psikolojik ortamlar olarak kabul edilir. Yarışmalarda elde edilen dereceler, festival ortamında katılımcının statüsünü değiştirmiş ve böylece eğlence o kişi için törenselleşmiş olur. Bu, yükselen bir toplumsallık duygusuna yol açar. Festivallerde cirit, güreş vb. oyunlar ise tıpkı yarışmalar gibi günlük hayatın dışına çıkarak onun askıya alıp zamanı dondurarak katılımcılara büyük bir atmosfer sağlar.

Festivaller, kamusal, herkese açık, herkesin eğlence olarak yeni imajlarla kişiye özel bir özellik de kazandırmıştır. Bu psikolojik olarak insanların, günümüzde özel hayatı kalmadığı rahatsızlığını da ortadan kaldırmış oldu. Halk eğlenceleri önceden de bahsedildiği gibi “toplumsal ve kişisel baskılardan kurtulmak için bir kaçıp kurtulma mekanizması”(Çobanoğlu 1999:226) dır. Festival veya şenlik gibi toplu eğlence ortamları, toplumsal denetimden kurtulmaya imkân tanımaktadır. Yıl boyunca çeşitli kaynaklardan gelen baskılardan bunalan birey, bu tür eğlencelerle tersine dönmüş veya hoşgörülü olmayan dünyada baskılardan kurtularak rahatlar. Böylece bireyin sıkıntılarında boşalması sağlanmış olur. Aynı zamanda, geleneksel kurallara karşı bireylere, tehdit oluşturması açısından bir toplumsal denetim işlevi görür ve toplumsal düzen için tehdit oluşturanlar engellenmiş olur.

Yerel yöneticiler, bu tür festivallerin düzenlenmesindeki bütün sorumluluğu üstlenerek; festivalin manevi getirilerine de kendi reklamını yapmak için sahiplenir. Örneğin, yoksulluk bakımından, bireyler için eğlenceler her zaman yararlıdır. Yiyip içme, gürültü, seyirde zenginlik, çeşitli gösterileri algılanmasında yapılan seçimler kişinin hayal gücünü geliştirir, günlük hayatın boğucu havasından uzaklaştırır. Yöneticiler, kendilerini bile eleştirdikleri bu eğlencelerde tüketim toplumunun isteklerini ve birden bire bolluk görüntüsü yaratan medyanın imkanlarını sunmak; toplum da görülen refah ve statü eşitsizliklerini ortadan kaldırmıştır.

Ritüel ve şenlik için yaptığı çalışmalarında Durkheim, halk eğlenceleri için “toplumun ilişkilerini kültür kalıtlarında bilinçleştirir, geleneklerin sürmesine, inançların tazelenmesine, değer yargıların, törenlerin kökleşmesine yardım ederek

toplumu canlı bir biçimde ayakta tutar”(And 1982: 3) şeklindeki ifadesinde eğlencelerin “canlandırıcı işlevi”ni ifade etmiştir. Mahmut Tezcan’ın “Boş Zamanlar Sosyolojisi” adlı eserinde “ yaratma, arkadaşlık, dostluk kurma, macera, yeni deneyimler edinme, başarıya duygusunu yaşama, dinlenme” olanağı sağlayan boş zaman etkinliklerinin önemi vurgulamıştır (Tezcan 1993:33-45). Boş zaman etkinliklerinin başında gelen eğlenceler, mutlu bireylerin yetişmesine ve dolayısıyla huzurlu toplumların oluşmasına da katkıda bulunmaktadır. Örneğin, Ankara İlinde gerçekleştirilen gıda festivallerinde “festival düzenleme komitesi”nin sadece resmi yöneticilerden değil gönüllü halktan da oluştuğu tespit edilmiştir.

Festival gibi eğlenceler, kin ve ihtirası unutmada içinde denge düzeltme için meydana gelmiş, kutsal barış araçlarıdır (Gökay 1980: 222). Değişik görüşlerin arasında barış sağlamanın insan varlığının en geniş ve en zengin hazinesini kullanarak sevgi ve saygının gücü festival günlerinde artmış olur.

Genel olarak bu bölümde festival, şenlik gibi eğlencelerin toplumsal ve bireysel bağlamda “gerginliği giderici, sakinleştirici, birleştirici” işlevlerinde bulunduğu, toplumsal ve bireysel ruh sağlığı açısından önemli olduğu görülmektedir.

4. Kültürel İşlev:

Eğlence, sosyo-kültürel bir ortamda; kültürlenme, kültürleşme, kültürel yayılma, kültürlenme ve kültür değişmesi gibi olguları da beraberinde getirir. Eğlenceler, milli kültürün yaratıldığı ve yaşatıldığı ortamlardır. Festivalleri eğlence ortamlarından biri olarak kabul ettiğimizde kültürel işlevin önemi belirginleşmiş olur. Kültürlenme, eğlence ortamlarında bireyin kendi kültürünü bütün cepheleriyle öğrenmesi; kültürleşme, yabancı kültürlere ait unsurları tanıma ve benimseme; kültür değişmeleri ise kültürleşmenin sonucu olarak çıkan olgudur(Güvenç 1994:122-127). Bu olgulara göre eğlence ortamlarının kültür değişmelerinin öncelikle yaşandığı, sosyo- kültürel ortamlar olduğu söylenebilir.

Festivaller gibi pek çok kişinin katıldığı eğlence ortamlarında; bireylerin kendi kültürel kimliklerini oluşturma yolunda çaba gösterdikleri, kültürel ortamda yaratıların sergilendiği bir gerçektir. Çünkü; belirli bir kültür ve toplum içerisindeki bireyin kendisini çevreleyen evreni bile, o toplumun kültürel sembelleri ve yorumları aracılığıyla tanıyıp algılaması ve bireyin biyolojik bir varlık olmaktan çıkıp; bu evren içinde yaşamayı başarabilmesi, belli bir kültürün maddi ve manevi öğelerini öğrenmesi ile mümkün olabilir(Tolan1983:347).Kültürün herhangi bir parçasının anlayabilmek için onu, fiziki ve toplumsal bağlamını kamusal veya kişisel, iç veya dış çevresini içeren bir ortama yerleştirmek gerekir. Çünkü bu, fiziki alan içinde olup bitenleri yapılandırmamıza yardım edecektir.

Festivallerin yapısı incelendiğinde gibi festivallerin gösteriminde; müzik, dans, yemek ve içecek, oyun gibi pek çok kültürel olay mevcuttur. Festivaller; belli başlı kültürel yaratım, icra ve aktarım ortamıdır. Bu bağlamda festivaller geleneksel kültürün aktarılması ve yaşatılması işlevine sahiptir. Birey, festival ortamında yediği yemek, giydiği giysi, içtiği içki, sergilediği dans, söylediği şarkıyla, belirli bir kimliğe sahip olduğunu başkasına gösterir. Festival programları bu amaca hizmet eden bir aracı konumundadır.

Kültürel kimliğin göstergelerinden, kişilikle ilgili kültürel yapılanmaları oluşturan; düşünme, konuşma, ve hareket etme biçimleri “beden folkloru”nu meydana getirir. Young, “Beden Folkloru” adlı makalesinde, beden doğal bir nesne olmayıp, kültürel bir ürün olduğunu belirtmiştir. Young’a göre beden, kültür içinde biçim alır. Böylece beden, söylemleriyle ortaya çıkar. Bu duruma,“kültürün bedenselleşmesi” (Young 1988:136-199) denir. Kültürün bedenselleşmesi en fazla, eğlence ortamlarında görülür. Farklı amaçlarla farklı kültürdeki insanların bir arada olduğu festival gibi eğlence ortamlarında; giyim, kuşam, süslenme, jest ve mimiklerden yararlanarak bedenselleşmiş olan kültürel kimliği görebilmek mümkün olacaktır. Örneğin festival gibi eğlencelerde giyim – kuşam o gün için özeldir. Kamusal hayatın güçlü olduğu toplumlarda sokak kıyafetinin ev kıyafetinden farklı olduğu (Gürbilek 2004: 39) tespit edilmiştir. Sokaktaki kıyafetle beden dekore

edilecek bir nesnedir. Özel alan ile kamusal alan arasındaki sınırı çizen; şehir yaşantısının sonucudur.

Festivaller bedenselleşmiş olan kültürel kimlik ayrıca, gelecek kuşaklara gösterilerek kültürün devamını sağlamış olurlar. Hasat sonrası bir tatil, bir oyun, kendinden geçme, geleneğin devam ettirilmesinin rahatlığı, maddi yönden ürünün kazancı sonrasındaki mutluluk, manevi yönden insanları coşkulu bir ruh haline getirir. Böyle bir ruh haliyle yapılan gösteriler, oyunlar, yarışmalar, kültürel kimliğimizi ortaya koyar.

Gelenek, geçmişten hareketle halkın ortaklaşa geleceği yaratmasıdır. Birey yaratabilir; ama, sözlü kültürde toplum seçer ve ayıklar. Eğer bir birey yenilik veya çeşitlilik isterse, toplum bunu beğenirse ve bunlar taklit edilirse toplumun gelenek hazinesine katılır. Eğer yenilik ilgi görmezse; yaratıcının kendisiyle birlikte hatta belki daha da önce yok olur. Katılımcılar, yani izleyiciler “koruyucu bir sansür” uygulayarak bir eserin ömrü hakkında da karar vermiş olur (Burke 1996:134). Bu yaratma sırasında bireyler, her biri geleneksel bilgi deposu durumundaki kültürel unsurlardan yararlanarak; yeni yapılanmaların ortaya çıkmasına ön ayak olur. Halk, gösteri sırasındaki teşvikler dışında kendi kültürünün yaratılmasına ve biçimlendirilmesine tıpkı yöresel dilin yaratılmasına ve biçimlendirilmesine katkıda bulunduğu anlamda katılır. Kısaca, göstericiler, gelenek için sadece bir sözcü değil; ama istediğini icat edip eklemekle de özgür değildir.

Günümüzdeki batı kaynaklı festivallerde, eski çağlardaki din – büyü – sanat – kültür bütünlüğünün biçimsel açıdan günümüze yansıması görülmektedir. Böylece, folklorun gelecek kuşaklara aktarılmasındaki kültürel işlevi ortaya çıkar. Ayrıca hükümetlerin son yıllarda değişim gösteren kültür politikalarında öncelikle döviz getiren bir etkinlik ve kalkınma stratejisinin bir parçası olarak turizmi özendirdikleri göz önünde bulundurulacak olursa iç ve dış turizmin ekonomik ve kültürel getirileri yok sayılamayız. Yöresel gıda festivalleri gibi sözlü kültürü oluşturan unsurların sadece gelecek kuşaklara aktarılması değil, farklı kültürlerle karşılaşması ve yeniden şekillenmesi söz konusu olur. Yeni yapılanmalar, kültürel değişimlerin yaşanmasıyla ortaya çıkan bir olgudur. Özellikle kitle iletişim araçları, uydu yayın ve ulaşım

sistemleri, iletişim imkânlarının gelişmesi ve yaygınlaşmasında etkili olmuştur. Örneğin, festival programlarını içeren reklâm afişlerinin festivallere katılımı artırmak amacıyla hazırlandığı görülür.

Eğlence ortamlarında bedenselleşen kültür; kültürel yapının kitleselleşmesi, diğer bir ifadeyle kitle kültürünün kültürel olayları kaplaması tehlikesiyle karşı karşıyadır. Yapılan derleme çalışmalarında, festivallerde geleneksel kopmaların başladığı tespit edilmiştir. Önceden de ifade edildiği gibi özel sektörün eğlence piyasasına “paket eğlence programları” hazırlamasıyla kitlelere tüketmeleri amacıyla sundukları yapay eğlence ortamları, o eğlence ürünlerinin temsil ettiği kültürel biçimlerle özdeşleştirilen bir kimliği de ortaya koymaktadır (Konyar 2000:31). Böylece festival gibi eğlencelerde geleneksel kültür, bu tür eğlence ortamlarında önemini yitirmek üzeredir. Günümüzde değişim cümle yapısından, sözcüklere yüklendiği simgesel değerlere kadar yaşanmış olup; kültürel imgeler tarihsel yükünden kurtularak geçmişi bir alıntıdan ibaret kılan bir dil oluşturmuştur. Bu dil; bütün kültürü, bir malın pazarlanmasında kullanılabilecek bir hammaddeye, sınırsız bir alıntılar toplamına (Gürbilek 2001: 24) dönüştürmüştür. Örneğin, kent eğlenceleri için adlandırılan “festival” kelimesi, bu eğlenceleri düzenleyen kuruluşlar tarafından yöresel şenliklere de uygun görülmüş veya ayırım yapılmadan bu adlandırma kolay bir seçim, yakıştırma olmuştur.

Festivaller gibi yöresel eğlencelerde, kültürel işlevlerin yukarıda da ifade edildiği gibi zamanın getirileri dikkatle incelendiğinde pek çok karakteristik özelliğin değişimin gerekli ya da gereksiz bir biçimde ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

SONUÇ

Eğlence faktörünün hayatın her döneminde ve hayatın her kesiminde, insan için ortak bir payda oluşturduğu bir gerçektir. Sıkıcı ve monoton iş ortamından kaçıp kurtulmak için zamanın bazı dilimlerinin mutlaka eğlence için ayrıldığı görülür. Bu zaman dilimi genellikle, insanların ürettikleri ya da emek verdikleri dönemde bir ürün karşılığı elde edilen değer, verdiği heyecan ve mutlulukla geçirilen an'lardan oluşur. Ürüne dayalı festivaller de buna bağlı olarak hasatın alındığı veya alınacağı zamana bağlı olarak gerçekleştirilen insana ve mevsime dayalı halk eğlencelerindedir.

Ankara ilini kapsayan bu çalışmada, örnek olması açısından ilçe ve beldelerde gerçekleştirilen tarıma dayalı gıda festivalleri, bir folklor ürünü olması sebebiyle incelenmiş; festivallerin yapısı ve bu yapının oluşturduğu işlevler araştırmaların ana konularını oluşturmuştur.

Derleme çalışmalarında Ankara'daki merkeze bağlı olmayan yani gıda festivallerinin gerçekleştirildiği ilçelerin coğrafi olarak birbirine yakınlığı dikkat çeker. İlçelerin birbirine yakın oluşu eğlencelerin yapısındaki benzerliklerin de sebebi oluşturmuş olabilir. Örneğin, gösteri adı altında verilen müzik, halk oyunları gibi etkinlikler, festivallerde en fazla rağbet gören ve benzerlik özelliğine sahip olanlardır.

Program yapısının aynı zamanda festival yapısını da meydana getirilmiştir. Festival yapısı, dinleyici veya izleyicilerden oluşan meraklı topluluğun da nüfus yapısını etkileyerek; festival ruhunun oluşmasında etkili olmuştur. Örneğin, Elmadağ Güreş Festivali'nde yapı, herhangi bir yaş, cinsiyet gibi özel bir topluluğa hitap ederken; gıda festivalleri, her yaşta kadın erkek ve çocuğun katılabileceği bir yapıya sahiptir. Ayrıca ailelerin rahatça piknik yapabilecekleri bir ortamın da sağlanması, çocuklar için özel olarak festival alanında bir yer ayrılması, nüfus yapısının mekân yapısına olan etkileridir.

Taşralı kalabalığın sesini duyurma, kendini kabul ettirme, görüntüler piyasasında kendine bir yer edinme amacıyla kutlanan günümüz festivallerinin pek çok amaçla oluşturulması, beraberinde yeni işlevleri de getirmiştir. Eğlenmek açık işlevi oluştursa da yukarıda da ifade ettiğimiz gibi değişik yapıdaki pek çok insanın belli zaman diliminde beraber eğlenmesi, işlevlerin önemini de artırmıştır. Ekonomik işlev bu tür eğlenceler için yaşamın sürdürülebilmesinde önemini hiçbir zaman yitirmemiş; eğlencelerde belki de en önemli amacı oluşturmuştur. Çünkü tarımdan elde edilen gelirin gittikçe azalması devletin politikasını da turizmin gelişmesi yolunda değiştirmiştir. Pazar ekonomisinin yanı sıra turizm ekonomisi festivallerin amacını oluşturmuştur. Türkiye'deki sosyal ve siyasal yapılanmalar sonucunda kent ve taşra kültürü arasındaki eğitim farkı zamanla azalmış yerel yönetime verilen sosyal haklar sonucunda siyasal işlevler özellikle son zamanlarda festivallerde yadsınamaz bir öneme sahip olmuştur. Halkın başlangıçta dinlenme ve birlikte olma gibi sosyal ve psikolojik amaçlarla ortaya çıkan festivaller turizmin yer almasıyla birlikte yöre halkını edilgenliğe sürüklemiştir. Bunların yanı sıra festivallerin kültürel işlevlerinde de zamana bağlı olarak kaçınılmaz değişimler olmuştur. Çünkü bir kültürel iklimden söz etmek; bunun herşeyden önce kendisini yeni bir dille vurgulaması demektir.

Halk festivalleri olarak da bilinen yöresel eğlenceler, kent kültürünün taşra kültürü ile karşılaşması sonucunda gelenekselliğin hızlı bir şekilde değişime uğradığı görülür halk kelimesinin köylü kesim için kullanılmasından kaynaklanır. Kent kültürü ile taşra kültürünü ayırmak için halk kültürü adı altında sözlü kültürü devam ettiren halkın kültürü araştırılmıştır, Kent kültüründe kent kökenli festivaller oluşurken; yöresel halk da aynı eğlence anlayışını kendi festivallerini oluşturarak göstermiştir. Günümüzde gerçekleştirilen yöresel festivallerin turizm politikası sonucunda her bölgenin mikro tarihini ortaya koyarak kendi anlatısını oluşturduğu görülmektedir. Ankara'nın en büyük ve en eski ilçelerinden Polatlı, Beypazarı, Çubuk ve Ayaş köklü eğlence kültüründen gelen geleneklerini mitleştirmiş kamusal tarih haricinde kendi tarih bilincini ortaya koymuştur.

Sözlü geleneğin günümüzde gösteri geleneğine dönüşmesi, tarım toplumundaki insan tipini de değiştirmiştir. Çeşitliliği aramak, hem düzenin içinde

hem de düzenin dışında kalmak gibi amaçlarla halkın festivallere katılması, geçmişte bir yaşam biçimi olarak görülen bu eğlenceler için amaçların değiştiğini gösterir. Yönetim anlayışındaki değişiklikler, yerel yöneticilerin ve halkın istekleriyle gerçekleşen festivallerin kent kültürüne olan direncini eğlenceyi metalaştırarak pazarlamasından anlaşılabilir.

Festival yapısının ve işlevinin yeni istek ve kabullere göre yeniden şekillenmesi; Türkiye'nin 1980 sonrası basınında reklamların sunduğu seçkin imgeler, bir an için sanki herkes için geçerli olabilecekmiş izlenimini doğurmayı başarmıştır (Gürbilek, 2001; 26). Medya sayesinde birçok şeyin gösterildiği için ve seyredildiği kadarıyla değer kazandığı bir toplumu ortaya çıkarmıştır.

Festival gibi gösteriler, öncelikle şehre biçim verirken bunu bir gösteriye dönüştürmek, yaşarken de bu bölgenin sorunlarını çözüyormuş gibi gösterebilmiştir. Kent kültüründe yaşananlardan öykünülen, ulaşılmaya çalışılan bir model olarak yararlanılmaya çalışılan bir bakış; geliştiği bu dönemdeki taşra kültürünü de etkilemiş ve bölge veya yöre sorunlarının çözümü için festivaller araç olarak kullanılmıştır.

Festivaller; o yörenin ziyaret edilebilen bir yer olma özelliğinin, bakan ile bakılan arasındaki ilişkinin değiştiği bir dönemde; insanları kendi yörelerinde turist olma imkânını vermiştir. Böylece iç turizm de gelişme göstermiştir. Reklamcılıkta "işitmeyen ama gören; görmeyen ama işiten kişiden çok daha tedirgindir, çünkü göz kulaktan üstündür" anlayışından yola çıkarak; halkın yabancı olduğu şeylere bakması, taşradaki festivallerin zamanla büyük şehir insanının can sıkıntısını gideren bir oyuna dönüştüğünü söylemek mümkün olabilir.

Dünya ile ilişkimizin seyretme ilişkisine dönüşmesi reklamcılığın önemi yukarıda da ifade edilmiştir. Günümüz festivalleri için temel amaç olan bir malı tanıtmak; o malın özelliklerini tanıtmaktan çok onunla ilgili imajlar kurmayı bir görüntüyü gerçek kılmayı da beraberinde getirmiş; ayrıca reklam seyirlik toplumun sınırlarını genişletmiştir. Halk eğlencelerinde gıda festivalleri; basını, T.V.'yi ve billboardlarıyla her yeri vitrine dönüştürmüştür. Bu durum festivallerin bundan sonra da gerçekleştirileceğini göstermektedir.

KAYNAKÇA

- AK, Mehmet Akif, "Modern Çağın Kutsal Bayramları Festivaller" *Pınar*, 68,1977: 22-31 s.
- AND, Metin, *Osmanlı Şenliklerinde Türk Sanatları*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yay., 1982.
- ANKARA İL YILLIĞI, *Ankara Valiliği*, Ankara, 1990.
- ARAT, Reşit Rahmeti, *Vakâyi Babur'un Hatıratı*, Ankara, 1946.
- ARSLAN, Mehmet, *Türk Edebiyatında Manzum Surnameler*, Ankara, AKM Yay. 1999.
- ATALAY, Besim, *Divan-ü Lugat-it Türk*, Ankara, TDK Yay., 1985.
- AYSOY, Mehmet, *Geleneksel Sonrası Toplum üzerine*, İstanbul, Açık kitaplar Yay., 2003.
- BARUTÇUGİL, İsmet, *Turizm İşletmeciliği*, İstanbul, Beta Basım Yay., 1989.
- BAŞGÖZ, İlhan, *Protesto: Folklorun Beşinci İşlevi (Fonsiyonu)*, Ankara, Prof. Dr. Umay Günay Armağanı, , 1996: 1.
- BORATAV, Nâili Pertev, *100 Soruda Türk Folkloru*, İstanbul, Gerçek Yay., 1973.
- BORATAV, Nâili Pertev, *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*, İstanbul, Gerçek Yay., 2000.
- BRUNVAND, Jan Horal, *The Study of American Folklore*, New York, W.W. Norton and Company Inc. 1968.
- BURKE, Peter, *Yeniçağ Başında Avrupa Halk Kültürü*, (Çev: Göktuğ Aksan), Ankara, İmge Yay., 1996.

- ÇİLLOV, Haluk, *Tarım ve Sanayinin Türkiye Ekonomisindeki Yeri ve Kalkınmadaki Rollerini*, İstanbul, Sermet Matbaası, 1971.
- ÇAMUROĞLU, Reha, *Tarih Heterodoksi ve Babailer*, İstanbul, Tarih Yay., 1996.
- ÇAY, Abdulhaluk, *Nevruz – Türk Ergenekon Bayramı*, Ankara, Sevinç Matbaası, 1999.
- ÇOBANOĞLU, Özkul, *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*, Ankara, Akçağ Yay., 1999.
- ÇORUH, Selahattin, *Turizm Ekonomisi*, Ankara, Güven Matbaası, 1970.
- DELANEY, Carol, *Tohum ve Toprak (Çev.: Selda Somuncuoğlu – Aksu Bora)* İstanbul, İletişim Yay., 2001.
- EBERHARD, W, *Çin'in Şimal Komşuları (Çev.: Nimet Uluğtuğ)*, Ankara, 1942,
- ELÇİN, Şükrü, *Halk Edebiyatı Araştırmaları*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yay., 1988.
- ERGİN, Muharrem, *Dede Korkut Kitabı I-II*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1989.
- EYÜPOĞLU, Zeki, *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, İstanbul, Sosyal Yay., 1995.
- FİSKE, John, *Popüler Kültürü Anlamak (Çev.: Süleyman İrvan)*, Ankara, Bilim ve Sanat Yay., 1991.
- GEVGİLİLİ, Ali, *Tarım Toplumundan Sanayi Toplumuna Geçiş Aşaması*, İstanbul, Milliyet Yay., 1973.
- GOODE, Judith, *“Food” Folklore Cultural Performances and Populer Entertainments* (edt by Richard Bauman), New York, Oxford University Press. 1992: 233-245.
- GÖKALP, Ziya, *Türk Medeniyeti Tarihi*, İstanbul, Toker Yay., 1995.

- GÖKAY, K., “Bireyler ve Toplum Üzerinde Bayramların Etkisi” *Tıp Dünyası*, 11-12, 1980: 220-221 s.
- GÖKYAY, Orhan Şaik, *Dede Korkut Hikayeleri*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yay., 1977.
- GÜLER, Şevki, “Turizm Sosyolojisi” *Turizm Semineri Notları*, Ankara, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Yay., 1979.
- GÜNGÖR, Nazife, *Popüler Kültür ve İktidar*, Ankara, Vadi Yay., 1999.
- GÜRBİLEK, Nurdan, *Vitrinde Yaşamak (1980’lerin Kültürel İklimi)*, İstanbul, Metis Yay., 2001.
- GÜVENÇ, Bozkurt, *İnsan ve Kültür*, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1994.
- HANÇERLİOĞLU, Orhan, *Toplumbilim Sözlüğü*, İstanbul, Femzi Kitabevi, 1986.
- İNAN, Abdulkadir, *Tarihte ve Bugün Şamanizm (Materyaller ve Araştırmalar)*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1954.
- KAAPPLER, Adrienne, “Dance”, Richard Bouman (edt by), *Folklore, Cultural Performences, and Popular Ertertainments*, New York, Oxford University Press, 1992: 196-203.
- KAFESOĞLU, İbrahim, *Türk Milli Kültürü*, İstanbul, Boğaziçi Yay., 1984.
- KAFESOĞLU, İbrahim, *Eski Türk Dini*, İstanbul, Kültür Bakanlığı Yay. 1980.
- KONGAR, Emre, *Kültür Üzerine*, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1989.
- KÖKSAL, Orhan, “Psiko-Sosyal Yönden Beslenme, Ağız Tadı ve Tatlıların Sağlık Yönünden Durumları”, *Kültür ve Turizm Bakanlığı, Geleneksel Türk Tatlıları Sempozyumu Bildirileri*, Ankara, Başbakanlık Basımevi, 1984: 71-75.

- MODLESKİ, Tania, *Eğlence İncelemeleri*, (Çev.: Nurdan Gürbilek), İstanbul, Metis Yay., 1998.
- NUTKU, Özdemir, *IV. Mehmet'in Edirne Şenliği (1675)*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1972.
- ÖĞUZ, Öcal, *Türk Dünyasında Nevruz İkinci Bilgi Şöleni Bildirileri (Ankara, 19-21 Mart 1996)*, Ankara, AKM Yay., 1996: 304-308.
- ÖRNEK, Sedat Veyis, *Türk Halkbilimi*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yay., 1995.
- ÖZEL GÜNLER ALBÜMÜ, Ankara, Kültür Bakanlığı Yay., 2001.
- ÖZDEMİR, Asuman, *Gökler Köyü Monografisi* (Yayımlanmamış Lisans Tezi), 2000.
- ÖZDEMİR, Nebi, *Türk Halk Eğlenceleri* (Yayımlanmamış Doçentlik Tezi), 2001.
- ÖZGÜÇ, Nazmiye, *Turizm Coğrafyası*, İstanbul, İ. Ü. Yay. 1984.
- RAHMAN, Abdulkerim, *Uygur Folkloru* (Çev: Soner Yalçın – Erkin Emet), Ankara, Kültür Bakanlığı Yay., 1996.
- SARGON, Erdem, “Bayram”, *İstanbul, İslam Ansiklopedisi*, Cilt 5, 1992: 257-265.
- SARIOĞLU, Mehmet, *Ankara, Bir Modernleşme Öyküsü*, Ankara, Kültür Bakanlığı, 2001
- STOELTJE, Beverly J. “Festival”, Richard Bauman (edt. By), *Folklore, Cultural Performances, and Popular Entertainments*, New York, Oxford University Press, 1992: 261-271.
- SÜMER, Faruk, *Oğuzlar (Türkmenler)*, İstanbul, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay., 1999.
- ŞEN, Ömer, *Osmanlı Panayırları (18. – 19. Yüzyıl)*, İstanbul, Eren Yay., 1996.

- TEZCAN, Mahmut, *Boş Zamanlar Sosyolojisi*, Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1993.
- TOLAN, Barlas, *Toplum Bilimlerine Giriş*, Ankara, Savaş Yay., 1983.
- TURAL, Sadık Kemal, *Nevruz ve Renkler*, Ankara, AKM Yay., 1996.
- TURAN, Osman, *Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti*, Ankara, Türk Kültürü Araştırmaları Enstitüsü, 1965.
- TURAN, Osman, *Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi, I-II*, İstanbul, 1978.
- TURHAN, Mümtaz, *Kültür Değişmeleri*, İstanbul, Çamlıca Yay. 2002.
- TUSER, Hulusi, "Manisa'da Mesir Bayramı", *TFA* Sayı 128, 1960: 2097.
- TÜRK MUTAFAĞI SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ, Ankara, Kültür Bakanlığı Yay., 1982.
- TÜRKSOY, Adnan, "Toplumsal Değişme ve Turizmin Değişime Etkileri", *Türkiye İktisat Dergisi*, Mayıs, 1992, 63-72.
- TÜRK DİL KURUMU, *İmla Kılavuzu*, Ankara, TDK, 1996.
- TÜRK DİL KURUMU, *Türkçe Sözlük*, Ankara, Türk Tarih Basımevi, 1988.
- TÜRKİYE BELİRLİ GÜNLER TAKVİMİ*, Ankara, Başbakanlık Basımevi, 1973.
- YALMAN, Ali Rıza, *Cenup'ta Türkmen Oymakları I – II*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yay., 1933.
- YEREL ETKİNLİKLER KATALOĞU*, Turizm Bakanlığı, 1999.
- YILDIRIM, Dursun, *Gazi Üniversitesi Milli Gençlik Sempozyumu*, 1985. *Milli Folklor*, Ankara, C. 1, S.1. 1989, s. 6-7.
- YOUNG, Katharine, "Beden Folkloru", (Çev.: Serpil Cengiz), *Milli Folklor*, 38, 1998 : 136-139 s.

EKLER

111.05.3.449/900 Harcama Kalemi

Tarih	Sayı	Ödenek Aktarılan Yer	Etkinliğin adı	Aktarılan Ödenek Miktarı	Harcama Bel.	Süresi
11.04.2000	1404	Anadolu Erenleri Kültür ve Sanat Vakfı (ERVAK)	Halk Kültürü ve Nevruz Konulu Fotoğrafların Satın alınması	4.500.000.000.-TL	Geldi	31.12.2000
11.04.2000	1405	Bursa Valiliği Özel İdare Müdürlüğü	Belgesel Video Çekimi (Alan Araştır.)	600.000.000.-TL	Geldi	22.07.2000
26.04.2000	1673	YORTURK	Anadolu ve Rumeli'de Türkmenler	2.000.000.000.-TL	Geldi	14.08.2000
09.05.2000	18-9	Tokat Valiliği Özel İdare Müdürlüğü	Halk Müziği ve Halk Oyunları Araştırması	300.000.000.-TL	Geldi ekse	14.09.2000
21.07.2000	2532	Kırıkkale Valiliği Özel İdare Müdürlüğü	Hacı Taşan'ı Anma Günü	750.000.000.-TL	Geldi	31.12.2000
01.08.2000	3401	Folklor Araştırmacıları Vakfı (FAV)	I.Mahalli Halk Oyunları Yarışması	14.000.000.000.-TL	Geldi	31.12.2000
02.08.2000	3467	Muğla Valiliği Özel İdare Müdürlüğü	Muğla Yöresi Halk Müziği ve Ramazan GÖNGÜR Paneli	1.000.000.000.-TL	Geldi ekse	12.12.2000
22.08.2000	3789	Anadolu Erenleri Kültür ve Sanat Vakfı	Uluslararası Anadolu İnançları Kongresi	3.000.000.000.-TL	Geldi	31.12.2000
15.09.2000	4269	Ruhisu Kültür ve Sanat Vakfı	Ruhisu Sanat Gecesi ve Türküler İmecesı	2.500.000.000.-TL	Geldi ekse	31.12.2000
20.09.2000	4362	Folklor Araştırmacıları Vakfı (FAV)	Romanlar Halk Kültürü Fotoğraf Sergisi ve Roman Halk Müziği Konseri	4.500.000.000.-TL	Geldi	12.12.2000
16.10.2000	4891	Anadolu Kültürünü Koruma ve Araştırma Vakfı (AKKAV)	Dede Korkut Günleri	5.000.000.000.-TL	Geldi	08.01.2001
06.11.2000	5283	Anadolu Kültürünü Koruma ve Araştırma Vakfı	Dede Korkut Günleri	1.000.000.000.-TL	Geldi	09.01.2001
27.09.2000	4440	Kırıkkale Valiliği Öz.Kal.Müd.	Hacı Taşan'ı Anma Günü	153.350.000	Geldi	
15.10.2000	4891	Anadolu Kültürünü Koruma ve Araştırma Vakfı (AKKAV)		5.000.000.000.-TL		
06.11.2000	5283	Anadolu Kültürünü Koruma ve Araştırma Vakfı (AKKAV)		1.000.000.000.-TL		
18.12.2000	16652	Ankara Folklor Araştırma Vakfı	U. m. i. l. e. t. l. e. r. e. n. l. e. r. i. T. e. l. e. k. l. e. r. i. K. o. n. g. r. e. s. i.	4.416.650.000TL.	Geldi	22 Haziran 2001

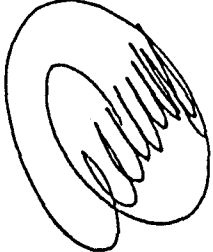
T.C.
YUKARI ÇAVUNDUR BELEDİYESİ MECLİS KARAR KAĞIDI

Karar Tarihi, 26.10.2002	Karar Numarası : 18-6
Belediye Meclisini Teşkil Edenlerin Adı, Soyadı	ENCÜMEN BAŞKANI : Lokman ÖZDEN
	ÜYELER: Hüseyin USTA-Satılmış AKDOĞAN
	MUHASİP V.: Nihat ULUŞAN
	BAŞKATİP V.: Yusuf AKKAYA

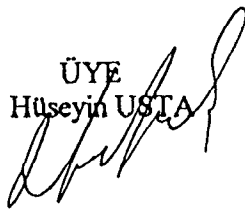
ÖZÜ : Yukarı Çavundur Belediyesi Geleneksel 2. Vişne Festivali Yapılması Hususu;

1999 Yılında yeni kurulmuş olan Belediyemiz, Beldemizde yoğun şekilde üretilen yöresel Vişnenin Beldemiz ve ülkemiz ekonomisine olan önem ve ehemmiyetini tanıtmak bu vesile ile toplumların bir araya gelerek kaynaşmasını temin etmek amaç ve gayesi ile, İlki 2001 yılında yapılan Yukarı Çavundur Belediyesi Geleneksel Vişne Festivalinin devamı olan 2. Vişne festivalinin 04 Ağustos 2002 pazar günü Beldemiz Yukarı Çavundur 'da yapılması , bu festivalin Komite Başkanlığına Belediye Başkanı Lokman ÖZDEN 'in Üyeliklere ise Daimi Encümen Üyeleri; Satılmış AKDOĞAN, Hüseyin USTA, Belediye Meclis üyesi; Ünal ÖZTÜRK, Belediye Muhasip Vekili; Nihat ULUŞAN , ve Belediye Başkatip Vekili; Yusuf AKKAYA 'nın görevlendirilmesi 2. Vişne festivali giderlerinin Kültür Bakanlığı Yardımı kamu Yardımları Halk Bağışları, ve Belediyemiz bütçesinden karşılanmasına OY BİRLİĞİ ile karar verildi

ENCÜMEN BAŞKANI
Lokman ÖZDEN

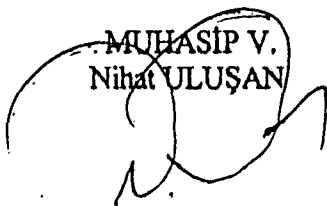
ÜYE
Hüseyin USTA

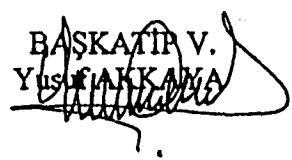
ÜYE
Satılmış AKDOĞAN

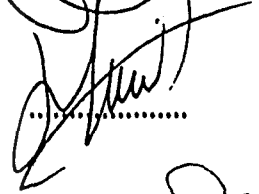

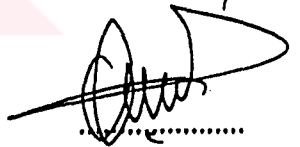
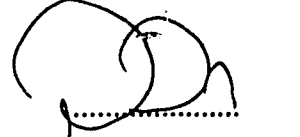

MUHASİP V.
Nihat ULUŞAN

BAŞKATİP V.
Yusuf AKKAYA

**YUKARI ÇAVUNDUR BELEDİYESİ GELENKSEL 2.
VIŞNE FESTİVALİ DÜZENLEME KOMİTESİ**

<u>Adı Soyadı</u>	<u>Görev Unvanı</u>	<u>Komitedeki Görevi</u>	<u>İmzası</u>
Lokman ÖZDEN	Yukarı Çavundur Belediye Başkanı	Komite Başkanı	
Hüseyin USTA	Belediye Daimi Encümen Üyesi	Üye	
Satılmış AKDOĞAN	Belediye Daimi Encümen Üyesi	Üye	
Ünal ÖZTÜRK	Belediye Meclis Üyesi	Üye	
Nihat ULUŞAN	Belediye Muhasip V.	Üye	
Yusuf AKKAYA	Belediye Başkatip V.	Üye	

T.C.
ÇUBUK İLÇESİ
YUKARI ÇAVUNDUR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

SAYI :2002/249

19/07/2002

KONU: 2. Vişne Festivali Yapılması

KAYMAKAMLIK MAKAMINA
ÇUBUK

Çubuk İlçesine bağlı Yukarı Çavundur Belediyesi, Belediye Encümeninin 26/06/2002 tarih 18-6 sayılı kararı ile Belde' de yoğun olarak üretilen yöresel vişnenin Belde ve ülke ekonomisine olan önem ve ehemmiyetini tanıtmak amaç ve gayesi ile 1580 sayılı yasanın vermiş olduğu görevden dolayı Yukarı Çavundur kasabasında 04 Ağustos 2002 Pazar günü Yukarı Çavundur Belediyesi Geleneksel 2.Vişne Festivali yapılmasına karar vermiştir.

Yukarı Çavundur Belediyesinin bahse konu 2. Vişne Festivalini 04 Ağustos 2002 Pazar günü Yukarı Çavundur Beldesinde Yıldırım Beyazıt Mahallesinde yapılması hususunda gerekli olurun verilebilmesi için yazımızın Valilik Makamına havalesini arz ederim.

Lokman ÖZDEN
Belediye Başkanı

EKİ: 1 Adet Encümen Kararı

-
- *Karşılık yazılarda ilgi yazılması.*
 - *Belediye Tel : (312) 832 15 21 Fax : (312) 832 15 20* *Yukarı Çavundur Beldesi ÇUBUK/ ANKARA*

EK 4: Kaymakamlık Onayı

T.C.
ÇUBUK İLÇESİ
YUKARI ÇAVUNDUR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

SAYI : 2002/

26/06/2002

KONU: Geleneksel 2. Vişne Festivali Yapılması

BAŞKANLIK MAKAMINA

1999 Yılında yeni kurulmuş olan Belediyemiz, Beldemizde yoğun şekilde üretilen yöresel Vişnenin Beldemiz ve ülkemiz ekonomisine olan önem ve ehemmiyetini tanıtmak bu vesile ile toplumların bir araya gelerek kaynaşmasını temin etmek amaç ve gayesi ile, İlki 2001 yılında yapılan Yukarı Çavundur Belediyesi Geleneksel Vişne Festivalinin devamı olan 2. Vişne festivalinin 04 Ağustos 2002 pazar günü Beldemiz Yukarı Çavundur 'da yapılması , bu festivalin Komite Başkanlığına Belediye Başkanı Lokman ÖZDEN 'in Üyeliklere ise Daimi Encümen Üyeleri; Satılmış AKDOĞAN, Hüseyin USTA, Belediye Meclis üyesi; Ünal ÖZTÜRK, Belediye Muhasip Vekili; Nihat ULUŞAN , ve Belediye Başkan Vekili; Yusuf AKKAYA 'nın görevlendirilmesi 2. Vişne festivali giderlerinin Kültür Bakanlığı Yardımı kamu Yardımları Halk Bağışları, ve Belediyemiz bütçesinden karşılanılarak yapılabilmesi için yazımızı karar alınmak üzere Belediye Encümenine havalesini arz ederim.

Yusuf AKKAYA
Belediye Başkanı

ENCÜMENE
26/06/2002
Lokman ÖZDEN
Belediye Başkanı

T.C.
ÇUBUK İLÇESİ
YUKARI ÇAVUNDUR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

SAYI :2002/ 256
KONU:Görevli Personel

23/07/2002

İL KÜLTÜR MÜDÜRLÜĞÜNE
ANKARA

Yukarı Çavundur Belediye Başkanlığımızın Geleneksel olarak düzenlediği 2. Vişne festivali 04 Ağustos 2002 tarihinde Beldemiz Yıldırım Beyazıt Mahallesi sınırları içerisinde yapılacaktır. Söz konusu Festivalimize Kültür Bakanlığınca maddi olarak yardımda bulunmuş olup, belirtilen tarihte müdürlüğünüzden bir kişinin komite içerisinde bulunacağından yetkili personelin adı soyadı ve görevini Belediye Başkanlığımıza bildirilmesi 04 Ağustos 2002 tarihinde festivalimizde bulunması hususunu;
Bilgilerinize arz ederim.

Lokman ÖZDEN
Belediye Başkanı

-
- Karşılık yazılarda ilgi yazılması.
 - Belediye Tel : (312) 832 15 21 Fax : (312) 832 15 20 Yukarı Çavundur Beldesi ÇUBUK/ ANKARA

**ÇUBUK YUKARI ÇAVUNDUR BELDESİNDE 4 AĞUSTOS
2002 TARİHİNDE PAZAR GÜNÜ YAPILACAK OLAN
GELENEKSEL 2. VIŞNE FESTİVALİ
GELİR-GİDER BÜTÇESİ**

TAHMİNİ GİDERLER

Afiş-Davetiye ve Tanıtım Giderleri	500.000.000
Ağırlama ve Yemek Giderleri	2.000.000.000
Ses Düzeni ve Sahne Giderleri	1.500.000.000
Sanatçı Giderleri	1.000.000.000
Davul Zurna Ekibi Giderleri	250.000.000
Yarışmalar İçin Ödül Giderleri	500.000.000
Mahalli Sanatçılar ve Forklör Ekibi Giderleri	500.000.000
Misafirlerin Barınma Çadırı Gideri	1.000.000.000
Protokol Çadırı Kiralanması	800.000.000
Misafirlerin Taşınması	1.000.000.000
Vişne Ayran Tankı Alımı	50.000.000
Düşünülmemeyen Giderler	1.000.000.000
TOPLAM	10.550.000.000

T.C.
ÇUBUK İLÇESİ
YUKARI ÇAVUNDUR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

SAYI : 2002/285
KONU: Festival Talebimiz

23/07/2002

ASKI GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
ANKARA

Belediyemizin düzenlemiş olduğu 2. Geleneksel Vişne Festivali etkinliklerinde kullanılmak üzere bir adet 50 kw lık jeneratör ve bir adet büyük su tankerine ihtiyaç duyulduğundan ve Belediyemizin imkanlarının bu konuda yetersiz olması sebebiyle ihtiyaçlarımızın bir günlük süre ile 04 Ağustos 2002 Pazar günü festival alanında kullanılmak üzere verilmesi hususunda saygılarımla ;
Bilgilerinize arz ederim.

Lokman ÖZDEMİR
Belediye Başkanı

T.C.
ÇUBUK İLÇESİ
YUKARI ÇAVUNDUR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

SAYI:2002/
KONU: Festival

02/08/2002

BASIN BÜLTENİ - BASIN BÜLTENİ - BASIN BÜLTENİ

Ankara Çubuk Yukarı Çavundur Belediyesi olarak Geleneksel 2. Vişne Festivalimiz 4 Ağustos 2002 Pazar Günü saat 12: 00 'de çeşitli etkinliklerle gerçekleşecektir.

Festivalimizi Sayın Kültür Bakanı Prof. Dr. Suat ÇAĞLAYAN, Ankara Valisi Yahya GÜR, Çubuk Kaymakamı Abdulhamit ERGUVAN, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı İ. Melih GÖKÇEK, Keçiören Belediye Başkanı Turgut ALTINOK, Bölge Milletvekillerimiz Çevre İl ve İlçe Belediye Başkanları , Ankara ve Çubukta görev yapan seçkin bürokratlarımızın iştirakleri ile gerçekleşecek olan festivalimizi onurlandırmanızı bekleriz.

Saygılarımla

Lokman ÖZDEN
Belediye Başkanı

Tarih : 04 .08.2002 Pazar Günü
Saat : 13:00
Yer : Çubuk Yukarı Çavundur Beldesi.

Not : Medya Mensupları için saat 11:00 de Ankara Atatürk Spor Salonu önünden araç kaldırılacak olup, Akşam aynı yere servis yapılacaktır.

Yukarı Çavundur Belediyesi Fax: (312) 832 15 20 TEL : (312) 832 15 21 ÇUBUK / ANKARA

EK 9: Basın Bülteni

PROTOKOL LİSTESİ

SIRA NO	ADI SOYADI	UNVANI
1	Ahmet Nejdet SEZER	Cumhur başkanı
2	Prof. Dr. Suat ÇAĞLAYAN	Kültür Bakanı
3	Yusuf Ziya GÖKALP	Tarım Bakanı
4	Melda BAYER	Devlet Bakanı
5	Nejat ARSEVEN	Devlet Bakanı
6	M. Zeki ÇELİK	Devlet Bakan
7	Abdurrahman KÜÇÜK	Milletvekili
8	Aydın TÜMEN	Milletvekili
9	Mehmet ARSLAN	"
10	Ayşe GÜROCAK	Milletvekili
11	Birkan ERDAL	Milletvekili
12	Cemil ÇİÇEK	Milletvekili
13	Esvet ÖZDOĞDU	Milletvekili
14	İrfan KELEŞ	Milletvekili (Çankırı)
15	Eyüp SANAY	Milletvekili
16	H. Tayfun İÇLİ	Milletvekili
17	Hayrettin ÖZDEMİR	Milletvekili
18	Hikmet ULUGBAY	"
19	M. Zeki SEZER	"
20	Mustafa Cihan PACACI	
21	Oğuz Milletvekili	
22	Rıza ULUCAK	
23	Saffet Arıkan BEDÜK	"
24	Şevkat ÇETİN	
25	Şevket Bülent YAHNİCİ	
26	Uluç GÜRKAN	
27	Yıldırım AKBULUT	"
28	Yücel SEÇKİNER	"
29	Yahya GÜR	Ankara Valisi
30	Abdulhamit ERGUVAN	Çubuk Kaymakamı
31	Erhan KARAKAYA	Bahşılı Kaymakamı
32	Sami PINARAKAR	Nurhak Kaymakamı
33	Nursel KIZILIRMAK	İl Daimi Encümeni
34	Hasan TİFTİK	İl Daimi Encümeni
35	Hasan ÜNALAN	İl Daimi Encümeni
36	Ahmet ŞAHİN	İl Daimi Encümeni
37	Satılmış KAPLAN	İl Daimi Encümeni
38	Osman AKPINAR	İl Daimi Encümeni

39	Şükrü ANKARA	İl Daimi Encümeni	
40	Yusuf KUZUCU	İl Genel Meclis Üyesi	
41	Şahap TOPÇU	İl Genel Meclis Üyesi	
42	Cengiz ERDOĞMUŞ	“ “ “ “	
43	Bahri YILMAZ	“ “ “ “	
44	Kamil SARI	Adana Büyük Mangıt Belediye Başkanı	Adana B
45	Ali ARISOY	Çubuk Garnizon Komutanı	
46	Muhsin YAZICIOĞLU	B.B.P. Genel Başkanı	
47	İ.Melih GÖKÇEK	Büyük Şehir Belediye Başkanı	
48	Turgut ALTINOK	Keçiören Belediye Başkanı	
49	Mustafa GÖKMAN	Çubuk Belediye Başkanı	
50	Mahir ÖNER	Altınova Belediye Başkanı	
51	Hacı ŞAHİN	Pursaklar Belediye Başkanı	
52	Hacı AYAN	Çullu Belediye Başkanı	
	Enver DEMİREL	Etimesgut Belediye Başkanı	
53	Necmi KARHAN	Sirkeli Belediye Başkanı	
54	A. İhsan CAN	Esenboğa Belediye Başkanı	
55	Ahmet SOLAKLIOĞLU	Belediye Başkanı	
	Fedai YAĞCI	Akyurt Belediye Başkanı	
56	Dr. Veysel AKANSEL	Bozkurt Denizli Belediye Başkanı	
57	Mustafa KARAKAYA	Gürpınar Beldesi Belediye Başkanı	
58	Emin BOZDOĞAN	Özlü Belediye Başkanı	
59	Ali ÇAPÇI	Şabanözü Belediye Başkanı	
60	Recep KOÇAK	Orta Belediye Başkanı	
61	Hüseyin ÇELİK	Başbakanlık Bilgi İşlem Başkanlığı ve Aysel Yönetim Kurulu Üyesi Müşavir	
62	Dagistan TÜRKÖĞLU	Müdür	
63	Covanni ROSSİ	Başkan	
54	Rıza KESKİN	Bayındırlık Bakanlığı	
65	Halit ÖKTEN	Devlet Malzeme Ofisi	
66	Haluk ÇORBACI	Biyolog	
67	İrfan GİRAL	Man Motor Genel Müdür	
68			
69	Rasim TINGİR	Aski Genel Müdürü	
70	Sedat AKKIRAN	D.S.İ. 51. Şube Müdürü	
71	Mehmet YILMAZ	Köy Hizmetleri İl Müdürü	
72	Şenol YEŞİL	Tarım İl Müdürü	
73	Faruk ÇEBİ	Orman İl Müdürü	
74	Memduh ŞENOL	Şube Müdürü	
75	Cemile ARSLAN	Cumhuriyet Baş Savcısı	
76	Ali KUŞÇUOĞLU	Cumhuriyet Savcısı	
77	Nazmiye KUŞÇUOĞLU	Sulh Hukuk Hakimi	

78	Çetin DURAK	Sulh Ceza Hakimi
79	M. Kemal TEPEDELEN	Asliye Ceza Hakimi
80	Prs. Yüzbaşı İsmail BAYRAKTAR	Askerlik Şubesi Başkanı
81	Abdulkadir AYDIN	İlçe Emniyet Müdürü
82	J. Üstgm. Necip AKKOYUN	İlçe Jandarma Komutanı
83	Recep ÇAKIR	Kaymakamlık Yazı İşleri Müdürü
84	Abdülbari MELEK	İlçe Milli Eğitim Müdürü
85	Hüseyin DEMİR	İlçe Mal Müdürü
86	Y.İzzettin KARA	İlçe Müftüsü
87	Dr Ziya ALBAYRAK	Sağlık Grup Başkanı Başhekim
88	Ayten BEŞEVLİ	İlçe Nüfus Müdürü
89	Necati DİLSİZ	İlçe Tarım Müdürü
90	Atilla ÖGEL	Tapu Sicil Müdürü
91	Abdullah ATALAN	Özel İdare Müdürü
92	Nazım AKSOY	Vergi Dairesi Müdürü
93	İsmail TEKAÜT	İlçe Spor Müdürü
94	Turan COŞKUN	Kadastro Müdürü
95	Hasan KANCA	Orman Bölge Şefi
96	İzzet SELEN	Köy Hizmetleri Grup Amiri
97	Dinçay GÜLFİDAN	Sivil Savunma Memuru
98	Hasan AKSOY	Halk Kütüphanesi Memuru
99	Atilla KARTAL	Posta Telgraf Teşkilatı Müdürü
100	Fatih METİN	Tel ekom Bakım Amiri
101	Birtan KARAKUŞ	Başkent Elektrik İşletme Şefi
102	Ali BİLİCİ	Pancar Bölge Şefi
103	Uğur ÖZGÜN	Süleyman Demirel Huzur Evi Müdürü
104	Ali KANDEMİR	D.S.İ Çubuk II Barajı İşletme Teknisyeni
105	Çetin ÖKMEN	İcra Müdürü
106	Muhittin TEKİN	İlçe Seçim Müdürü
107	Necibe TAŞYURT	Hazine Avukatı
108	Sait AYDOS	Tartım Kredi Kooperatifi
109	A.Rıza ERCAN	Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı
110	Abdullah İLKBAHAR	Büyük şehir Daire Başkanı
111	Adeviye KESKİN	Gıda Mühendisi
112	Ali PAMUKSUZ	Özel Kalem Maliye
113	Cengiz ATAK	Anap İl Başkanı
114	M. Ali TANRIVERDİ	Ankaralılar Derneği Başkanı
115	Ahmet ÇAMLİBEL	Şef
116	Ali KOÇ	Türk Hava Kurumu
117	Ali ZOR	Türk Telekom
118	Ayşe TECİM	Orman Avukatı
119	Ayhan CAN	Ziraat Baş Müdürü

120	Ünal BAL	Ziraat Odası Başkanı
121	S.Ahmet GÜNEŞ	Esnaf Kef. Kop. Başkanı
122	Fahri TÜRKEN	Kızılay Derneği Başkanı
123	Adnan HAŞARI	Bakkal ve Bakkaliyeciler Odası Bşk.
124	Alper ÇAĞLAYAN	Devlet Malzeme Ofisi
125	A.Naci YEŞİLTEPE	CHP İlçe Teşkilat Bşk.
126	Gani ÖNAL	DSP. İlçe Bşk.
127	Sami SAAT	MHP İlçe Bşk.
128	Cafer İLHAN	Anap İlçe Bşk.
129	Celaleddin AYDOS	DYP İlçe Bşk.
130	Durali SİMSAR	BBP İlçe Başkanı
131	Halil Basri ULUĞ	Millet Partisi İlçe Başkanı
132	M. Emin ERTÜRK	DTP İlçe Bşk.
133	Adem TUĞLUCA	AK Parti İlçe Başkanı
134	Osman TİGLİ	BTP İlçe Başkanı
135	Yusuf MERTOĞLU	Saadet Partisi İlçe Başkanı
136	Aydos Vakfı Yönetimi Ali Bey	Vakıf Başkanı
137	Ahmet KOCAYAVUZ	Avcılar Kulübü Başkanı
138	Yunus KUZUCU	Muhtarlar Derneği Başkanı
139	Zeki AVAN	Terör Mağ. Der. Bşk.
140	Hacı ÇELEBİ	Madeni ve Ağaç İş. Od. Bşk.
141	Zekeriya ERDOĞMUŞ	Şöforlar Od. Bşk.
142	Ali GÜMÜŞSOY	Çullu Belediyesi Muh. Müdürü
143	Fevzi DENİZ	Gürpınar Beldesi Dernek Bşk.
144	Haldun Bayram OKTAY	Ziraat Bankası Çubuk Şub. Mtd.
145	Şuayip TİFTİKÇİ	Akbank Çubuk Şub. Mtd.
146	Mehmet USLU	İş Bankası Mtd.
147	Alper TAN	Kanal A
148	Altan ÇETİNKAYA	Haritacı Mühendis
149	İlhami GÖZGÖRER	Haritacı Mütekit
150	İlke METİN	Avukat
151	Nazmi ALPARSLAN	Avukat
152	Mücahit GÜMÜŞBOĞA	Avukat
153	Ahmet TEZCAN	Avukat
154	Emrullah TÜRKÖĞLU	Avukat
155	Nihat ÖZGÜN	Avukat
156	Yaşar YILMAZ	Avukat
157	Kemal YILMAZ	
158	Mehmet SAAT	Endüstri Meslek Lisesi Müdürü
159	Erdoğan ŞALA	Cumhuriyet İlk Öğretim Okulu Mtd.
160	Fatih DERİN	Çıraklık Eğitim Mer. Müdürü
161	Gazi AYDOS	Çubuk İlköğretim Okulu Müdürü

162	Halil AKINCI	Tic. Meslek Lisesi Müdürü
163	Hayati TAMER	Y. Beyazıt İlköğretim Okulu Mtd.
164	İsmail AVŞAR	Cengiz Topel İ.Ö.O.
165	İsmail AYDOS	Anad. Mes. Lisesi Müdürü
166	Mevlüt TAMGÜÇ	Sirkeli İ.Ö.O.Müdürü
167	Müslüm DEMİR	Y.Selim İ.Ö. O. Müdürü
168	Osman UZ	Osman KAYA İ.Ö.O. Müdürü
169	Selahattin ÖZTÜRK	Sirkeli Eğ. Ve Uygu. Okulu Müdürü
170	Bayram ARDA	Bekir Yılmaz İ.Ö.O. Müdürü
171	Durali SOMUNCU	İmam Hatip Lisesi Mtd.
172	Durali BALCI	Atatürk İ.Ö.O. Müdürü
173	Ferhat BİLİR	Çubuk Lisesi Müdürü
174	Halim ÜSTÜN	Barbaros İ.Ö.O. Müdürü
175	Recai ÖZDEMİR	Kışlacık İ.Ö.O. Müdürü
176	Satılmış PÜRLÜ	Yığıtlı İ.Ö.O. Müdürü
177	Yasemin GENÇTÜRK	Hayri Aslan Meslek Lisesi Müdürü
178	Bahtiyar EKİCİ	Y.Beyazıt Mahallesi Muh.
179	Osman METİN	Oğuzlar Mah. Muhtarı
180	Kezban KURU	Ovacık Mahallesi Muhtarı
181	Muharrem ERBASAN	Dağkalfat Köyü Muhtarı
182	Zeki AVAN	Çubuk Y. Beyazıt Mah. Muhtarı
183	Osman BAĞCI	Y.Selim Mahallesi Muhtarı
184	Bahri TÜRKER	Cumhuriyet Mahallesi Muhtarı
185	Yunus KUZUCU	Barbaros Mahallesi Muhtarı
186	Satılmış KILIÇ	Atatürk Mahallesi Muhtarı
187	Arif KOLUDAR	Sele Köyü Muhtarı
188	Veysel AKTEPE	Çit Köyü Muhtarı
189	Abbas LEVENT	Mahmut oğlan Muhtarı
190	Abidin KOÇ	Daylahasan Köyü Muhtarı
191	Cemal KARAKÜLAH	Sarısü Köyü Muhtarı
192	Süleyman DEMİRHAN	Hacılar Köyü Muhtarı
193	Ali OKTAY	Hacılar Köyü Dernek Başkanı
194	Yaşar AYDOS	Okçular Köyü Muhtarı
195	Sezai ÖCAL	Tahtayazı Muhtarı
196	Nafi BALCI	Sirkeli Yeşilyurt Mahallesi Muhtarı
197	Ahmet YILMIZ	Sirkeli Yeşil ova Mahallesi Muhtarı
198	Satılmış SİNAN	Esenboğa Beldesi Merkez Mah. Muhtarı
199	Rıza ERYILMAZ	Susuz Köyü Muhtarı
200	Hasan BOSTANCI	

HATAY'IN ANAVATANA KATILISININ 63. YILI

PROGRAM

18. ANTAKYA FESTİVALİ

19-20-21-22-23 TEMMUZ 2002

19 TEMMUZ 2002 CUMA (1.GÜN)

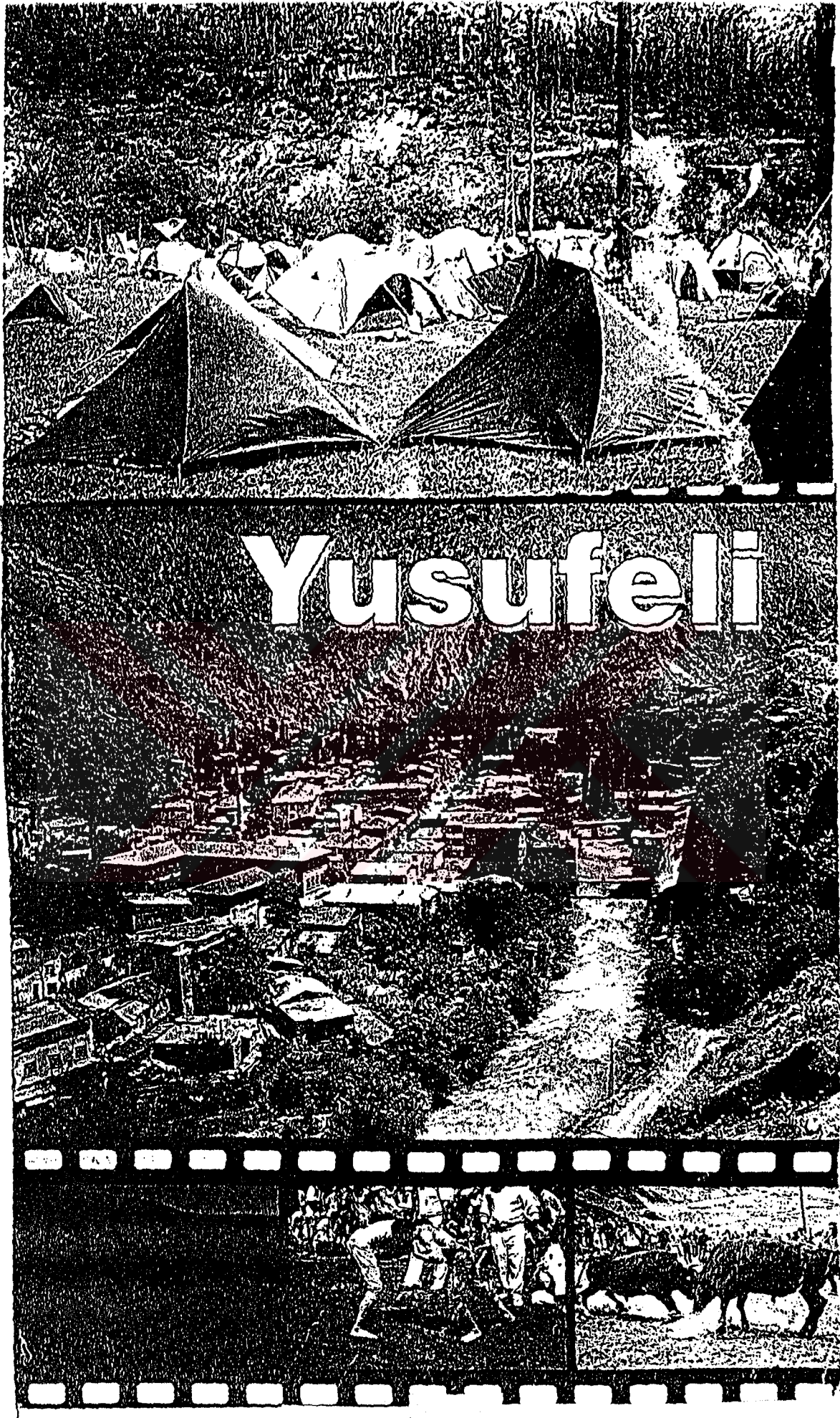
- 10.30 Festival Açılışı
Cumhuriyet Alanı
- 10.45 Karma Resim Sergisi
Belediye Eski Binası
- 11.30 Festival Sergi ve Standları Açılışı
Belediye Park
- 14.00 Gezi "Antakya'yı Tanıyalım"
Belediye Önü
Müze-Hatay Devleti Müzesi-Ortodoks-Katolik-
Sen Piyer Kiliseleri- Habib Neccar Camii ve Ziyareti
Kaleden Gün Batımı Antakya)
(Geziye Huzurevi Sakinleri ve Özürlülerde Katılacaklardır)
- 14.00 Milli Piyango Çekilişi
Stadyum
- 17.00 Mahalle Şenlikleri
Şirince Parkı
- 18.30 Mahalle Şenlikleri
Silpiyus Parkı
- 19.00 Festival Kokteyli
Belediye Kültür Sitesi
- 19.00 Halk Oyunları Gösterileri
Ürgen Alanı Belediye Parkı
- 20.30 Halk Oyunları Gösterileri
Ürgen Alanı Belediye Parkı
- 20.30 Sokak Yürüyüşü (ABŞT)
Sümerler Koop.Evleri- Maksim
- 21.00 Konser
Atatürk Stadyumu

20 TEMMUZ 2002 CUMARTESİ (2. GÜN)

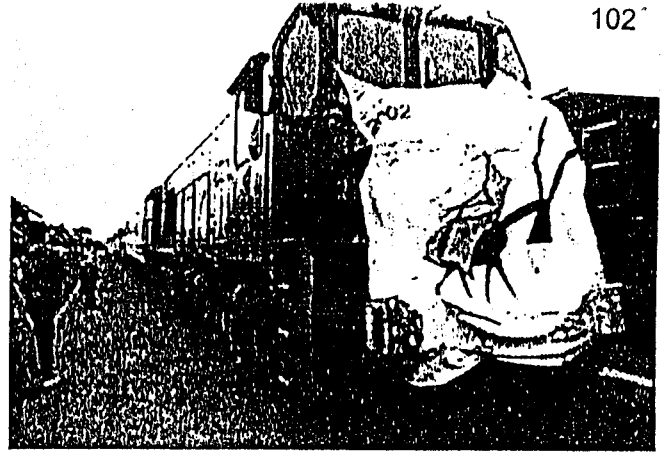
- 10.00 Mahalli Aba Güreşleri
Atatürk Stadyumu
- 14.00 Gezi "Antakya'yı Tanıyalım"
Belediye Önü
- 14.00 Mehmet Güneş Şiir Şöleni
Ticaret ve Sanayi Odası
- 14.30 Konferans (TÜKODER Katkısıyla)
Cep Tiyatrosu
Sanatçı Gözüyle Tüketici Hakları
Konuşmacı Aykut ORAY
- 16.30 AÇKD Ağaç Dikimi
Atatürk Caddesi Kavashı Cıvarı
- 17.00 Trafo Resim Çalışması
Atatürk Caddesi Kavashı Cıvarı
- 17.00 Mahalle Şenlikleri
Esenlik Parkı
- 17.30 Mini Golf Turnuvası Finalleri
Mini Golf Tesisleri
- 18.30 Mahalle Şenlikleri
500 Konurlar
- 19.00 Halk Oyunları Gösterileri
Ürgen Alanı - Park
- 20.00 Belgesel Film Gösterimi
Cep Tiyatrosu
- 21.30 Halk Oyunları Gösterileri
Ürgen Alanı - Park

EK 12: Kastamonu Taşköprü Sarımsak Festivali

EK 13: Yusufeli Geleneksel Karakucak Güreşleri ve Yayla Şenliği

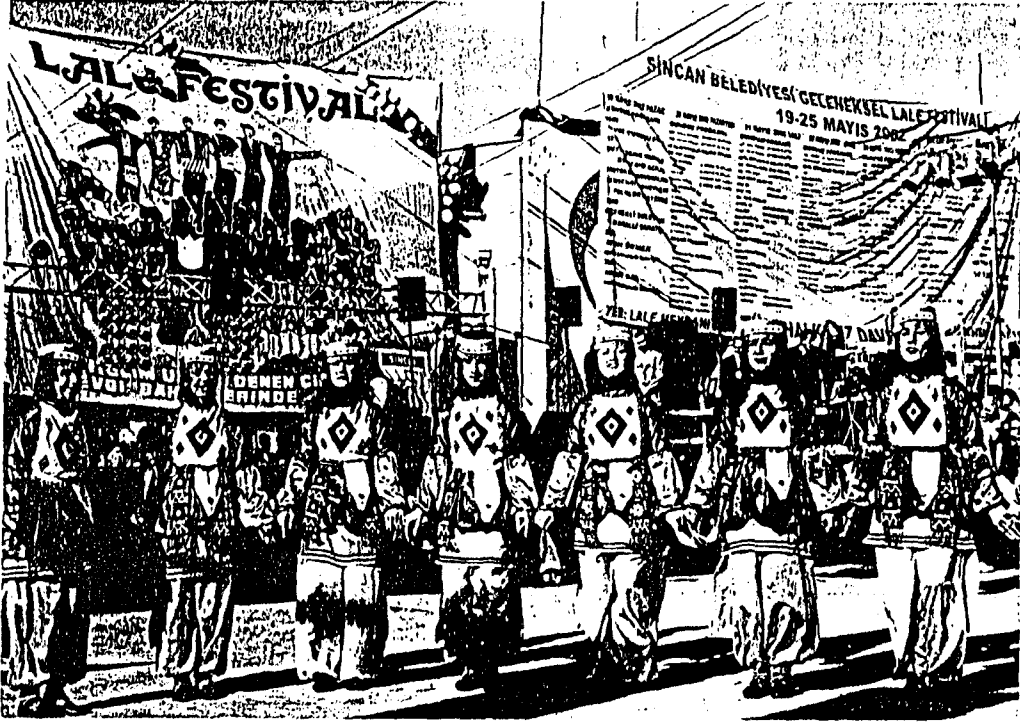

42. ULUSLARARASI
AKŞEHİR

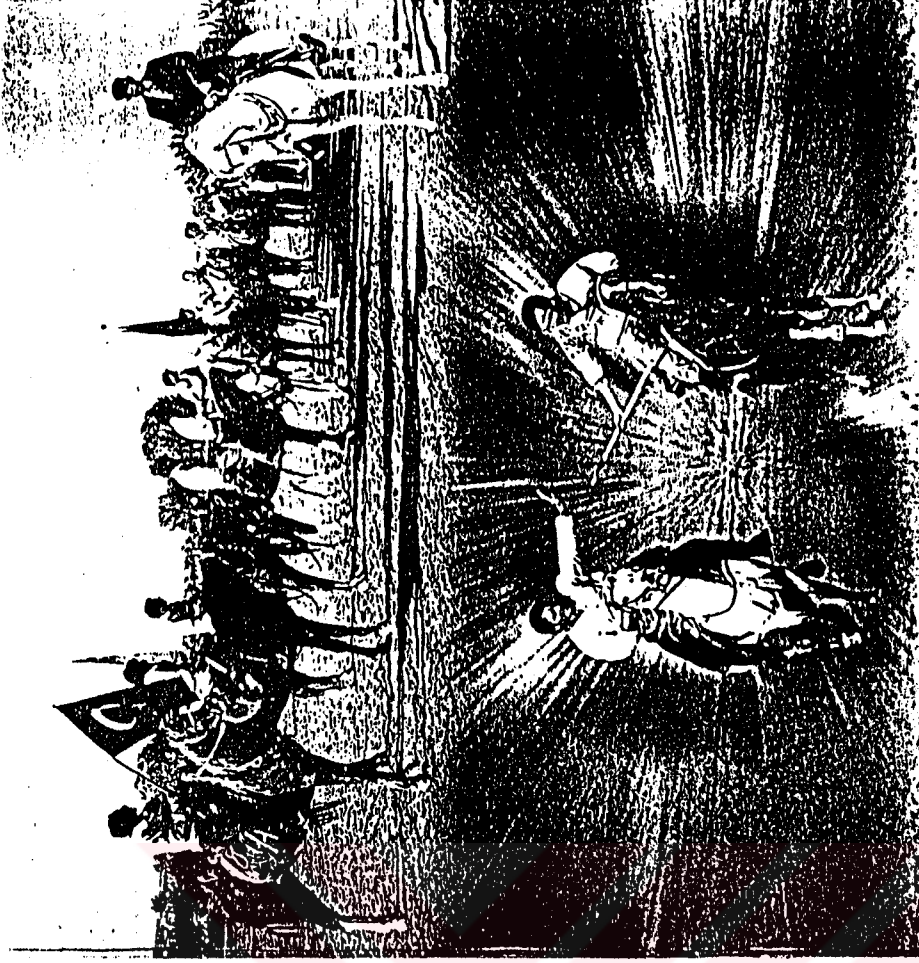

NASREDDİN HOCA ŞENLİĞİ

5-10 TEMMUZ 2001

EK 15: Ankara Sincan Lale Festivali

4. TAHSİN ERİŞ CİRİT OYUNLARI

*Orta Asyadan Avrupaya at koşturan,
cirit atan yiğitlik destanları yazan,
medeniyetler kuran, özü bir sözü bir
olarak dünyada nam alan
atalarımızın geleneğini sürdürme
azmiyle gönüllerinizi fethetmeye
geldik.*

HAYMANA
ULUSLARARASI
KAPLICA FESTİVALİ VE KÜLTÜR ŞENLİKLERİ

21 - 23 HAZİRAN 2002

TÜRK HALK MÜZİĞİ
 TÜRK SANAT MÜZİĞİ KONSERLERİ
 YURT DIŞINDAN GELEN EKİPLERİN GÖSTERİLERİ
 SERGİLER
 KAPLICA SEMPOZYUMU
 SÜNNET ŞÖLENİ
 HALK OYUNLARI GÖSTERİLERİ

İRTİBAT BÜROLARI

HAYMANA KAYMAKAMLIĞI TEL : (0312) 658 13 84
 BELEDİYE BAŞKANLIĞI TEL : (0312) 658 24 27

Yukarı Çavundur Belediye Başkanlığı'nın Düzenlediği
"Geleneksel 2. Vişne Festivali" ne
Teşriflerinizi Bekler; Saygılarımı sunarım.

Lokman ÖZDEN
Belediye Başkanı

KAZAN

KENT GAZETESİ

Bu Kent Hepimizin Yıl: 1 Sayı: 12-13 / 1 Ekim 2002/ 250.000 TL (KDVD)

ERYİĞİT REKLAM

Tanıttığımızıza memnun olduk..

AKSİGORTA
ANONİM ŞİRKETİ

YAPI KREDİ
SİGORTA

Kazan Kent Gazetesi'ne İlan Alınır.

Işıklı Sac Tabela, Yol Tabelası, Bez Afiş, Folyo Kesimi,
Branda Yazılımı, Promosyon, Kartvizit, Broşür
Tel: 814 46 07 Faks: 814 35 07 KAZAN

Kazan, Ciritle Şenlendi

Nöbet Değişimi

KAZAN BÜROKRASİSİNDE KANAK
DEĞİŞİKLİĞİ

Kaymakam Yazışları Müdürü, Mali
Müdürü ve İlçe Millî Eğitim Müdürü
değişiyor.

Kazan Kaymakamı Melih Ertel, Kaymakamlık
Yazışları Müdürü Sımsı Bulut, Mali Müdürlük Hakan Karabay,
İlçe Millî Eğitim Müdürü Mustafa Kemal Oğut yeni
görevlere atanmaları nedeniyle, ilçemizdeki hizmet sürelerini
tamamladılar. Kendilerini, ilçemiz Kazan'ı yapmış oldukları
hizmetlerden dolayı teşekkür ediyor, yeni görevlerinde
başarılar diliyoruz.

İlçemizde yeni atanan üst düzey yöneticilerin taratlarını
onlinizdeki sayfa da bulabilirsiniz.

Geleneksel Tahsin Eriş Cirit
Oyunlarının dördüncüsü yapıldı.

Haberi 3'te

3 Kasım Genel Seçimleri Yapılıyor

2.Bölge Milletvekili Aday Listelerinde
Ankaralı adayların azlığı dikkat çekti.

Bölgemiz Milletvekili Adayları Propaganda
Çalışmalarına Başladılar.

Sayfa 3'te

Yassören Köyünde Kavun, Karpuz, Kavurma Festivali

Haberi 3'te

Belediye Bursuna Başvurular Kasım'da

Sayfa 3'te

NUR KIRTASIYE

KİTAP
KIRTASIYE
PARFÜMERİ
OYUNCAK
HEDİYELİK EŞYA
FOTOKOPİ

SİZİN KIRTASIYENİZ BURASI

TEL: 814 38 13 0532. 521 63 75
Satıkadın Mah. Fatih İş Merkezi No: 45
(Ziraat Bankası Yanı) KAZAN

Kazan'ın nabızı
Yerel Zemin'de
atıyor
2'de.....

Diğer Kent
Haberleri
3'te.....

Kırkambar
6'te.....

Kültür-Sanat-
Mizah
5'te.....

KAZAN KİTAP KIRTASIYE LÜTFİ KESKİN

Bütün okulların ders kitapları gelmiştir.

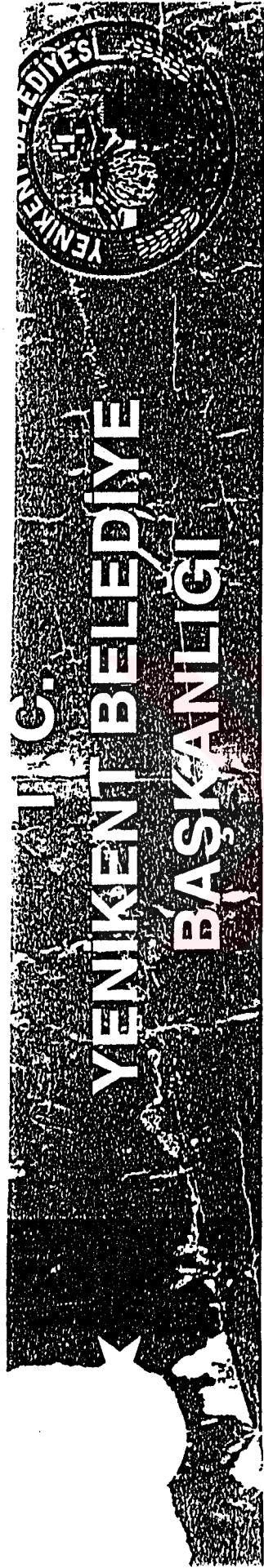
20 Yıllık Deneyimimizle, yeni açtığımız kitap ve
çanta dükkanımızla hizmete devam ediyoruz.

Fotokopi, Okul Ders Kitapları, Yardımcı Ders
Kitapları, Matbu Evrak, Damga Pulu,
Büro Kırtasiye

KAZAN KİTABEVİ

TEL: 814 24 24

CEP: 0.532.482 16 31

10 Eylül 2000

KAVUN FESTİVALI

GÜDÜL

“Taribi Kırmir Vadisinde
tabiatlık ve bereket taşıtı..”
mutluluk ve bereket taşıtı..”

Geleneksel Kiraz Festivalinin

23 Ocak 1996 Günlerden Pazır, pınal, bir Yüz ginesi Güdül Çarşısı olduğundan daha kalabalık, çarşıda aslı, pan-kartlardan ve sık sık yapılan anonsürlerden "Kiraz Festivali"nin" yapıldığı anlaşılıyor. Festival yeni 19'üme mevkiindeki mağazaların eteği. Güneş festivali yerini olumsuz yönde etkilenmesi nedeniyle başlama saatinin 11.00 yerine 13.30'a alındığını öğreniyoruz. Bu geçişinemin davulcuların yaptığı gösterilerle kapalı-maya çalışması güzel bir düşünce olarak belleğimizde yerini alıyor.

Başlama saati yaklaşıkka Güdülü hemserlerimizin ve misafirlerin arabalarında Festival yeme hareket etkileri roz-leniyor. Arabaların Festival yerinin yakınına kadar ulaşabiliyor. Bu arada Piy ve

hayvanlar için yapılan beyaz boyanmış tuvaletler dikkatimizi çekiyor. Güzel bir düşünce ve girisim olduğu besbelli. İleriyönü. Giriş koridorunda sık sık karşılaşılan yerlerimize oturuyoruz. Çay kenarında düzenlenmiş bun-kolardaki yarışmacılara ait rengarenk kirazların albansisi dikkati çekiyor. Masalar üzerinde tabakları konulan kirazlar günün anlam ve önemini ortaya koyuyor. Ayrıca tabaklarda leblebilerin de sunulması leblebi tarımının da konu edildiği inatı veriyor bizlere.

Saat 13.30 Toplamı yerinde yaklaşık 600-700 kişi var. Başlangıç anonsu ile birlikte Festival programının ne olduğunu öğreniyoruz.

Güdüllü Vakfı Kurucular Kurulu Başkanı İsmet TIR-YAKI'nın festival açılış ko-

nuşmanından sonra Ankara'ya dönüşüne gerekken Ankara Milletvekili Uluc GURKAN'a konuşma önceliği verildiğine tanık oluyoruz. Sayın GURKAN'ın konuşması, kendisine plaket verilmesi ve uğurlanması sonrası Vakıf Başkanı Muzaffer TOPCU Vakfın faaliyetleri hakkında bilgilendirmeye bizlere. Güdüllü Belediye Başkanının önemli bir topları (kurulday çalışması) nedeniyle festivale bulunamayışı önce bir burukluk yaratıyor, ancak saat 15.30'da aramıza katılımı bu burukluğu sevince dönüştürüyor.

Bu arada posterler içeri-sinde Güdüllü Vakfı Dergisinin 3. sayısının, Vakıf amblemli rozet ve anahatlıkların satış konu edildiğini gözlemleriz. Folklor ekibi gösterileri ve Murat YURAT'ın türküleri ile coşuyoruz.

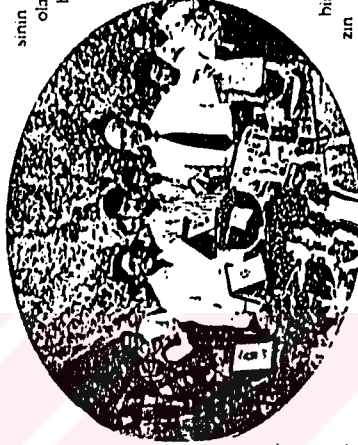
TL), ikincilik ödülüne Hasan BAYATLI'nın (7.500.000 TL), üçüncülük ödülüne İbrahim YILDIRIM'ın (5.000.000 TL) layık görüldüğü anlaşılıyor. Jüri heyetinin ayrıca 2 üre-ücü yarışmada (2-şer-miyon TL) ödülendirilmesi 4. ve 5. olan üreticilerin sevinmesi-ne neden oluyor. Bu arada Festivalde ilk üç dereceye giren üreticilere vakıf plaketleri verilmesi teşvik müessesesi-

Güdüllü Vakfı'na katılan, festivalle ilgili her konuda yardımlarını sunan Güdüllü Kaymakama Ahmet KATIRCI ile Belediye Başkanı Hüseyin ERDOĞAN'a şilt verilmesi yerel yönetimde Güdüllü Vakfı aramızdaki dayanışma ve işbirliğinin güzel bir örneğini sergiliyor bizlere.

Kiraz Festivali jüri üyeleri, 24 üreticinin sergilenmiş oldukları kirazların değerlendirilmesini yaparken Güdüllü amblem işaretli elyeni gövdeli-lerce kavurma, pilav, ayran ve kirazdan oluşan festival me-nüsünün dağıtımına başlan-

şinin doğal sonucu olarak görünüyor bizlere.

Programda olmamasına karşın Festivalde birinci olan kirazın acık arttır-maya konu edildiğini öğreniyoruz. Açılış, arıtma, arıtma derken birinci gelen kirazın de-

ğeni

50.000.000 TL'ına ulaşılıyor ve kiraz sahibini buluyor. Hayırcıların hem-serimiz Mehtap AKDEDE'ye alış-kışlar arasında kiraz takımı edili-

diğini görüyoruz. Festival ile Kırmir Çayı kenarında yenilen yemek, festivale ayrı bir güzellik, ayrı bir görünümler yaratıyor, bir anda.

Yemeğin yenilmesi sırasında jüri heyeti kararını açıklıyor. Birincilik ödülüne Nuh BAYATLI'nın (10.000.000)

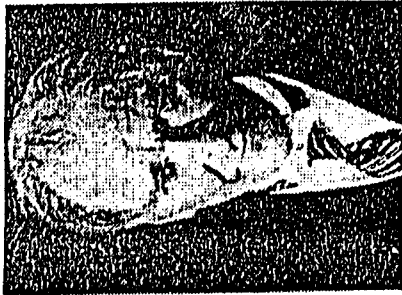
Zamanlama hatası nedeniyle, hiç boş olmadı gibi özellikle vurgulanan piyango çekilişine çok az ilgiyle edildiği bu nedenle de fiyatın düşürülmesine tanık oluyoruz.

Saat 16.30, yavaş yavaş Festival yerinden ayrılmalar oluyor. Kalanların ve kalabalık iletilerle birbirinden uzak kalan dostların sevgi yunuğu oluşturmaları başka duyulanıyor bizleri. Daha nice böyle festivallere der, bepinizi saygıyla selamlarım.

Birincisi Yapıldı

ÇUBUK

MELİH

SAYI:483 YIL:10 07 AGUSTOS 2002 ÇARŞAMBA 100.000 TL (KDV DAHİL)

Vişne Festivali

Geleneksel 2. Vişne Festivali yapıldı. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek Festival Ağası seçildi.

Yukarı Çavundur Beldiyesi 2 Geleneksel Vişne Festivali yaptı.03-04 Ağustos 2002 tarihlerinde Çayırözü Mevkiinde yapılan Festivale 6 bin kadar davetli ve bölge sakinleri katıldı. Festivalin sunuculuğunu herkesin TRT'den yakından tanıdığı İktbal Gürpınar yaptı. Atatürk ve şehitlerimiz için saygı duruşundan sonra İstiklal Marşı okunarak başlayan festivalde Yukarı Çavundur Belediye Başkanı Lokman Özden'in açılış konuşmasında katılanlara teşekkür etti. Bu konuşmanın ardından Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı İ. Melih Gökçek, Kültür Bakanı Prof. Dr. Suat Çağlayan, Devlet Bakanı M. Zeki Çelik de birer konuşma yaptılar.

Hediye ettiği çöp kanyonundan dolay yoğun rekabette galip gelen Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı İ. Melih Gökçek Festival Ağası seçildi. Ayrıca Festivalde en iyi vişne yetiştiricisi seçimi yapılarak En İyi Vişne yetiştiricisi birinci, ikinci ve üçüncüler altın ile ödüllendirildiler. Festivalde sunucu İktbal Gürpınar şiir okudu, mahalli sanatçılar ve Türk Halk Müziği sanatçısı Gülşen Kuitlu da buram buram Anadolu kokan türkülerıyla festivali renklendirdiler. Festival akşamı saat 18:00'de sona erdi.

Cirit Coşturdu

Geleneksel Tahsin Eriş Cirit Oyunlarının Dördüncüsü yapıldı

Kazan Belediyesi, Kazan Kaymakamlığı ve Eriş Ailesinin desteği ile organize edilen Geleneksel Cirit Oyunlarının dördüncüsü TMO Cirit Alanında yapıldı. Cirit Oyunlarından önce, Mehteran takımı, Belediye önünden hareketle, Kazan Şehir merkezinde bir gösteri yürüyüşü yaptı.

TMO tesislerinde, Mehteran eşliğinde söylenen İstiklal Marşı'ndan sonra Kazan Kaymakamı Mehmet Erdoğan, Belediye Başkanı Yusuf Fidantek ve TMO Genel Müdürü birer konuşma yaptı. Kaymakam Mehmet Erdoğan, her yıl yaşanan bu güzel etkinlikten dolayı emeği geçenleri tebrik etti ve görevinin sona ermesi nodeniyle Kazanlılarla veda etti. Belediye Başkanı Yusuf Fidantek konuşmasında; gerçekleştiren etkinliğin, kültürel bilincini güçlendirdiğini ve gelecek kuşaklara aktırılacak bir miras bırakıldığını söyledi. Belediyenin çalışmalarıyla ilgili bilgiler de veren Fidantek, bu yıl 36 bin m² çehriçi yol, 45 bin m2 yaya kaldırım, 30 bin metre bordür ve 70 bin metre kanalizasyon çalışması yaptıklarını ve iki ayrı çocuk parkını hizmete açtıklarını söyledi. Yerel sanatçıların konser verdiği programda, Ayaş Gökler Seymen Ekibinin oyunları beğeniyle izlendi. Manisa Cirit Takımı ile TMO Cirit Takımı'nın müsabakası seyirciler tarafından uzun süre alkışlandı. Cirit Oyunlarına, çevre ilçelerin belediye başkanları, bölge milletvekilleri ve milletvekili adayları, Siyasi partilerin ilçe başkanları ve yönetim kurulları, oda başkanları iştirak etti.

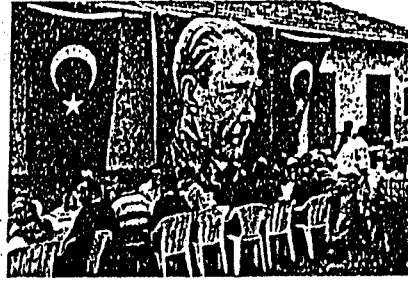
Kadro var, Öğretmen Yok!

Kazan M.Hakan Güvencer Anadolu Lisesi yeni öğretim yılına sıkıntılı başladı.

Öğretmen kadrosuna Millî Eğitim Bakanlığı tarafından atama yapılan okulda, kadrolu öğretmen sayısı yok denecek kadar az. Anadolu Lisesi öğretmen ihtiyacını, ilçe içinden görevlendirmelerle karşılıyor.

Geçtiğimiz günlerde Anadolu Lisesi öğrenci velileri, okuldaki kadro eksikliği ve diğer ihtiyaçların giderilmesi talebiyle Okul idaresine isteklerini belirttiler. Daha sonra yeni ilçe Millî Eğitim Müdürü İker Ocak'ı makamında ziyaret ettiler. Öğrenci velilerinin girişimi bununla da kalmadı. Başta Belediye Başkanı Yusuf Fidantek, Mehmet Ali Boran, Tuncay Özçubuk, Mehmet Gökdemir, Emrullah Eren ve Vasif Yener olmak üzere, bir grup öğrenci velisi, Ankara'ya giderek bölgemiz DSP Ankara Milletvekili Ayşe Gürocak'la görüşmeler, eğitim ve öğretim kalitesinin artırılması, öğretmen ve personel ihtiyacının giderilmesi yolunda taleplerini iletiler. Daha sonra Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Kılıç'ı makamında ziyaret eden öğrenci velileri, sorunlarını iletiler ve Müsteşar Yardımcısından, 15 gün içinde öğretmen ihtiyacının kadrolu veya il Millî Eğitim deposundan görevlendirme yoluyla karşılanacağı yönünde söz aldılar.

M.Hakan Güvencer Anadolu Lisesi Velilerinin, okulla ilgili sivil ve demokratik girişimleri takdirle karşılandı.

Yassıören Köyü Festivali Yaptı

Yassıören Köyü tarafından düzenlenen ve Kültür Bakanlığı tarafından desteklenen Kavun, Karpuz ve Kavrma Festivalinin ilki bu yıl yapıldı. Festivale Kazan Kaymakamı Mehmet Erdoğan, Belediye Başkanı Yusuf Fidantek, Jandarma Komutanı Osman Tüfekçi katıldı. Festivalde sanatçı Hakan Taşyan bir konser verdi. Ayaş Gökler Köyü Halk oyunları ekibi, Ankara Kültürünü Yaşatma Derneği Folklor Grubu ve halk oyunları ekipleri çeşitli gösteriler sundu. Festivale siyasilerin ilgisi büyüktü. Keçiören Belediye Başkanı Turgut Altınok, Ak Parti Milletvekili Eyüp Sanay, MHP 2.Bölge Milletvekili adayları Yaşar Yıldırım, Hediye Akdere, ANAP 2.Bölge Milletvekili adayları Erol Akgün, Cihan Ankara başta olmak üzere ANAP İlçe Başkanı Gazi Aydın, AK Parti İlçe Başkanı Lokman Ertürk, BBP İlçe Başkanı Ali Arı, DYP İlçe Başkanı Ekrem Ersoy, MHP İlçe Başkanı Ekrem İstanbullu ile il ve ilçe yönetimleri Yassıörenlilerin yanında yer aldı. Festivale tebrik mesajı gönderen isimler ise AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, Eski Belediye Başkanı EBK Genel Müdür Yardımcısı Seyfettin Aslan ve ANAP Genel Başkan Yardımcısı Selçuk Pehlivanlı oldu.

TEŞEKKÜR

Derneğimiz tarafından organize edilen ve bu yıl birincisi düzenlenen Geleneksel

KAVUN, KARPUZ VE KAVURMA FESTİVALİ'ne bizat gelerek bizi onurlandıran ve mazeretleri dolayısıyla katılamadığı halde tebrik telgrafı gönderen saygıdeğer büyüklerimiz, bizlerden maddî-manevî desteklerini esirgemeyen çok değerli yönetici ve amirlerimiz, bizi her konuda teşvik eden Kazan halkına ve Yassıörenli Hemşehrilerimize sonsuz şükran ve teşekkürü bir borç biliriz.

Yassıören Köyü Koruma-Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği adına
Mehmet Söylemez
Başkan

3 Kasım'da Kimler Seçilecek?

3 Kasım'da yapılacak Genel Seçimlerde Kazan'ın da içinde bulunduğu Ankara 2.bölge milletvekili adayları kesin listesi YSK tarafından açıklandı. Toplam 14 milletvekili çıkaracak bölgemizde, Genel Merkez adaylarının yoğunluğu dikkat çekiyor. Seçilebilir sıradaki bölge adaylarının azlığı, seçmenin tepkisine yol açıyor. 3 Kasım 2002 Seçimlerinde bölgemizden milletvekili adayı olan ilk 5 sıranın partilere göre dağılımı:

AKP: Salih Kapusuz, Eyüp Sanay, M.Sait Yazıcıoğlu, Beşir Atalay, Reha Dencimeç
ANAP: Sami Selçuk, Selçuk Pehlivanoglu, Erol Akgün, M.Sezai Pekuslu, Satılmış Karakoç
BBP: Lütfü Şehsuvaroglu, Akif Bindal, Harun Adıgüzel, Tevfik Genç, Filiz Küstenceli
CHP: Bayram A.Meral, Yakup Kepenek, A.İsmet Çanakçı, Zekeriya Akıncı, Muzaffer R.Kurtuluşoglu
DSP: M.Zeki Sezer, H.Tayfun İçli, Ayşe Gürocak, A.Ali Atay, Haluk Yılmaz
DYP: T.Fikret Eren, Ahmet Bilge, Nevzat Ceylan, İlhami Yılmaz, S.Tuluğ Ok
MHP: Sefkat Çetin, A.Deniz Bölükbaşı, M.Cihan Paçacı, Yaşar Yıldırım, Mehmet Arslan
SP: Oğuzhan Asiltürk, Rıza Ulucak, Hayrettin Dilekan, Mücahit Yanılmaz, Seyfullah Şahin
Genç P.: M.Ali Akgül, Cahit Çetecioglu, İbrahim Keleş, Besim Pehlivan, A.Enver Kayışoglu

Genç Parti Kazan İlçe Başkanlığı Açıldı

Genç Parti Kazan İlçe Başkanlığı düzenlenen bir törenle Çırpan İshanında açıldı. Açılışa, Genç Parti Ankara İl Başkanı Şule Nazlıoğlu Erol ile Çankaya, Keçiören, Beypazarı ve çevre ilçelerin ilçe başkanları ve teşkilatları katıldı.

Genç Parti Kazan İlçe Yönetimi şu isimlerden oluşuyor:

İlçe Başkanı: Teyvâr Tahmaz, Başkan Yardımcısı: Seyit Ali Uzun, Genel Sekreter.: Erol Sayın, Yönetim Kurulu Üyeleri: Şafak Sayın, Yaşar Aktaş, Mehmet Yılmaz, Hüseyin Tunç, Şuayip Bahar

Burs Kayıtları Kasım'da Kazan Belediyesi, Üniversite Öğrencilerine Burs vermeye devam ediyor.

Kazan Belediyesi tarafından, Kazan'da ikamet eden ve üniversitede başarılı olan öğrencilere her yıl düzenli olarak verilen burslara başvuru kasım ayında yapılacak. Belediye Meclisi Ekim ayı olağan toplantısında oy birliği ile alınan karara göre, bu yıl da Kazan Belediyesi'ne başvuran üniversite öğrencilerine karşılıksız burs verilecek. Başvurular Kasım ayında yapılacak.

BEYPAZARI FESTİVALİ

TARİHİ EVLER, EL SANATLARI, HAVUÇ VE GÜVEÇ FESTİVALİ
05-06 HAZİRAN 2004

Cumhuriyetin 10. Yıl Kutlamaları İçin Ankara'ya Giden Beypazarılılar (1933)

Geleneksel Tarihi Evler, El Sanatları, Havuç ve Güveç Festivali

*05-06 Haziran 2004 tarihinde düzenleyeceğimiz Geleneksel
Tarihi Evler, El Sanatları, Havuç ve Güveç Festivalimize
teşriflerinizi dileriz.*

*Beypazarı Derneği
Ve Vakfı*

*Beypazarı Belediye
Başkanlığı*

*Yer : Hanlarönü Beypazarı
Saat : 10:30*

*LCV : (312) 762 25 10 (5 Hat)
: belediye@beypazarı-bld.gov.tr
: beybel@superonline.com*